

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 45 LS

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om overgangsregler mv. ved
Storbritannias uttreden fra Den europeiske
union og samtykke til inngåelse av avtale
om ordninger for borgernes rettigheter
mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia
som følge av Storbritannias uttreden fra
Den europeiske union og EØS-avtalen

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 45 LS

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om overgangsregler mv. ved
Storbritannias uttreden fra Den europeiske
union og samtykke til inngåelse av avtale
om ordninger for borgernes rettigheter
mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia
som følge av Storbritannias uttreden fra
Den europeiske union og EØS-avtalen

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold..	5	7	Utkast til avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia om borgernes rettigheter	24
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7			
3	Høring	9	7.1	Generelt om avtalen	24
4	Forslag til forskriftshjemmel for å gjennomføre tiltak som følge av at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale	10	7.2	Nærmere om de enkelte bestemmelsene i avtalen	24
4.1	Innledning	10	7.2.1	Innledende bestemmelser	24
4.2	Kort oversikt over konsekvenser for Norge hvis Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale	10	7.2.2	Første del – felles bestemmelser	24
4.3	Tiltak for å avhjelpe uheldige konsekvenser av Storbritannias uttrede fra EU uten en utmeldingsavtale	14	7.2.3	Annen del – borgernes rettigheter	25
4.3.1	Samtaler med Storbritannia om nye bilaterale avtaler	14	7.2.4	Tredje del – institusjonelle og avsluttende bestemmelser	29
4.3.2	EUs forberedelser til at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale	15	7.3	Vurdering	29
4.3.3	Ensidige nasjonale tiltak	17			
4.4	Behov for forskriftshjemmel	18	8	Økonomiske og administrative konsekvenser	31
5	Opphold i Norge for britiske borgere etter Storbritannias uttrede fra EU – forslag til endringer i utlendingsloven	19	9	Merknader til de enkelte bestemmelser	32
5.1	Bakgrunn	19		A Forslag til lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttrede fra Den europeiske union	34
5.2	Gjeldende rett	19		B Forslag til vedtak om samtykke til inngåelse av en avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland som følge av Det forente kongerikes uttrede fra Den europeiske union og EØS-avtalen	35
5.3	Forslag til endringer i utlendingsloven	20		Vedlegg	
5.3.1	Høringsforslaget	20	1	Avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland som følge av Det forente kongerikes uttrede fra Den europeiske union og EØS-avtalen	36
5.3.2	Høringsinstansenes syn	20			
5.3.3	Departementets vurdering	21			
6	Forslag til endring i politiregisterloven § 22	23			

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 45 LS

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 8. februar 2019,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I denne proposisjonen foreslås det en hjemmel som vil gi Kongen adgang til å fastsette forskrifter om forhold som berøres av at Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland, heretter kalt Storbritannia, trer ut av EØS-avtalen, den delen av Schengen-samarbeidet Storbritannia deltar i og andre avtaler mellom Norge og Den europeiske union (EU) som Storbritannia har vært bundet av gjennom sitt medlemskap i EU. Bestemmelsen vil bare bli brukt dersom Storbritannia trer ut av EU uten den fremforhandlede utmeldingsavtalen med EU. I en slik situasjon vil det ikke være en overgangsperiode og derfor nødvendig å fastsette tiltak som må være i kraft ved Storbritannias uttreden, hittil fastsatt til

29. mars 2019. Det gjøres nærmere rede for denne bestemmelsen i punkt 4.

Det foreslås videre en ny forskriftshjemmel i utlendingsloven som gir hjemmel til å regulere rett til opphold for britiske borgere som har oppholdsrett eller varig oppholdsrett på det tidspunktet britiske borgere ikke lenger har rett til opphold i Norge etter reglene som gjelder for EØS-borgere. Denne hjemmelen vil kunne brukes både dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale med EU og dersom det blir en utmeldingsavtale. I sistnevnte tilfelle vil regler gitt i medhold av forskriftshjemmelen som hovedregel først komme til anvendelse ved utløpet av den overgangsperioden som EU og Storbritannia

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

har avtalt. Det gjøres nærmere rede for denne bestemmelsen i punkt 5.

Det foreslås også en mindre språklig endring i forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 22. Denne endringen foreslås uavhengig av om Storbritannia trer ut av EU med eller uten en utmeldingsavtale. Det gjøres nærmere rede for bestemmelsen i punkt 6.

EØS/EFTA-statene har fremforhandlet en avtale med Storbritannia som sikrer rettighetene til britiske borgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelse etter EØS-avtalen innen Storbritannia trer ut av EU, og deres familiemedlemmer, og tilsvarende for EØS/EFTA-borgere og deres familiemedlemmer i Storbritannia. Avtalen er ennå ikke undertegnet. Avtalen vil bare tre i kraft dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale som omfatter borgernes rettigheter. Gjennomføringen av en slik avtale nødvendigvis gjør lovgivning, jf. forslag til ny forskriftshjemmel i utlendingsloven nevnt ovenfor. Avtalen anses også som en sak av særlig stor viktighet.

Dermed er det nødvendig å innhente Stortingets samtykke til inngåelse av avtalen i medhold av Grunnloven § 26 andre ledd.

En avklaring av om Storbritannia forlater EU med eller uten en utmeldingsavtale vil kunne komme svært sent. For å sikre at avtalen vil kunne anvendes fra det tidspunktet Storbritannia eventuelt trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, bes det om Stortingets forhåndssamtykke til å inngå avtalen. Det er ikke forventet endringer i avtaleteksten. Dersom det likevel skulle bli vesentlige endringer i teksten i forhold til den vedlagte versjonen, vil saken bli forelagt Stortinget på nytt. Dersom Storbritannia og de øvrige partene er klare til å undertegne før Stortinget har gitt sitt samtykke, vil avtalen fra norsk side bli undertegnet med forbehold for Stortingets samtykke.

Teksten til avtalen i engelsk originaltekst og i foreløpig uoffisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

Det gjøres nærmere rede for innholdet i avtalen i punkt 7.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

Den britiske regjeringen underrettet EU 29. mars 2017 om at Storbritannia ønsker å tre ut av EU. Dette var et resultat av folkeavstemningen om fortsatt britisk medlemskap i EU avholdt 23. juni 2016, hvor et flertall i det britiske folket stemte for å forlate unionen. I henhold til traktaten om Den europeiske union artikkel 50 har partene to år på seg til å bli enige om vilkårene for uttredelse. Det betyr at Storbritannia forlater EU senest 29. mars 2019 ved midnatt, med mindre partene i fellesskap blir enige om å forlenge forhandlingsperioden.

EU og Storbritannia meddelte 14. november 2018 at de hadde kommet til enighet om innholdet i en avtale om Storbritannias uttreden fra EU (utmeldingsavtalen). Den britiske regjeringen har stilt seg bak avtaleutkastet, og på det ekstraordinære EU-toppmøtet 25. november 2018 ble avtaleutkastet godkjent av EUs medlemsstater. Avtalen om Storbritannias uttreden fra EU har bestemmelser om forhold som er nødvendig for å gjennomføre utmeldingen av EU og Euratom. Avtalen omfatter det økonomiske oppgjøret, videreføring av rettigheter for unionsborgere og britiske borgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelse, regler om trygdekoordinering for unionsborgere og britiske borgere som har opptjent trygderettigheter, bestemmelser om utfasing av Storbritannia fra en rekke pågående prosesser og samarbeid mellom avtalepartene samt bestemmelser om videreføring av forpliktelser for Storbritannia etter EU-retten på enkelte områder. Det er også en rekke protokoller og vedlegg til avtalen. Av betydning for Norge er også protokollen om grensen mellom Irland og Nord-Irland med regler om at hele Storbritannia skal inngå i EUs felles tollområde som tilbakefallsløsning for det tilfellet at en ny handelsavtale mellom Storbritannia og EU ikke er på plass ved utløpet av en overgangsperiode.

Når Storbritannia opphører å være EU-medlem, opphører staten også formelt å være part til EØS-avtalen og til øvrige avtaler Storbritannia er bundet av i dag i kraft av å være EU-medlem. Parallelt med forhandlingsprosessen mellom EU og Storbritannia, har derfor Norge sammen med Island og Liechtenstein forhandlet med Storbri-

tannia om en avtale. Formålet med avtalen er å sikre at EØS/EFTA-statene får mest mulig like vilkår som EUs medlemsstater med hensyn til de relevante utfasingsbestemmelsene og bestemmelsene om videreføring av borgernes rettigheter. Avtalen ble parafert i London 30. november 2018 og kongelig resolusjon om undertegning ble fremmet i statsråd 20. desember 2018. Undertegning og ikrafttredelse av denne avtalen forutsetter at utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia henholdsvis undertegnes og trer i kraft. Hvis avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia blir undertegnet, vil det fremmes en proposisjon med anmodning om Stortingets samtykke til å inngå den fremforhandlede avtalen og forslag til gjennomføringslovgivning.

Utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia etablerer i tillegg en såkalt overgangsperiode. Overgangsperioden begynner den dagen Storbritannia trer ut av EU og varer i utgangspunktet ut 2020, men partene kan enes om å forlenge perioden én gang med ett eller to år. Selv om Storbritannia formelt har trådt ut av EU, skal EU-retten i denne perioden i all hovedsak anvendes i og overfor Storbritannia som om staten fortsatt var en medlemsstat.

Det innebærer også at Storbritannia fortsatt skal anses bundet av alle EUs folkerettslige avtaler i overgangsperioden. Det inkluderer bl.a. EØS-avtalen. Avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia regulerer ikke denne overgangsperioden, men tar som utgangspunkt at avtalens regler først skal komme til anvendelse ved overgangsperiodens utløp. Det arbeides med det folkerettslig grunnlaget for at bestemmelsene nedfelt i EØS-avtalen, Schengen-avtalen og andre berørte avtaler skal fortsette å gjelde mellom Norge og Storbritannia i overgangsperioden. Det vil bli fremmet en egen proposisjon til Stortinget hvor det både redegjøres for det folkerettslige grunnlaget og foreslås en lovbestemmelse som gir det nødvendige internrettslige grunnlaget for gjennomføringen av overgangsperioden.

Utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia må godkjennes av det britiske parlamentet og av EU-parlamentet før den kan undertegnes og tre

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

i kraft. Videre må det britiske parlamentet vedta nødvendig gjennomføringslovgivning. Avtalen ble nedstemt i det britiske parlamentet 15. januar 2019 med et stort flertall. Ved avstemmingen i det britiske parlamentet 29. januar 2019, ble det vedtatt å søke å gjenåpne forhandlingene om utmeldingsavtalen. Det er stor usikkerhet knyttet til den videre prosessen. Det betyr at en endelig avklaring av hvorvidt Storbritannia forlater EU 29. mars 2019 og om dette i så tilfelle skjer med eller uten en utmeldingsavtale, kan først komme nært opp til 29. mars 2019. I lys av den uklare politiske situasjonen på britisk side, må Norge derfor være forberedt på at Storbritannia kan ende med å tre ut av EU uten en utmeldingsavtale. Det vil innebære at det ikke blir noen overgangsperiode og at heller ikke den fremforhandlede avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia trer i kraft.

For å avhjelpe uheldige konsekvenser av Storbritannias eventuelle uttreden fra EU uten en utmeldingsavtale, foretar departementene løpende en kartlegging av hvilke konsekvenser et slikt utfall vil få for deres ansvarsområder og hvilke tiltak som skal settes i verk for å avdempe uheldige konsekvenser. En oversikt over konsekvenser for Norge gis i punkt 4.2. Tiltakene er beskrevet i punkt 4.3.

En rekke av disse tiltakene vil måtte gjennomføres gjennom regelendringer som må være i kraft ved Storbritannias uttreden. En del slike tiltak kan gjennomføres med hjemmel i gjeldende lovgivning, men for enkelte tiltak vil det ikke fore-

ligge en tilstrekkelig klar hjemmel. For å sikre at eventuelle tiltak som blir nødvendige som følge av at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale kan iverksettes, foreslår derfor departementet at Stortinget vedtar en ny forskriftshjemmel som gir Kongen adgang til å gi forskrifter for å gjennomføre slike tiltak. Hjemmelen vil bare bli benyttet dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale som inneholder en overgangsperiode.

Et område det er særlig viktig å regulere er rett til fortsatt opphold for britiske borgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet før Storbritannia trer ut av EU. Tilsvarende gjelder deres familiemedlemmer. Når Storbritannia trer ut av EU vil mange britiske borgere og deres familiemedlemmer miste sin rett til opphold etter EØS-regelverket og dermed stå uten oppholdsgrunnlag. Det er en uønsket situasjon, og i denne proposisjonen foreslås det derfor en ny bestemmelse i utlendingsloven som gir Kongen adgang til å fastsette forskrifter om rett til opphold for denne personkretsen. Forskriftshjemmelen er primært foreslått for å ta høyde for en situasjon der Storbritannia trer ut av EU uten utmeldingsavtale med EU. Hjemmelen vil også anvendes for å gjennomføre bestemmelsene om rett til opphold i den fremforhandlede avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som bare vil tre i kraft dersom det blir en utmeldingsavtale mellom EU og Storbritannia.

3 Høring

Justis- og beredskapsdepartementet sendte ut forslag til lov- og forskriftsendringer som følge av Storbritannias uttreden fra EU, på en bred høring 4. oktober 2018 med høringsfrist 30. november 2018. Forslagene i høringsnotatet bygget på forutsetningen at det ble en utmeldingsavtale mellom Storbritannia og EU og at de relevante delene av denne avtalen ble speilet i en egen avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia. Det ble samtidig uttrykt i høringsnotatet at dersom Storbritannia skulle tre ut av EU uten en utmeldingsavtale, ville situasjonen måtte vurderes på nytt, herunder om enkelte av de foreslåtte lov- og forskriftsendringene likevel skulle gjennomføres.

I det nevnte høringsnotatet ble det foreslått en bred forskriftshjemmel som skulle gi Kongen adgang til å fastsette forskrifter med nødvendige overgangsregler etter utløpet av overgangsperioden. Forskriftshjemmelen i høringsnotatet var i hovedsak tenkt benyttet til gjennomføring av utfasingbestemmelser i den fremforhandlede avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia, samt andre overgangsregler som følge av Storbritannias endrede status. Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til forskriftsbestemmelsen inntatt i høringsnotatet.

Det har ikke vært foretatt en separat høring av forslaget til ny forskriftshjemmel som følge av at Storbritannia trer ut fra EU *uten* en utmeldingsavtale. Forskriftshjemmelen som foreslås i denne proposisjonen har en annen utforming og inneholder enkelte tilleggselementer i forhold til forskriftshjemmelen som har vært på høring, noe som kunne tilsi en ny høring. Det anses likevel forsvarlig å fremme loven uten høring. Det vises også til at innholdet i enkelte av forskriftene som forventes å vedtas med hjemmel i de foreslåtte forskriftsbestemmelsene, i stor utstrekning omtales i det tidligere høringsnotatet. Lovforslaget skal gi hjemmel til nødvendige beredskapstiltak for det tilfellet at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale og må av den grunn være vedtatt av Stortinget tidnok til at loven kan tre i kraft senest 29. mars 2019.

Det har heller ikke vært gjennomført en separat høring av forslaget til forskriftshjemmel i utlendingsloven. Det legges til grunn at regler om opphold fastsatt med hjemmel i bestemmelsen i hovedsak vil tilsvare forslaget til endringer i utlendingsloven som tidligere er sendt på høring.

4 Forslag til forskriftshjemmel for å gjennomføre tiltak som følge av at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale

4.1 Innledning

Som nevnt ovenfor vurderer alle departementer fortløpende hvilke konsekvenser det vil få for deres ansvarsområder hvis Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, herunder om Norge kan falle tilbake på eldre bilaterale avtaler mellom Norge og Storbritannia, som ikke har vært anvendt pga. regulering av samme forhold gjennom EØS-avtalen. Departementene har også vurdert hvilket annet folkerettslig regelverk som vil komme til anvendelse mellom Norge og Storbritannia, f.eks. WTO-regelverket, Europarådskonvensjoner osv. og hvilke konsekvenser dette vil få.

Det er igangsatt forhandlinger med Storbritannia med sikte på å inngå avtaler på handelsområdet, transportområdet, skipsfartsområdet, fiskeriområdet og om rettigheter for britiske borgere i Norge som har benyttet seg av retten til fri bevegelse før tidspunktet Storbritannia eventuelt trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, og tilsvarende for norske borgere i Storbritannia.

Også EU forbereder seg på et utfall der Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Enkelte av tiltakene EU setter i verk vil skje i form av rettsakter som vil være EØS-relevante, og rettsaktene vil dermed på vanlig måte bli vurdert tatt inn i EØS-avtalen.

Det vil videre være behov for rent nasjonale tiltak for å sikre tilstrekkelig rettslig klarhet for prosesser og rettsforhold som berøres av Storbritannias uttreden fra EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet og andre avtaler Storbritannia har vært bundet av i kraft av sitt EU-medlemskap. Dette har vært viktig for å sikre forutberegnelighet for behandling av enkeltsaker og dermed legge til rette for en mest mulig ordnet uttreden.

I punkt 4.2 gis det en oversikt over hvilke konsekvenser det vil kunne ha for Norge dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. I punkt 4.3 gjøres det rede for hvilke avdpendende tiltak som er igangsatt fra departementenes side. Oversiktene i disse kapitlene er ikke uttømmende og det vil heller ikke være verken nødvendig eller mulig å fastsette avdem-

pende tiltak på alle områder som er nevnt i punkt 4.2.

4.2 Kort oversikt over konsekvenser for Norge hvis Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale

Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil staten fra dette tidspunktet bli ansett som et tredjeland i forhold til EØS- og Schengen-regelverket. Dette får en rekke konsekvenser.

Varehandel mellom Norge og Storbritannia vil, dersom ikke noe annet avtales, bli regulert av WTO-regelverk – først og fremst Generalavtalen om tolltariffer og handel 1994 (GATT). Varehandelen vil dermed i utgangspunktet skje på basis av de tollsatsene statene anvender i WTO. Bestevilkårsprinsippet innebærer at laveste tollsats gitt til en stat for en bestemt varegruppe også må gis til alle andre WTO-stater, med unntak for tollpreferanser mellom parter i en frihandelsavtale eller under systemet for generelle tollpreferanser (GSP-systemet). Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil vareforsendelser mellom Norge og Storbritannia måtte forhåndsvarsles til tollmyndighetene. For mange varegrupper er det fastsatt felles produktkrav som gjelder ved omsetning i hele EØS, blant annet i EØS-avtalens vedlegg 2. Både produkter med opprinnelse innenfor EØS og produkter som importeres fra tredjeland, må oppfylle disse kravene. Spesifikke krav til grensekontroll for varer fra tredjeland vil også gjelde for varer fra Storbritannia. For enkelte produkter er det fastsatt krav til samsvarsvurderinger av et utpekt teknisk kontrollorgan etablert i EØS dersom varene skal omsettes i EØS. Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil en samsvarsvurdering fra et kontrollorgan i Storbritannia ikke lenger aksepteres. På områder hvor Norge har egne nasjonale produktkrav, vil varer fra Storbritannia ikke lenger kunne omsettes her på grunnlag av prinsippet om gjensidig godkjenning. Dette innebærer at disse pro-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

duktene må oppfylle norske produktkrav for lovlig å kunne settes på markedet i Norge. Eksport av varer fra Norge til Storbritannia må skje i samsvar med britiske regler. Britiske myndigheter har i dokumenter som er publisert som forberedelser for en uttreden uten en utmeldingsavtale, uttalt at varer som oppfyller tekniske krav som er harmonisert i EØS, herunder bruk av tekniske kontrollorgan i EØS, fortsatt vil kunne omsettes lovlig i Storbritannia i en begrenset periode.

På *matområdet* stilles det krav om at alle levende dyr, animalske matvarer og andre animalske produkter fra tredjeland skal godkjennes ved veterinær grensekontrollstasjon før de kan importeres til EØS-området. Dette gjelder også for enkelte sammensatte produkter som består av både vegetabiliske og animalske bestanddeler, samt for høy og halm. Videre kan det bare importeres varer fra de tredjelandene og virksomhetene som EU til enhver tid godkjenner (listefører). I tillegg skal produktene registreres i en felles EU-database før import.

For *legemidler* er det krav om forhåndsgodkjenning, markedsføringstillatelse, av produktene fra legemiddelmyndighetene i EØS før de kan plasseres på det indre markedet. Innehaver av markedsføringstillatelsen må være etablert i EØS. Alle britiske legemiddelprodusenter må derfor flytte og etablere seg i en EØS-stat for å kunne få markedsføringstillatelse for sine produkter og plassere dem på det indre markedet. Dersom dette ikke gjennomføres kan det virke inn på legemiddeltilgangen i Norge og resten av EØS. For legemidler som importeres fra tredjeland skal det gjennomføres en testing av produktet og frigivelse av produksjonspartier før de kan plasseres på det indre markedet. Dette må gjøres i en EØS-stat og av en kvalifisert person etablert i EØS. Videre må systemer for bivirkningsovervåkning for innehavere av markedsføringstillatelse foregå i EØS, og ansvarshavende for kliniske studier skal være etablert i EØS. Britiske aktører må dermed også flytte disse funksjonene til en EØS-stat dersom de skal kunne markedsføre sine legemidler på markedet i EØS. Dersom dette ikke er gjennomført innen Storbritannias uttreden, kan det føre til svikt i legemiddelforsyningen. Det kan derfor ikke utelukkes at det i en periode vil oppstå problemer med forsyning av enkelte legemidler som følge av at Storbritannia trer ut av EU.

Storbritannia er et svært viktig marked for norsk *olje og gass*. Norsk gass utgjør over 40 prosent av Storbritannias årlige gassforbruk. Norske olje- og gassleveranser til Storbritannia antas ikke å bli berørt av brexit. Begge parter har felles

interesse i å opprettholde leveransene. Gass- og oljerørledningene er regulert av bilaterale avtaler, og salget reguleres av kommersielle kontrakter. En ny *strømkabel* er under bygging mellom Norge og Storbritannia. Strømkabelen er forventet satt i drift i 2021 som planlagt, uavhengig av brexit-prosessen. Eventuelle endringer i utformingen av det britiske kraftmarkedet som følge av brexit, vil på sikt kunne påvirke bruken av forbindelsen noe.

Tjenestehandelen vil reguleres av WTO (Generalavtalen om handel med tjenester (GATS)) dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Storbritannias GATS-forpliktelser sikrer ikke-diskriminerende markedsadgang for mange viktige tjenestesektorer. Imidlertid er det enkelte hull på områder som er viktige for Norge, særlig knyttet til skipsfart og enkelte energirelaterte tjenester. GATS-forpliktelsene har også et lavere beskyttelsesnivå enn EØS-avtalen, og det kan ikke utelukkes at Storbritannia vil innføre flere og strengere krav knyttet til utøvelse av tjenester, etablering, sertifisering og tilgang til registre. Norsk tjenesteeksport til Storbritannia kan også begrenses av at Storbritannia innfører strengere regler for personbevegelse. Tilsvarende vil tjenesteimport fra Storbritannia kunne bli underlagt strengere krav i Norge enn det som følger av EØS-avtalens regler. Bl.a. vil krav i gjeldende lovgivning om at daglig leder og halve styret i aksjeselskap og allmennaksjeselskap skal være bosatt i en EØS-stat, med mindre dispensasjon innvilges, kunne føre til at færre britiske borgere kan delta i styrer i norske selskaper.

Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale vil britiske foretak som yter *finansielle tjenester*, investeringstjenester mv. ikke lenger ha rett til å yte tjenester i EØS basert på hjemlandsautorisasjon og -tilsyn. Avtaler om finansiell tjenesteyting, investeringstjenester mv. inngått med foretak i Storbritannia kan bli påvirket. Tilsvarende vil norske tjenesteytere som tilbyr finansielle tjenester, investeringstjenester mv. ikke lenger kunne yte tjenester i Storbritannia basert på norsk tillatelse og tilsyn. Storbritannia har imidlertid etablert et midlertidig regime, slik at foretak etablert i EØS som søker om tillatelse til å gjøre om filial i Storbritannia til datterselskap, kan fortsette virksomheten.

På *luftfartsområdet* vil i utgangspunktet flyselskaper fra EØS-stater ikke lenger kunne fly mellom EØS-stater og Storbritannia, eller innenlands i Storbritannia (kabotasje), og britiske flyselskaper vil ikke lenger kunne fly mellom Storbritannia og EØS-stater, mellom EØS-stater eller innenlands i EØS-stat (kabotasje). Storbritannia vil heller ikke

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

lenger være part i luftfartsavtaler med tredjeland som Storbritannia i dag er part i som følge av sitt medlemskap i EU. EUs regelverk om passasjerrettigheter vil ikke gjelde for reiser med britiske flyselskaper fra Storbritannia til Norge. Krav til sikkerhetskontroll for passasjerer som flyr fra Storbritannia og mellomander i Norge eller en EØS-stat, vil svare til krav som gjelder for flypassasjerer fra ordinære tredjeland. Dette innebærer for eksempel at flypassasjerer fra Storbritannia, som mellomander i Norge, må gjennom ny sikkerhetskontroll dersom de skal fly videre innenriks eller til en annen EØS-stat. Det eksisterer en bilateral luftfartsavtale mellom Norge og Storbritannia fra 1979, men avtalen danner ikke et godt nok grunnlag for dagens flytrafikk.

Når Storbritannia trer ut av EU vil aktører fra Storbritannia anses som aktører fra et tredjeland. Godkjenninger og sertifikater på flysikkerhetsområdet utstedt av det europeiske flysikkerhetsbyrået EASA til aktører i Storbritannia, og sertifikater utstedt av britiske luftfartsmyndigheter iht. EØS-regelverket vil ikke lenger gjensidig anerkjennes i Norge og Storbritannia. Forholdet til tredjelandaktører på dette området er uttømmende regulert i EØS-avtalen.

Det er kun en mindre del av godset som fraktes mellom Storbritannia og Norge som fraktes *på vei*. Både Norge og Storbritannia er med i det internasjonale kvotesystemet under European Conference of Ministers of Transport (ECMT). Dette kvotesystemet gir markedsadgang for gods-transport til, fra og gjennom de 43 landene som er tilsluttet ordningen. Det er usikkert om ECMT-tilatelsene vil dekke behovet for markedsadgang mellom Norge og Storbritannia. Det eksisterer en bilateral vegtransportavtale mellom Norge og Storbritannia fra 1970 som regulerer godstransport, men avtalen anses ikke tilstrekkelig etter dagens forhold. Det finnes imidlertid ikke avtaler utenom EØS-avtalen som gir markedsadgang for persontransport mellom Norge og Storbritannia.

Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil det ikke lenger være en automatisk gjensidig anerkjennelse av kompetansebevis for transportører og transportledere utstedt i Storbritannia og Norge. Førerkort vil imidlertid fortsatt anerkjennes etter vegtrafikk-konvensjoner ved besøk mellom statene. Et ordinært norsk førerkort vil derfor være tilstrekkelig.

Storbritannia utgjør det viktigste enkeltmarkedet for norsk *skipsfartsnæring*. EØS-avtalen sikrer i dag at rederier med skip under norsk flagg har adgang til å tilby tjenester i internasjonal fart til og fra Storbritannia og i britisk innenriksfart, her-

under maritim offshorevirksomhet. Storbritannia har ikke tatt forpliktelser på maritime transporttjenester i GATS. Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil rederier med skip under norsk flagg ikke lenger kunne anvende EØS-regelverket. Når det gjelder forhold som skipssikkerhet, miljø, beredskap og arbeidsvilkår vil Storbritannia i all vesentlighet være part til folkerettslig regelverk som gir akseptable lønninger på disse områdene, men som ikke fullt ut tilsvare EØS-regelverket.

Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil staten ikke lenger være omfattet av direktivet om *audiovisuelle medietjenester*¹. Forholdet mellom Norge og Storbritannia vil i utgangspunktet da være regulert av Europarådets fjernsynskonvensjon². Dette kan gi norske myndigheter større handlingsrom overfor kringkastere som er etablert i Storbritannia, og som retter sine sendinger mot Norge, bl.a. når det gjelder adgangen til å iverksette tiltak mot reklame som er ulovlig iht. norsk lov, f.eks. spillreklame

Utveksling av *personopplysninger* mellom Norge og Storbritannia reguleres i all hovedsak av EUs personvernforordning.³ Forordningen skiller mellom EØS-stater og stater utenfor EØS. Mens personopplysninger kan utveksles innen EØS på like vilkår som utveksling av personopplysninger nasjonalt, er det atskillig strengere vilkår for utveksling av personopplysninger til tredjeland. Når Storbritannia trer ut av EU, vil de bli ansett som et tredjeland under forordningen og overføring av personopplysninger til Storbritannia vil måtte følge reglene om overføring av personopplysninger til tredjeland. Kommisjonen har meddelt at de ikke vil fatte en beslutning om at Storbritannia har et tilstrekkelig beskyttelsesnivå før 29. mars 2019.⁴

Immaterialretten er preget av harmonisert EØS-rett, og flere av de sentrale lovene på området bygger på gjennomføring av EØS-regelverk. Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil staten umiddelbart bli å anse som et tredjeland etter en del lov- og forskriftsbestemmelser som gjennomfører forpliktelser etter EØS-avtalen, herunder etter reglene om

¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester

² Europarådskonvensjon av 1989 om fjernsyn over landegrensene

³ Forordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF

⁴ Meddelelse KOM (2018) 880 av 13. november 2018 s. 11

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

EØS-regional konsumpsjon av immaterialrettigheter og reglene om vern for databaser. Immaterialretten er i tillegg regulert av en rekke internasjonale avtaler, og Storbritannia er selvstendig part i flere av de relevante konvensjonene på området som bidrar til videreføring av grunnleggende prinsipper på immaterialrettsområdet. Et utfall hvor Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale antas derfor ikke å ville få dramatiske konsekvenser på området. Imidlertid vil norske beskyttede geografiske betegnelser som har beskyttelse etter EU-regelverket, miste beskyttelsen i Storbritannia ved et slikt utfall.

Ved Storbritannias uttreden fra EU vil EØS-avtalens bestemmelser om *fri personbevegelse* opphøre, og britiske borgere vil ikke lenger være omfattet av utlendingslovens regler om rett til opphold for EØS-borgere. Britiske borgere som ankommer Norge etter at Storbritannia har trådt ut av EU, vil dermed omfattes av utlendingslovens alminnelige regler. Norske borgere som ankommer Storbritannia etter samme dato, må forholde seg til britiske immigrasjonsregler. Når det gjelder rettighetene til britiske borgere i Norge som har benyttet seg av retten til fri bevegelse før Storbritannias eventuelle uttreden uten en utmeldingsavtale, og tilsvarende for norske borgere i Storbritannia, vises det til nærmere omtale i kapittel 5.

Også i forhold til annen lovgivning, som f.eks. *yrkeskvalifikasjonsloven*, vil Storbritannia bli ansett som et tredjeland. Dette innebærer at EØS-avtalens regler om gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner⁵ ikke lenger vil gjelde for britiske borgere eller yrkeskvalifikasjoner ervervet i Storbritannia.

Norske borgere som tar utdanning i utlandet, får i hovedsak *utdanningsstøtte* fra Norge. Britisk uttreden fra EU endrer ikke på denne retten, forutsatt at studenten har opptak og rett til opphold i Storbritannia. EØS-borgere som er arbeidstakere i Norge eller har varig oppholdsrett her, har etter EØS-avtalen rett til likebehandling med norske borgere når det gjelder utdanningsstøtte. Denne retten gjelder på visse vilkår også for arbeidstakerens familiemedlemmer. Britiske arbeidstakere og deres familiemedlemmer vil

ikke lenger ha slike rettigheter etter EØS-avtalen dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale.

Innenfor EØS-avtalen reguleres *trygdeområdet* i hovedsak av trygdekoordineringsforordningen⁶ og gjennomføringsforordningen⁷. Forordningene regulerer ikke vilkår for nasjonale trygdeordninger, men skal sikre at personer som har bodd eller arbeidet i mer enn en EØS-stat, får beholde rettigheter til blant annet pensjon og uføretrygd opptjent i en stat dersom de flytter til en annen EØS-stat. Regelverket skal også sikre at ingen får dobbel trygdedekning. Forordningene får betydning for alderspensjon, etterlatteytelser, uføretrygd, dagpenger, sykepenger, arbeidsavklaringspenger, grunn- og hjelpestønad, pleiepenger, ytelser ved yrkesskade og yrkessykdommer, familieytelser og helse tjenester. Selv om hver enkelt stat står fritt til å utforme sitt eget nasjonale trygdesystem, er det etter forordningen ikke adgang til å diskriminere på grunnlag av nasjonalitet og alle som er omfattet av forordningen, skal nyte godt av ytelsene på samme måte som statens egne borgere. Norge og Storbritannia har inngått en bilateral avtale om trygdekoordinering fra 1957, som ble revidert i 1990⁸. Denne avtalen vil komme til anvendelse ved Storbritannias uttreden fra EU dersom ikke noe annet avtales. Trygdeforordningene går noe lengre enn den bilaterale avtalen på enkelte områder. Blant annet vil enkelte pensjonister og uføretrygdede kunne få reduserte utbetalinger, og noen vil kunne oppleve at utbetalingene opphører. Også for mottakere av andre ytelser vil konsekvensene kunne bli store, ettersom den bilaterale avtalen bare åpner for eksport av ytelser i særskilte tilfeller. Det innebærer at enkelte utbetalinger vil stanses umiddelbart når Storbritannia trer ut av EU med mindre noe annet fastsettes.

Trygdeforordningen inneholder også regler som skal sikre personer nødvendige *helsetjenester* når de bor eller oppholder seg i en annen EØS-stat enn den kompetente staten, eller der personen ikke får nødvendig helsehjelp innen forsvarlig tid i bostedslandet. Den bilaterale avtalen mellom Norge og Storbritannia som er omtalt i avsnittet

⁵ I hovedsak Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/5/EF av 16. februar 1998 om etableringsrett for advokater og Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF av 17. mai 2006 om lovfestet revisjon av årsregnskap og konsernregnskap, om endring av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om oppheving av rådsdirektiv 84/253/EØF

⁶ Forordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger

⁷ Forordning (EF) nr. 987/2009 av 16. september 2009 om fastsetting av regler om gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger

⁸ Avtale om sosial trygd mellom Kongeriket Norges regjering og Det Forente Kongerike Storbritannia og Nord-Irlands regjering av 25. juli 1957, revidert 19. juni 1990

lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

over, har en tilleggsprotokoll om sykehjelp. Protokollen gir rett til helsehjelp som ikke kan vente under midlertidig opphold på den andre statens territorium. Trygdeforordningen går også her lengre enn den bilaterale avtalen. Det innebærer blant annet at enkelte norske pensjonister som er bosatt i Storbritannia ikke lenger vil ha rett til å motta helsetjenester der på lik linje med britiske borgere og heller ikke få dekket utgiftene av Norge.

Storbritannia vil videre bli ansett som tredjeland i forhold til EUs *visumforordning*⁹ etter uttreden. Norge er som Schengen-stat forpliktet til å følge EUs felles visumpolitikk.

Videre vil Storbritannia tre ut av *Dublin/Eurodac-samarbeidet*¹⁰ som fastsetter hvilken stat som er ansvarlig for å behandle en asylsøknad, herunder muligheten for overføring av asylsøkere. Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil det kunne påvirke sekundærmigrasjon og hvilke stater migranter og asylsøkere ønsker å reise til.

Ved Storbritannias uttreden fra EU vil *Schengen-konvensjonens*¹¹ bestemmelser om politisamarbeid og rettslig samarbeid i straffesaker opphøre å gjelde for Storbritannia. Storbritannia vil også tre ut av EUs politisamarbeidsorgan Europol og EUs samarbeidsorgan for påtalemyndighetene Eurojust. Storbritannias uttreden vil medføre at informasjonsutvekslingen mellom britiske og norske politimyndigheter blir mindre effektiv. Både Storbritannia og Norge deltar i Interpol, og det er utplassert en politisambandsmann i London. Europarådskonvensjonene om gjensidig hjelp i straffesaker¹² og om utlevering¹³ vil fortsatt komme til anvendelse og vil sikre at det straffe-

rettslige samarbeidet vil kunne fortsette, om enn på en noe mindre effektiv måte.

På *fiskeriområdet* (som er utenfor EØS-avtalen) vil Storbritannia ikke lenger være part i fiskeriatvaten mellom Norge og EU. Det medfører at avtalens regler om britiske fartøys fiske i norske jurisdiksjonsområder og norske fartøys fiske i britiske jurisdiksjonsområder ikke lenger kommer til anvendelse. Det samme gjelder avtalens bestemmelser om gjensidig lisensiering.

4.3 Tiltak for å avhjelpe uheldige konsekvenser av Storbritannias uttreden fra EU uten en utmeldingsavtale

4.3.1 Samtaler med Storbritannia om nye bilaterale avtaler

Det er innledet forhandlinger med Storbritannia med sikte på å inngå nye bilaterale avtaler på enkelte områder.

Det er innledet samtaler med Storbritannia med sikte på å etablere en midlertidig avtale som skal sikre at mest mulig av dagens *handel* mellom Norge og Storbritannia kan videreføres hvis Storbritannia går ut av EU uten en utmeldingsavtale. Samtalene foregår sammen med Island. Det tas sikte på at avtalen vil omfatte handel med varer, inkludert bestemmelser om toll og tollkvoter. For tjenestehandel er det derimot enighet om at det ikke er mulig å etablere et bilateralt avtalegrunnlag i tide, og med enkelte unntak som framkommer nedenfor, vil tjenestehandel derfor måtte foregå på grunnlag av WTO/GATS-regelverket.

På *luftfartsområdet* har det i lengre tid vært forhandlet om en bilateral luftfartsavtale basert på den skandinaviske og den britiske standarden for luftfartsavtaler med tredjeland. Formålet er å sikre fortsatt og uavbrutt flytrafikk mellom Norge og Storbritannia etter at Storbritannia har trådt ut av EU. Det er oppnådd enighet om teksten. Dersom EUs beredskapstiltak på dette området anses EØS-relevante, vil den bilaterale avtalen ikke tre i kraft. Se omtale av rettsaktene i punkt 4.3.2.

På *vegtransportområdet* har det også pågått forhandlinger mellom Norge og Storbritannia med sikte på å få på plass en bilateral vegtransportavtale som skal dekke både gods- og persontransport. Dersom EUs beredskapstiltak på dette området anses EØS-relevante, vil den bilaterale avtalen ikke tre i kraft.

Norge og Storbritannia har også innledet dialog om bilateral tilknytning og markedsadgang for

⁹ Forordning (EU) 2018/1806 av 14. november 2018 om fastsettelse av listen over tredjeland, hvis statsborgere skal være i besittelse av visum ved passering av de ytre grenser, og listen over de tredjeland, hvis statsborgere er fritatt for dette krav

¹⁰ Norges tilslutning til Dublin-samarbeidet følger av Avtale mellom Norge og Island og Det europeiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat (Dublin-tilknytning) med senere endringer.

¹¹ Norges og Storbritannias samarbeid gjennom Schengen-konvensjonen er regulert i Avtale mellom Rådet for Den europeiske union og Island og Norge om fastsettelse av rettigheter og forpliktelser mellom Irland og Storbritannia og Nord-Irland på den ene side og Island og Norge på den annen side på de områder av Schengen-regelverket som gjelder for disse statene.

¹² Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20. april 1959

¹³ Den europeiske konvensjon om utlevering 13. desember 1957

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

maritime transporttjenester. Dersom Storbritannia forlater EU uten en utmeldingsavtale som omfatter markedsadgang for skipsfartstjenester, må videreføring av dagens rettigheter til å yte skipsfartstjenester avtales bilateralt.

På *fiskeriområdet* (som er utenfor EØS-avtalen) foregår det samtaler mellom Norge og Storbritannia med sikte på å inngå en bilateral avtale om kvoter av felles fiskebestander, adgang til hverandres soner, lisensiering av fiskefartøy, sporing og rapportering.

Det er videre fremforhandlet en avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia om videreføring av *borgernes rettigheter* for EØS/EFTA-borgere og britiske borgere som har utøvd retten til fri bevegelighet i henholdsvis Storbritannia og en EØS/EFTA-stat før Storbritannias uttreden fra EU. Avtalen er vurdert å være en sak av særlig stor viktighet som krever Stortingets samtykke etter Grunnloven § 26 andre ledd. Gjennomføringen av avtalen krever i tillegg lovendring, jf. forslaget til ny forskriftshjemmel i utlendingsloven. Det vises til punkt 7 for en gjennomgang av denne avtalen.

4.3.2 EUs forberedelser til at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale

Både EU-kommisjonen og EUs tilsynsbyråer har utarbeidet omfattende materiale med informasjon om virkningene av brexit, og alle medlemsstater er oppfordret til å forberede seg på muligheten for at Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Kommisjonen presenterte en meddelelse 19. juli 2018 (korrigert 27. august) om forberedelser for Storbritannias uttreden, og en ny meddelelse 13. november 2018. I meddelelsen 13. november er det bl.a. redegjort for planlagte tiltak for det tilfellet at Storbritannia skulle tre ut av EU 29. mars 2019 uten en utmeldingsavtale¹⁴. Kommisjonen oppfordrer medlemsstatene til å gjennomgå nasjonal lovgivning for å identifisere behov for endringer i lovverket samt vurdere administrative og praktiske tiltak. Medlemsstatene oppfordres også til å koordinere sine tiltak seg imellom og ikke inngå i bilaterale samtaler eller starte forhandlinger med Storbritannia om bilaterale avtaler, heller ikke på områder der de har kompetanse til dette. Kommisjonen viser videre til at det er nødvendig med enkelte tiltak på EU-nivå. Tiltak på EU-nivå vil imidlertid bare bli vedtatt der det er helt nødvendig for å dempe alvorlige skadevirkninger og bare der det tjener

EUs eller EUs medlemsstaters interesser. Tiltakene vil være ensidige, altså ikke basert på folkerettslige avtaler med Storbritannia, og være midlertidige.

Meddelelsen 13. november 2018 inneholder en oversikt over åtte forslag til regelverk Kommisjonen har fremmet 13. november eller tidligere og som anses nødvendige å få vedtatt før Storbritannia trer ut av EU, uavhengig av om dette skjer med eller uten en overgangsperiode. Av særlig interesse for Norge er et forslag om å sette Storbritannia på listen over *visumfrie stater* under forutsetning av at Storbritannia tilbyr resiprositet¹⁵. Forslaget anses Schengen-relevant.

Den 19. desember 2018 presenterte Kommisjonen en ny meddelelse med oversikt over ulike beredskapstiltak¹⁶. Samtidig vedtok de flere beslutninger og kommisjonsforordninger samt fremmet forslag om nye råds- og parlamentsforordninger. Det gjøres nærmere rede for Kommisjonens vedtak og forslag nedenfor i den grad de har vesentlig betydning for Norge.

På *finansmarkedsområdet* besluttet Kommisjonen for det første at britisk regelverk for og tilsyn med hhv. sentrale motparter og verdipapirregistre, for hhv. ett og to år og på nærmere vilkår, anses likeverdig med regelverk og tilsyn i EU. Dette åpner for at Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet (ESMA) kan anerkjenne sentrale motparter og verdipapirregistre etablert i Storbritannia, slik at disse i en begrenset periode kan yte tjenester i de gjenværende medlemsstatene (EU27). Tiltakene er begrunnet i hensynet til finansiell stabilitet i EU27. Kommisjonen vedtok samtidig to Kommisjonsforordninger som i en midlertidig periode legger til rette for novasjon av visse typer (OTC) derivatkontrakter når kontrakten blir overført fra en motpart i Storbritannia til en motpart i EU27.¹⁷

Kommisjonen la 19. desember 2018 også frem tre forslag på samferdselsområdet. Det er to forslag til beredskapsforordninger på luftfartsområdet og en på vegtransportområdet.

Forslaget om *markedsadgang på luftfart*¹⁸ skal sikre grunnleggende trafikkrettigheter knyttet til flyvninger mellom EU og Storbritannia etter at Storbritannia trer ut av EU. Dersom forslaget anses EØS-relevant, vil det tre istedenfor den bilaterale avtalen som Samferdselsdepartementet er i dialog med Storbritannia om, se

¹⁵ KOM(2018) 745

¹⁶ KOM(2018) 890

¹⁷ C(2018)9118

¹⁸ KOM(2018) 893

¹⁴ KOM(2018) 880

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

punkt 4.3.1. Forslaget om *flysikkerhet*¹⁹ (aviation safety) skal sikre fortsatt anerkjennelse av britiske typesertifikater og godkjenning av britiske organisasjoner etter at Storbritannia trer ut av EU. Det er til vurdering om disse forslagene skal anses EØS-relevante.

Forslaget om *markedsadgang på vegtransport*²⁰ skal sikre opprettholdelse av godstransporten mellom EU og Storbritannia etter Storbritannias uttreden. Dersom forslaget anses EØS-relevant, vil det tre istedenfor den bilaterale avtalen som Samferdselsdepartementet er i dialog med Storbritannia om, se punkt 4.3.1.

Kommisjonen fremmet samtidig forslag om endringer i forordning (EF) nr. 391/2009 om *skipsinspeksjoner*. Etter brexit vil Storbritannias ansvar for utpekte anerkjente organisasjoner (RO) ikke lenger gjelde i EU. Endringen i forordning (EF) nr. 391/2009 innebærer at Storbritannias ansvar erstattes av at den eller de medlemsstatene som har inngått avtale med samme RO om delegering av tilsyn med skip, sammen med Kommisjonen skal vurdere om RO leverer tilsyn og sertifiseringstjenester i henhold til avtalte forpliktelser. Forordning (EF) nr. 391/2009 er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen, da det fortsatt avholdes samtaler med Kommisjonen om tilpasningstekster. Når forordningen innlemmes i EØS-avtalen og gjennomføres i norsk rett, vil Norge bistå til å gjennomføre vurderingene som kreves etter forordningen artikkel 8 nr. 1.

Når det gjelder *matområdet* er EU i ferd med å utarbeide regelverk som følge av at Storbritannia blir et tredjeland. Etter planen skal disse være ferdig innen midten av februar. Regelverket gjelder import av levende dyr og animalske produkter. EU har varslet om hvilke typer rettsakter det arbeides med, men har ikke fremmet konkrete forslag ennå. Dette regelverket vil være EØS-relevant og må gjennomføres i Norge på kort varsel. Det følger av EØS-avtalens vedlegg I kapittel 1, at de fleste av disse rettsaktene vil følge en forenklet innlemmelsesprosedyre som gjør at de kan tre i kraft samtidig i Norge som i EU. Virksomheter i Storbritannia vil dermed kunne eksportere varer til EU når virksomhetene er blitt godkjente og listeførte i EU. Etter som import fra Storbritannia vil bli underlagt grensekontroll inn til EØS, er det også sannsynlig at EU vil gjøre tilpasninger i sitt regelverk for å legge til rette for dette. EU-regelverk om

endringer knyttet til veterinære grensekontrollstasjoner vil også være EØS-relevant.

Kommisjonen har vurdert *klimarelaterte* rettsakter og eventuelle problemstillinger som vil oppstå dersom Storbritannia trer ut av EU uten en avtale. Dette vil få konsekvenser for klimakvotestystemet. Den 30. april hvert år rapporterer og leverer bedriftene som er underlagt EUs klimakvotestystem, inn sine utslippskvoter. Hvis Storbritannia går ut av EU uten en avtale vil kvotepliktige bedrifter i UK *ikke* være forpliktet til å levere inn kvoter for utslipp i 2019. EU har vedtatt et regelverk som motvirker de uheldige effektene av Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale på klimakvotestystemet²¹. Regelverket er innlemmet i EØS og gjennomført i norsk rett og ivaretar norske interesser i saken. Kvoter som er utstedt til britiske virksomheter er blitt merket og kan tas ut av markedet dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Det ville svekket miljøintegriteten i kvotestystemet dersom disse forble i markedet og virksomheter i andre land benyttet seg av disse.

Kommisjonen la 30. januar 2019 fram et utkast til en beredskapsforordning på *trygdeområdet* for det tilfellet at Storbritannia går ut av EU uten en avtale.²² Forslaget skal sikre at EU-borgere som har utøvet sin rett til fri bevegelighet før Storbritannia trer ut av EU, får beholde trygdeopptjening for perioder før uttredelsesdatoen. Forslaget innebærer at medlemsstatene skal fortsette å anvende det som anses å være kjernen av trygdekoordineringsprinsippene, det vil si likebehandling og sammenlegging. Videre skal reglene i forordning 883/2004 som gir praktisk effekt til disse prinsippene fortsatt anvendes, for eksempel pro rata-beregning av alderspensjon. Forslaget dekker ikke trygderettigheter som er opptjent etter Storbritannias uttreden. Forslagets EØS-relevans og eventuell innlemmelse i EØS-avtalen, herunder forholdet til den fremforhandlede avtalen om borgernes rettigheter, er for tiden til vurdering.

Norge deltar som medlem i *Erasmus+*²³, EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett for perioden 2014-2020. Kommisjonen la 30. januar 2019 fram forslag om at deltakere i Erasmus+ på tidspunktet for Storbritannias uttreden fra EU, skal få fullføre sin utdanning og fortsatt motta Erasmus+ stipend. Det vil gjelde for deltakere fra EUs medlemsstater i Storbritannia, og for britiske

²¹ Endringer i registerforordningen (forordning (EU) nr. 389/2013)

²² KOM (2019) 53

²³ KOM(2019) 65

¹⁹ KOM(2018) 894

²⁰ KOM(2018) 895

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

deltakere i en medlemsstat. Dersom forslaget anses EØS-relevant, vil det samme gjelde for deltakere fra Norge.

Det antas at Kommisjonen vil treffe flere vedtak og fremme ytterligere forslag i midten av februar 2019. Kommisjonen har blant annet signalisert at det vil bli lagt fram et tredje forslag om luftfartssikkerhet, som skal inkludere Storbritannia i listen over tredjeland som deltar i One Stop Security-regimet til EU, med den følge at krav til sikkerhetskontroll med passasjerer og bagasje ikke endres etter Storbritannias uttreden fra EU.

Det er tatt kontakt med EUs utenriksstjeneste samt EFTA-sekretariatet for å sikre rask innlemmelse i EØS-avtalen av de beredskapstiltakene EU fastsetter som anses EØS-relevante. Det kan imidlertid ikke utelukkes at enkelte EØS-relevante beredskapstiltak ikke vil kunne innlemmes i EØS-avtalen innen Storbritannias uttreden fra EU. I disse tilfellene vil det bli vurdert om slike EØS-relevante rettsakter skal gjennomføres i norsk rett før innlemmelse i EØS-avtalen, også der de inneholder bestemmelser som ikke er forenlige med eksisterende EØS-forpliktelser. I lys av den ekstraordinære situasjonen som vil oppstå dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil det på områder hvor det er særlig viktig å sikre at norske foretak får like rammebetingelser som foretak i EU, vurderes om eventuelle kortvarige uoverensstemmelser bør løses i favør av brexit-tiltakene.

4.3.3 Ensidige nasjonale tiltak

I tillegg til tiltakene nevnt ovenfor, vil det være behov for å fastsette ensidige nasjonale tiltak.

Det vil for det første være behov for å fastsette regler som regulerer utfasing av Storbritannia fra EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet og enkelte andre avtaler mellom Norge og Storbritannia der Storbritannia er bundet i kraft av sitt medlemskap i EU. Eksempler på slike utfasingsbestemmelser er regler om videreføring og avslutning av rettslig samarbeid i straffesaker og anerkjennelse og fullbyrdelse av sivile dommer der saken var påbegynt før Storbritannias uttreden. I avtalen som er fremforhandlet mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som vil bli inngått bare dersom utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia blir inngått, er det inntatt en rekke bestemmelser som regulerer utfasing av dette regelverket. Forslag til gjennomføring av disse bestemmelsene ble som nevnt ovenfor sendt på høring 4. oktober 2018. I høringsnotatet var det foreslått at slike avtalebestemmelser

skulle gjennomføres i norsk rett ved forskrift, og en dekkende forskriftshjemmel var inntatt i forslaget til en ny lov om Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irlands uttreden fra Den europeiske union.

På en rekke områder tilsier aktørenes behov for klarhet og forutberegnelighet at det fastsettes nærmere regler om utfasing av påbegynte forhold og prosesser. Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil det være samme behov for nasjonale forvaltnings- og tilsynsorganer og for norske og britiske borgere og markedsaktører å vite hvilke regler disse utfasings-situasjonene skal behandles etter. Tidspunktet for når det er nødvendig å ha fastsatt utfasingsbestemmelser vil imidlertid framskyves fra overgangsperiodens slutt til det tidspunktet Storbritannia trer ut av EU, hittil fastsatt til 29. mars 2019. I noen tilfeller vil løsningene som følger av bestemmelsene om utfasing i den fremforhandlede avtalen mellom Norge og Storbritannia, fortsatt kunne legges til grunn for de nasjonale tiltakene. I andre tilfeller vil være nødvendig å fastsette regler med et annet innhold.

Videre vurderes det å fastsette ensidige nasjonale regler om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner etter yrkeskvalifikasjonsdirektivets regler for britiske borgere eller EØS-borgere (herunder norske borgere) som er i gang med en utdanning i Storbritannia og som startet i utdanningen med en forventning om å få sine yrkeskvalifikasjoner godkjent av norske myndigheter etter EØS-regelverket. Det vurderes tilsvarende regler for borgere som ville ha vært omfattet av advokatdirektivet og revisordirektivet.

Dersom det blir inngått en avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som omtalt i punkt 4.3.1 og punkt 7, vil britiske borgere som har utøvd retten til fri bevegelighet i Norge før Storbritannias uttreden fra EU, ha tilsvarende rettigheter til utdanningsstøtte fra Norge som EØS-borgere har. Uavhengig av om en denne avtalen blir inngått, vil enkeltpersoner som er i gang med en utdanning eller er i ferd med å søke opptak i utdanning fra høsten 2019, ha et klart behov for å få kjennskap til hvilken rett til de har til utdanningsstøtte for studieåret 2019–2020. Det vurderes derfor å innen kort tid fastsette at retten til utdanningsstøtte for undervisningsåret 2019–2020 for britiske statsborgere som har utøvd sin rett til fri bevegelighet i Norge før Storbritannias uttreden fra EU, videreføres. Videreføringen kan fastsettes i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2019–2020.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

4.4 Behov for forskriftshjemmel

Som det framgår av kapittel 4.2, får Storbritannias uttreden fra EU konsekvenser på en rekke områder for Norge. Særlig er EØS-retten spesielt tett integrert i norsk rett. Hvorvidt rettsstillingen for britiske personer, foretak, varer og tjenester endres etter norsk rett som følge av statens uttreden fra EU, avhenger av innholdet i den bakenforliggende EØS-retten og måten den er gjennomført på. Fra tidspunktet Storbritannia trer ut av EU, vil Storbritannia være et tredjeland under EØS-retten. Lovgivning som knytter rettsvirkninger til tilknytning (statsborgerskap, etablering, opprinnelse mv.) til en EØS-stat, vil derfor ikke lenger få anvendelse overfor Storbritannia.

Å få en fullstendig oversikt over dette er meget krevende, og er en av grunnene til at det i den fremforhandlede utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia er lagt opp til en overgangsperiode på nesten to år. Denne tiden er ment å brukes til å avvikle det tett sammenvevde forholdet.

Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, oppstår imidlertid konsekvensene fra uttredelsestidspunktet, hittil fastsatt til 29. mars 2019. Det vil derfor være behov for å treffe raske tiltak. Det kan være at det først nært opp til datoen for uttreden blir klart om Storbritannia forlater EU med eller uten en utmeldingsavtale.

Det er allerede foretatt enkelte tiltak for å avhjelpe virkninger av at Storbritannia eventuelt trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Stortinget vedtok i desember 2018 endringer i betalings-systemloven for å sikre at norske foretak fortsatt kan delta i valutaclearing i London. Finansdepartementet har videre fastsatt en midlertidig forskrift som gir adgang til investeringsvirksomhet og investeringstjenester fra foretak i tredjeland uten etablering av filial i Norge til profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter i Norge.

For å fjerne usikkerhet om derivatavtaler med motparter i Storbritannia har Finansdepartementet opplyst at i den utstrekning britiske sentrale motparter vil ha mulighet til fortsatt å yte tjenester i EU27, så vil norske myndigheter sørge for at de også vil ha mulighet til å yte tjenester i Norge. Departementet vil sørge for en tilsvarende og samtidig virkning i Norge av de to Kommisjonsforordningene vedtatt 19. desember 2018 som i en overgangsperiode legger til rette for novasjon av

visse typer (OTC) derivatkontrakter når kontrakten blir overført fra en motpart i Storbritannia til en motpart i EU27.

Det er også satt i verk tiltak for å sikre at berørte foretak, institusjoner og enkeltpersoner får nødvendig informasjon om situasjonen dersom Storbritannia skulle tre ut av EU uten en utmeldingsavtale.

Det vil i tillegg være nødvendig å fastsette en rekke andre tiltak. En del tiltak kan gjennomføres i forskrifter med hjemmel i gjeldende lovgivning. Imidlertid vil det også være behov for å fastsette forskrifter hvor gjeldende lovgivning ikke gir tilstrekkelig hjemmel. Når det nå er så stor usikkerhet knyttet til hvordan Storbritannias uttreden vil skje, er det viktig at Norge er best mulig forberedt på situasjonen som vil oppstå dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. For å sikre at departementene har hjemmel til å gjennomføre nødvendige beredskapstiltak, har departementet funnet grunn til å foreslå en generell forskriftshjemmel som skal dekke dette behovet. Forskriftsbestemmelsen bør gi tilstrekkelig hjemmel både til å gjennomføre eventuelle avtaler mellom Norge og Storbritannia, til å speile beredskapstiltak fra EU og til å treffe ensidige nasjonale tiltak, og bør dekke alle departementers ansvarsområder.

Det fleste av tiltakene vil være midlertidige og ha et innhold som tilsier regulering i forskrift. Det kan likevel ikke helt utelukkes at det også vil være nødvendig å fastsette bestemmelser som normalt ville ha vært fastsatt i lov, men hvor det ikke vil være mulig å fremme lovforslag i tide til at disse kan tre i kraft før Storbritannias eventuelle uttreden fra EU. Det vil også være u hensiktsmessig å fremme en rekke lovforslag når det er såpass usikkert om Storbritannia trer ut av EU med eller uten avtale, og det dermed er usikkert om lover ment å regulere sistnevnte situasjon vil komme til anvendelse. Det vil av den grunn kunne være et behov for at forskriftshjemmelen kan benyttes til å fastsette forskrifter som fraviker bestemmelser i lov. Departementet foreslår derfor en vid forskriftshjemmel som også gir mulighet til å fravike annen lovgivning, herunder EØS-loven.

Dersom det blir fastsatt forskrifter som ikke kun har midlertidig virkning og som fraviker annen lovgivning, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendringer.

5 Opphold i Norge for britiske borgere etter Storbritannias uttreden fra EU – forslag til endringer i utlendingsloven

5.1 Bakgrunn

Utlendingsloven kapittel 13 fastsetter særlige regler om opphold for utlendinger som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen. Britiske borgere og deres familiemedlemmer som bor i Norge vil ikke lenger ha oppholdsrett i medhold av utlendingsloven kapittel 13 når Storbritannia trer ut av EU.

Som omtalt over er det fremforhandlet en utmeldingsavtale mellom EU og Storbritannia. Denne avtalens del 2 omhandler borgernes rettigheter og regulerer de fremtidige forholdene for borgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet innen utløpet av overgangsperioden, og for deres familiemedlemmer. Avtalen sikrer rett til fortsatt opphold i all hovedsak i tråd med reglene om opphold som gjelder for disse personene i dag. EØS/EFTA-statene og Storbritannia har blitt enige om en avtale som speiler de relevante delene av utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia. Dersom det ikke blir noen avtale mellom EU og Storbritannia, vil det ikke bli noen overgangsperiode. Avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia vil da heller ikke tre i kraft. Som nevnt i punkt 4.2 er det imidlertid også forhandlet fram en avtale mellom EØS/EFTA-statene om borgernes rettigheter som skal gjelde dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale som omfatter ordninger for borgernes rettigheter. Det vises til punkt 7 for en gjennomgang av denne avtalen.

I følge tall fra SSB bodde det drøyt 16 000 britiske borgere i Norge per 1. januar 2017. Disse borgerne har innvandret i årene etter 1945 og har fått oppholdet regulert etter tre forskjellige lover. Det ble vedtatt egne regler for EØS-borgere i utlendingsloven i 1992. Det antas at svært få briter bor i Norge uten enten å ha registrert en oppholdsrett eller varig oppholdsrett, eller å ha fått innvilget opphold i Norge på annet grunnlag. Ifølge tall fra UDI er 9 805 britiske borgere registrert med en *varig* tillatelse som oppholdsgrunnlag per 20. april 2018. Dette omfatter personer som har fått bosettingstillatelse etter tidligere

regelverk, permanent oppholdstillatelse eller varig oppholdsrett. UDI har ikke data på tillatelser gitt før 1990, men antar at en del britiske borgere som kom før 1990 har fått bosettingstillatelse.

5.2 Gjeldende rett

Direktiv 2004/38/EF¹ («fri bevegelighetsdirektivet») regulerer retten til fri bevegelighet for EØS-borgere og deres familiemedlemmer i andre EØS-stater. Opphold i Norge for EØS-borgere er regulert i utlendingsloven kapittel 13 og utlendingsforskriften kapittel 19. Britiske borgere er fram til Storbritannia forlater EU omfattet av disse bestemmelsene.

EØS-borgere og deres familiemedlemmer har rett til å oppholde seg i Norge i inntil tre måneder uten andre formaliteter enn å oppfylle et legitimasjonskrav, jf. utlendingsloven § 111. EØS-borgere har oppholdsrett i mer enn tre måneder dersom vedkommende er arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende, tjenesteyter eller har tilstrekkelige egne midler til å forsørge seg selv og eventuelle familiemedlemmer, jf. utlendingsloven § 112. Tilsvarende gjelder for studenter som er opptatt ved godkjent utdanningsinstitusjon og har sykeforsikring. Retten gjelder også for familiemedlemmer, jf. utlendingsloven §§ 113 og 114. Etter utlendingsloven §§ 115 og 116 har EØS-borgere og deres familiemedlemmer rett til varig opphold etter fem års sammenhengende lovlig opphold i landet. Etter at borgeren har fått varig oppholdsrett stilles ingen vilkår for retten til videre opphold i riket, men retten bortfaller etter opphold utenfor riket i mer enn to påfølgende år.

Norge har en obligatorisk registreringsordning for EØS-borgere som har oppholdsrett i mer enn tre måneder, jf. utlendingsloven § 117. Familiemedlemmer som ikke selv er EØS-borgere, skal

¹ Europaparlamentets- og rådets direktiv 2004/38/EF av 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes område

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

søke om oppholdskort etter utlendingsloven § 118 ved opphold i riket i mer enn tre måneder.

For utlendinger fra stater utenfor EØS gjelder et detaljert regelverk med nærmere vilkår for å få oppholdstillatelse i Norge. Oppholdstillatelse må som hovedregel være gitt før innreise, jf. utlendingsloven § 56. Utlendingsloven skiller mellom faglærte og andre grupper arbeidsinnvandrere, jf. utlendingsloven kapittel 3. Ufaglærte arbeidsinnvandrere fra stater utenfor EØS har begrenset adgang til oppholdstillatelse i Norge. Ved søknad om familieinnvandring med norsk borger eller utlending som ikke har opphold som EØS-borger, jf. utlendingsloven kapittel 6, stilles det langt flere krav enn etter EØS-regelverket. Det vises særlig til kravet om sikret underhold, jf. utlendingsloven § 58.

5.3 Forslag til endringer i utlendingsloven

5.3.1 Høringsforslaget

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 4. oktober 2018 på høring forslag til endringer i utlendingsloven basert på den foreliggende utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia. Departementet foreslo å innta egne regler om opphold for britiske borgere som hadde benyttet seg av retten til fri beveglighet i et eget kapittel i utlendingsloven, og at personer som er omfattet av avtalen skal ha oppholdsrett tilsvarende det som i dag følger av utlendingsloven kapittel 13. Forslaget innebar i all hovedsak en videreføring av gjeldende regelverk, og en enklest mulig overgang til opphold på nytt grunnlag.

Departementet foreslo at britisk borgere som har oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter utlendingsloven kapittel 13 (§§ 111, 112 eller 115) ved utløpet av overgangsperioden, fortsatt skal ha rett til innreise og opphold i riket i medhold av kapittel 13, uavhengig av om oppholdsretten er registrert eller ikke. Personer som ikke er registrert ved overgangsperiodens utløp, må sannsynliggjøre at de er omfattet av regelverket, eksempelvis gjennom arbeidskontrakt, lønsslipp, bekreftelse på studieplass, påbegynt husleieavtale, flybilletter eller kontoutskrifter. For øvrig skal det foretas kontroller i tråd med det som gjelder for EØS-borgere i dag.

Departementet foreslo videre egne bestemmelser om opphold for familiemedlemmer, jf. utlendingsloven § 110 tredje ledd, til britisk borger som nevnt over. Departementet foreslo at familiemedlemmene fortsatt skal ha rett til inn-

reise og opphold i riket i medhold av kapittel 13 dersom de ved utløpet av overgangsperioden selv har oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter lovens kapittel 13. I tillegg skal familiemedlemmer, som innen overgangsperiodens utløp hadde en etablert familierelasjon eller en varig tilknytning til den britiske borgeren, ha rett til innreise og opphold i riket i medhold av kapittel 13, selv om de ikke hadde en oppholdsrett på dette tidspunktet. Dette omfatter ektefeller, forsørgede slektninger i ned- og oppstigende linje til den britiske borgeren eller dennes ektefelle/samboer og samboere med minst to års samboerforhold. I tillegg foreslo departementet en tilsvarende rett til opphold for barn født eller adoptert etter utløpet av overgangsperioden.

Det ble ikke foreslått særregler for andre familiemedlemmer som ønsker å flytte til Norge etter overgangsperiodens slutt, men departementet foreslo at britiske borgere med oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter de foreslåtte nye bestemmelsene, kan være referanseperson ved søknad om familieinnvandring etter utlendingsloven kapittel 6.

For øvrig ble det foreslått at vilkårene i utlendingsloven og utlendingsforskriften om opphold for EØS-borgere skal gjelde for britiske borgere og deres familiemedlemmer som får oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter de foreslåtte bestemmelsene, med mindre annet er særlig fastsatt. I tråd med det foreliggende utkastet til utmeldingsavtale foreslo departementet en utvidet rett til opphold i utlandet før en varig oppholdsrett bortfaller, slik at personen kan oppholde seg utenfor Norge i inntil fem påfølgende år. Videre ble det foreslått at britiske borgere og familiemedlemmer som omfattes må skaffe seg (ny) dokumentasjon på sin oppholdsrett i tråd med bestemmelsene i lovens kapittel 13 innen seks måneder etter utløpet av overgangsperioden, eller tre måneder etter innreisedato dersom dette er senere i tid, og at registreringsbevis og oppholdskort gis en varighet på inntil fem år.

Departementet foreslo en bestemmelse om skjæringstidspunkt for hvilke regler om utvisning som skal gjelde. Utlendingslovens alminnelige bestemmelser om utvisning, jf. kapittel 8, gjelder dersom den straffbare handlingen som danner grunnlag for sak om utvisning, fant sted etter utløpet av overgangsperioden.

5.3.2 Høringsinstansenes syn

Advokatforeningen støtter forslag til lovteknisk løsning med plassering av bestemmelsene i utlen-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

dingsloven. Advokatforeningen støtter videre at kontrollnivået skal være likt det som gjelder for EØS-borgere og påpeker at de reelle forhold knyttet til britiske borgere ikke endrer seg nevneverdig. Advokatforeningen har vanskelig for å se hvorfor det etter utmeldingen har oppstått et behov for å pålegge en plikt til registrering for grensearbeidere, men har for øvrig ingen sterke innvendinger til en slik registreringsplikt. Til forslaget om at britiske borgere skal ha tilgang til familieinnvandring i medhold av lovens alminnelige bestemmelser etter utløpet av overgangsperioden bemerker Advokatforeningen at dette er en god løsning som også ivaretar kontrollhensyn. Advokatforeningen savner en begrunnelse for forslaget om rett til opphold under behandling av søknad og klage, men har for øvrig ingen innvendinger mot forslaget.

Politidirektoratet (POD) støtter at man gjennom regulering sikrer retten til fortsatt opphold for britiske borgere. POD bemerker at forslaget vil føre til større behov for veiledning, og ha betydning for utlendingsmyndighetenes tidsbruk til denne oppgaven. Det vil også være behov for ny kompetanse og opplæring om ulike kategorier, utlendingskontroll etter nytt regelverk, saksbehandling, registrering, utstedelse av oppholdsdokumenter mv. POD mener det bør legges opp til større grad av kontroll av identitet og oppholdsgrunnlag, også ved fornyelse av registreringsbevis/oppholdskort. Det vises til tall fra Nasjonalt ID-senter fra 2017, som avdekket 758 tilfeller av misbruk av ID-dokumenter, hvorav EU/EFTA utgjorde 41 pst. Oslo politidistrikt er positive til at det legges opp til en obligatorisk fornyet vurdering etter fem år. POD mener det kan være mer hensiktsmessig å innføre Schengen-standardisert oppholdskort enn registreringsbevis for britiske borgere. Øst politidistrikt påpeker at sammenhengen i regelverket tilsier at alle tredjelandsborgere som bor i Norge bør kunne få utstedt oppholdskort som dokumentasjon på oppholdsrett i Norge. Dette vil kunne lette utlendingskontrollen og være et sikrere alternativ for britiske borgere som blir boende i Norge på lengre sikt. Det vises også til at registreringsbevis har lav notoritet.

Utlendingsdirektoratet (UDI) mener britiske borgere som oppholder seg i Norge ved utløpet av overgangsperioden, bør ha rett til å oppholde seg på samme grunnlag og at det bør innføres klageadgang på beslutning om å nekte registrering. Videre mener UDI at britiske borgere bør pålegges å søke om varig oppholdsrett etter fem år. Vedrørende familieinnvandring etter utløpet av overgangsperioden mener direktoratet at utlen-

dingsloven § 40 må endres, slik at britiske borgere som er omfattet av ordningen også kan være referansepersoner. UDI mener det vil være mer hensiktsmessig om britiske borgere, etter utløpet av overgangsperioden, får et oppholdskort fremfor et registreringsbevis. Et oppholdskort vil kunne sikre at britiske borgere har et dokument som synliggjør adgangen til å reise i andre Schengen-land enn Norge. Dette har betydning for beregningen av oppholdstiden i Schengenområdet.

5.3.3 Departementets vurdering

Det er per i dag uvisst om Storbritannia vil forlate EU med eller uten en utmeldingsavtale. Uansett utfall er det etter departementets syn viktig å sørge for at britiske borgere som har benyttet seg av EØS-rettens regler for fri bevegelighet, ikke mister sin rett til opphold.

I den fremforhandlede utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia er det fastsatt at det skal gjelde en overgangsperiode fra Storbritannias uttreden og fram til 31. desember 2020. Partene kan enes om å forlenge perioden én gang med ett eller to år. I denne perioden skal Storbritannia overholde de fleste forpliktelser de tidligere har hatt i kraft av å være EU-medlem. Dette gjelder også for EØS-avtalens regler om fri bevegelighet. Som nevnt i punkt 2 tar regjeringen sikte på at denne overgangsperioden også skal gjelde for Norge. Dersom det blir en overgangsperiode innebærer det at britiske borgere som bor i Norge og deres familiemedlemmer, ikke trenger å foreta seg noe innen 29. mars 2019 for å ha fortsatt oppholdsrett i Norge. Britiske borgere og deres familie kan fortsette å bo i Norge på samme vilkår til utløpet av overgangsperioden, uten å måtte registrere seg på nytt, og de kan flytte til Norge på samme vilkår og med samme registreringsordning som i dag frem til utløpet av overgangsperioden. Det vil bli fremmet en egen proposisjon om overgangsperioden, se omtale i punkt 2.

Utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia inneholder et kapittel om rettigheter for britiske borgere og unionsborgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet innen overgangsperiodens utløp. EØS/EFTA-statene har fremforhandlet en avtale med Storbritannia som speiler disse bestemmelsene. Avtalen innebærer at britiske borgere og deres familiemedlemmer som har flyttet til Norge innen overgangsperiodens utløp, har rett til fortsatt opphold. Personer som er omfattet må registrere seg innen en frist som ikke kan være kortere enn seks måneder regnet fra

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

overgangsperiodens utløp. Personer som er omfattet har ikke rett til å flytte til en annen EU-stat, men personer med varig oppholdsrett kan oppholde seg inntil fem år i utlandet uten å miste den varige oppholdsretten. Familiemedlemmer kan få oppholdsrett i Norge etter vilkårene som gjelder for EØS-borgere også etter overgangsperiodens utløp, dersom familierelasjonen ble etablert før overgangsperiodens utløp. Det samme gjelder barn som blir født etter overgangsperiodens utløp. Familie som blir etablert etter overgangsperiodens utløp, kan få oppholdstillatelse til familieinnvandring etter bestemmelsene som gjelder for utlendinger fra stater utenfor EØS.

Dersom det blir en utmeldingsavtale mellom EU og Storbritannia og mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia, vil bestemmelsene i sistnevnte avtale måtte gjennomføres i norsk rett. Dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, vil heller ikke avtalen mellom EØS/EFTA-statene tre i kraft. Det er derfor fremforhandlet en alternativ avtale mellom Storbritannia og EØS/EFTA-statene, som i all hovedsak inneholder samme bestemmelser om borgernes rettigheter som utmeldingsavtalen. Denne avtalen vil bare tre i kraft dersom Storbritannia forlater EU uten en utmeldingsavtale som omfatter borgernes rettigheter, og vil måtte gjennomføres i norsk rett. Det vises til punkt 7 for en nærmere gjennomgang av denne avtalen.

Dersom heller ikke denne avtalen trer i kraft, vil det uansett være behov for å fastsette bestemmelser om britiske borgere og deres familiemedlemmers opphold i Norge. Uten endringer i utlendingsregelverket vil mange britiske borgere og deres familier måtte reise ut av Norge for å fremme søknad om opphold og vil ikke ha lov til å bo eller arbeide i Norge frem til søknaden er ferdig behandlet. Selv om UDI skulle bli pålagt å prioritere disse sakene, vil en situasjon hvor Storbritannia trer ut av EU uten en overgangsperiode og uten endringer i utlendingsregelverket, innebære et tidsopphold i retten til opphold og arbeid for mange, med antatt store konsekvenser for både enkeltindivider og arbeidsgivere. Videre vil det medføre økte kostnader til saksbehandling for utlendingsmyndighetene. Dersom enkelte blir værende i Norge og arbeide uten tillatelse, vil dette kunne generere både utvisningssaker og straffesaker.

Utlendingsloven § 125 åpner for at ved utvidelse av EØS-avtalen til nye avtaleparter, kan Kongen i forskrift fastsette overgangsordninger som avviker fra bestemmelsene i utlendingsloven kapittel 13. Det er ingen bestemmelse som regulerer det motsatte tilfellet, nemlig at avtaleparter går ut av EØS-avtalen. På bakgrunn av den uavklarte situasjonen mht. Storbritannias uttreden fra EU, og tatt i betraktning den korte tiden frem til uttreden, mener departementet det er nødvendig med en forskriftshjemmel som gir regjeringen mulighet til å fastsette bestemmelser om fortsatt opphold i Norge for britiske borgere som bor i Norge på det tidspunktet Storbritannia trer ut av EU.

Departementet foreslår derfor en ny hjemmel i utlendingsloven som gir Kongen adgang til å fastsette forskrifter som sikrer britiske borgere og deres familiemedlemmer fortsatt opphold når disse ikke lenger er omfattet av EØS-regelverket, samt fastsette søknadsprosedyrer mv. Departementet foreslår en forskriftshjemmel som kan benyttes både dersom Storbritannia forlater EU med en avtale og dersom det ikke blir noe avtale.

Dersom det blir inngått en utmeldingsavtale mellom EU og Storbritannia og en tilsvarende avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia, vil regjeringen fastsette forskriftsbestemmelser som oppfyller avtalen. I en situasjon der Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, men avtalen som beskrevet i punkt 7 blir inngått, vil forskriftshjemmelen nyttes til å gjennomføre denne avtalen. Dersom heller ikke denne avtalen skulle tre i kraft, tar regjeringen sikte på å sikre rett til fortsatt opphold for britiske borgere og deres familiemedlemmer med utgangspunkt i det som ville ha fulgt av den fremforhandlede avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia. Det legges til grunn at norske borgere sikres tilsvarende rettigheter i Storbritannia. Regjeringen vil sikre at britiske borgere og deres familiemedlemmer som har flyttet til Norge innen 29. mars 2019, gis rett til å fremme søknad om opphold fra Norge, og gis rett til å bo og arbeide i Norge på samme vilkår inntil søknaden er avgjort. Regjeringen mener det bør settes en rimelig frist for å registrere ny oppholdsrett eller fremme søknad om oppholdstillatelse, slik at alle får en reell mulighet til dette.

6 Forslag til endring i politiregisterloven § 22

Overføring av personopplysninger mellom politi- og påtalemyndigheter er regulert i EUs direktiv (EU) 2016/680 om beskyttelse av fysiske personer ved behandling av personopplysninger for å forebygge, etterforske, avdekke eller straffefølge lovbrudd eller gjennomføring av straffereaksjoner, og om fri utveksling av slike opplysninger og opphevelse av rådets rammebeslutning 2008/977/JIS. Direktivet er Schengen-relevant og er gjennomført i politiregisterloven. I likhet med EUs personvernforordning omtalt i punkt 4.2, skiller direktivet mellom utveksling av personopplysninger til stater som er forpliktet etter direktivet, og stater som ikke er det, såkalte tredjeland. Når Storbritannia ikke lenger er bundet av direktivet, enten fordi de trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, eller ved overgangsperiodens utløp, vil Storbritannia være et tredjeland. Overføring av personopplysninger til Storbritannia må følge reglene for overføring av personopplysninger til tredjeland.

Overføring av personopplysninger fra politi- og påtalemyndighet til tredjeland reguleres av politiregisterloven § 22 med tilhørende forskrifter. Bestemmelsen slår fast at særlige vilkår for utlevering av opplysninger kan oppstilles for «land som ikke har gjennomført direktiv (EU) 2016/680» (departementets utheving).

I politiregisterforskriften defineres tredjeland som «stater som ikke er forpliktet etter dette direktivet», jf. § 70-2 (departementets utheving).

Vanligvis vil det være samsvar mellom stat som «er forpliktet» etter direktivet og stat som

«har gjennomført» direktivet. Forskjellen i ordlyden mellom loven og forskriften har dermed liten betydning. I dette tilfellet vil imidlertid Storbritannia ha gjennomført direktivet i sin nasjonale lovgivning, da staten har vært bundet av dette inn til den trer ut av EU uten en utmeldingsavtale eller etter overgangsperiodens slutt. Storbritannia har dessuten varslet at de i første omgang vil «nasjonalisere» EU-lovgivningen, slik at direktivet kan anses som gjennomført også etter at Storbritannia formelt ikke lenger er forpliktet til å følge det. Ordlyden i politiregisterloven kan dermed skape uklarhet om Storbritannia omfattes av politiregisterforskriftens bestemmelser om overføring av personopplysninger til tredjeland eller ikke. Det foreslås derfor å endre politiregisterloven § 22 første ledd siste setning slik at det klart framgår at det er stater som ikke er forpliktet etter direktivet som omfattes av forskriftens bestemmelser om overføring av personopplysninger til tredjeland. En slik ordlyd vil også samsvare med politiregisterforskriftens bestemmelse om anvendelsesområde for bestemmelsene om overføring av opplysninger til tredjeland.

Forslag til endring i politiregisterloven § 22 har vært på høring. Ingen av høringsinstansene hadde merknader.

Bestemmelsen foreslås endret uavhengig av om Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale eller om den framforhandlede avtalen mellom EU og Storbritannia trer i kraft.

7 Utkast til avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia om borgernes rettigheter

7.1 Generelt om avtalen

Det fremforhandlede utkastet til avtale speiler i all hovedsak de delene av utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia som omhandler borgernes rettigheter. Avtalen vil bare tre i kraft hvis Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale som dekker borgernes rettigheter.

Avtaleutkastet innebærer at borgere fra Island, Liechtenstein og Norge som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet før Storbritannia trer ut av EU, samt deres familiemedlemmer, i all hovedsak får videreført de rettighetene de har etter EØS-avtalen. Tilsvarende gjelder for britiske borgere og deres familiemedlemmer som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet i en av EØS/EFTA-statene før Storbritannias uttreden. Britiske borgere vil kun ha disse rettighetene i den staten hvor de konkret har rett til opphold. Den frie bevegeligheten mellom stater innenfor EØS opphører for britiske borgere ved Storbritannias uttreden fra EU. På trygdeområdet vil personer med trygderettigheter opptjent før Storbritannias uttreden, fortsatt være omfattet av EØS-rettens bestemmelser om trygdekoordinering på nærmere fastsatte vilkår. Nærmere om de enkelte bestemmelsene i avtaleutkastet

Avtaleutkastet mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia består av en fortale, en hoveddel i tre deler, samt ett vedlegg. Hoveddelens første del består av generelle horisontale bestemmelser. Andre del regulerer rettighetene til EØS/EFTA-borgere og britiske borgere som har utøvet sin rett til fri bevegelighet før dagen for Storbritannias uttreden («exit day»). Tredje del inneholder institusjonelle og avsluttende bestemmelser.

7.2 Nærmere om de enkelte bestemmelsene i avtalen

7.2.1 Innledende bestemmelser

Avtaleutkastets *fortale* angir hvem som er partene i avtalen og bakgrunnen for inngåelsen av avtalen. Det vises her til at Storbritannia i tråd med prose-

dyren i traktaten om Den europeiske union artikkel 50 har underrettet EU at staten har til hensikt å tre ut av EU og at avtalen, i lys av denne beslutningen, etablerer nødvendige ordninger mellom avtalepartene. Det vises videre til at det er behov for gjensidig å beskytte britiske borgere og borgere i EØS/EFTA-statene som har utøvet retten til fri bevegelighet før tidspunktet Storbritannia trer ut av EU, og videre at visse rettigheter knyttet til trygdekoordinering skal beskyttes. Det er i tillegg uttrykt en felles intensjon om at forhandlinger om inngåelse av nye avtaler mellom partene om det fremtidige forholdet skal igangsettes så snart som mulig.

7.2.2 Første del – felles bestemmelser

Artikkel 1 – formål: Bestemmelsen regulerer avtalens formål. Det overordnede formålet er å etablere ordninger til vern av rettigheter for EØS/EFTA-borgere og britiske borgere.

Artikkel 2 – definisjoner: Bestemmelsen inneholder definisjoner av sentrale begreper i avtaleteksten og fastslår den nærmere betydningen av følgende begreper: EØS-avtalen, EØS/EFTA-statene, EØS/EFTA-borger, britisk borger, dag for uttreden, samt hva som menes med begrepet «dag» i avtalen. Begrepet britisk borger i artikkel 2 bokstav d defineres med henvisning til tidligere erklæring fra den britiske regjeringen om hvilke personer som omfattes.

Artikkel 3 – geografisk virkeområde: Bestemmelsen slår fast at avtalen gjelder på territoriet, som nærmere definert, til Storbritannia og Island, Norge og Liechtenstein. Det geografiske virkeområdet dekker som et utgangspunkt de samme delene av avtalepartenes territorium som omfattes av EØS-avtalen. For Norges del innebærer bestemmelsen blant annet at avtalen ikke får anvendelse på Svalbard.

Artikkel 4 – prinsipper om gjennomføring og anvendelse av avtalen: Bestemmelsen slår fast at avtalepartene skal treffe alle nødvendige tiltak som er egnet til å oppfylle de forpliktelser som følger av denne avtale, og at avtalepartene plikter å

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

gjennomføre bestemmelser som er ment å gi rettigheter i nasjonal lovgivning. Nasjonale domstoler og myndigheter skal se hen til avtalens bestemmelser når de fortolker nasjonal lovgivning som gjennomfører avtalen.

Artikkel 5 – god tro: Bestemmelsen pålegger avtalepartene, i gjensidig respekt og i god tro, å bistå hverandre når de utfører oppgaver som følger av avtalen. De skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at forpliktelsene som følger av avtalen oppfylles, og avstå fra ethvert tiltak som kan føre til at formålet med avtalen settes i fare.

Artikkel 6 – henvisninger til EØS-avtalen: Bestemmelsen regulerer henvisninger til EØS-avtalen og EU-rettsakter i avtalen, og slår fast at henvisninger til EØS-avtalen skal forstås slik bestemmelsene i avtalen gjelder umiddelbart forut for dagen Storbritannia trer ut av EU. Henvisninger i avtalen til EU-rettsakter skal forstås som henvisninger til de aktuelle rettsaktene slik de er inntatt i EØS-avtalen (innlemmet og i kraft), herunder også eventuelle endringer i rettsaktene, som gjelder umiddelbart forut for dagen Storbritannia trer ut av EU.

Artikkel 7 – henvisninger til EUs medlemsstater mv.: Bestemmelsen slår fast at bestemmelser i EØS-avtalen som gjennom denne avtalen blir gjort gjeldende og som inneholder referanser til EUs medlemsstater, skal forstås slik at begrepet medlemsstater inkluderer Storbritannia og dets ansvarlige myndigheter.

7.2.3 Annen del – borgernes rettigheter

Avdeling I – Alminnelige bestemmelser

Artikkel 8 – definisjoner: Bestemmelsen inneholder definisjoner av begreper som er relevante for annen del av avtalen, med unntak av avdeling III (trygdekoordinering). Det gis en definisjon for følgende begreper: «familiemedlem», «grensearbeider», «vertsstat», «arbeidsstat» og «rett til foreldreansvar». For EØS/EFTA-borgere betyr «vertsstaten» Storbritannia, under forutsetning av at borgeren har utøvet retten til fri bevegelighet før Storbritannias uttreden fra EU og fortsetter oppholdet deretter. For britiske borgere er vertsstaten på samme vilkår den EØS/EFTA-staten de har opphold i, og kun den.

Artikkel 9 – personkrets: Bestemmelsen angir personkretsen som omfattes av bestemmelsene i avtalens annen del avdeling I, II, og IV. For det første omfattes EØS/EFTA-borgere og britiske borgere som har utøvet retten til fri bevegelighet før Storbritannias uttreden fra EU, og som fortsetter

sitt opphold i vertsstaten. Tilsvarende omfattes grensearbeidere fra Storbritannia eller EØS/EFTA-statene som har utøvet retten til fri bevegelighet før Storbritannias uttreden fra EU. For det andre omfattes nærmere angitte familiemedlemmer. Framtidige familiemedlemmer, unntatt framtidige barn, er ikke omfattet av avtalen. Nasjonal lovgivning for tredjelandborgere vil gjelde for personer som ikke er omfattet av avtalen, med mindre det senere inngås egne avtaler om dette.

Artikkel 10 – sammenhengende opphold: Bestemmelsen fastslår at en person som har hatt fravær fra vertsstaten på inntil seks måneder per år, likevel anses å ha sammenhengende opphold og dermed omfattes av personkretsen i artikkel 8 og 9. Personer som har varig oppholdsrett før Storbritannias uttreden fra EU, skal beholde denne retten ved fravær fra vertsstaten på inntil fem år.

Artikkel 11 – ikke-diskriminering: Bestemmelsen nedfeller et generelt prinsipp om ikke-diskriminering på bakgrunn av nasjonalitet slik det er beskrevet i EØS-avtalen artikkel 4, for alle personer omfattet av artikkel 9.

Avdeling II – Rettigheter og plikter

Kapittel 1 Rettigheter i forbindelse med oppholdet, oppholdsdokumenter

Artikkel 12 – retten til opphold: Bestemmelsen angir de nærmere vilkårene for rett til fortsatt opphold etter Storbritannias uttreden fra EU for EØS/EFTA-borgere og britiske borgere, og deres familiemedlemmer. EØS/EFTA-borgere og britiske borgere skal ha rett til opphold i vertsstaten på de vilkår som følger av EØS-avtalen artikkel 28 og 31 og bestemmelser i fri bevegelighetsdirektivet (direktiv 2004/38/EF). Familiemedlemmer som er omfattet av avtalen, og som selv er EØS/EFTA-borgere eller britiske borgere, skal ha rett til opphold i vertsstaten på de vilkår som i dag gjelder for familiemedlemmer som er EØS-borgere etter fri bevegelighetsdirektivet. Familiemedlemmer som ikke er EØS/EFTA-borgere eller britiske borgere, skal ha rett til opphold på de vilkårene direktivet oppstiller for familiemedlemmer som er tredjelandborgere. Vertsstaten kan ikke innføre andre begrensninger for rett til opphold enn de som følger av avtalen. Statene er ikke innrømmet noe skjønnsmargin ved anvendelsen av begrensninger eller vilkår i bestemmelsene, med mindre dette går i favør av personene det gjelder.

Artikkel 13 – retten til inn- og utreise: Bestemmelsen slår fast at EØS/EFTA-borgere og britiske borgere med opphold i vertsstaten etter avtalen

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

skal ha rett til ut- og innreise etter reglene i fri bevegelsesdirektivet ved fremvisning av gyldig pass. I tillegg fastslås det at det ikke kan kreves visum for personer med dokumentert rett til opphold. Dersom vertsstaten oppstiller visumplikt for familiemedlemmer som slutter seg til borgeren etter Storbritannias uttreden, skal vertsstaten legge til rette for utstedelse av visum kostnadsfritt og gjennom hurtigprosedyrer.

Artikkel 14 – rett til varig opphold: Bestemmelsen fastslår at EØS/EFTA-borgere og britiske borgere og deres familiemedlemmer får rett til varig opphold i henhold til avtalen, dersom de har hatt sammenhengende lovlig opphold etter EØS-avtalen i vertsstaten i en periode på fem år eller en periode som beskrevet i fri bevegelsesdirektivets artikkel 17. Perioder med lovlig opphold eller arbeid før og etter Storbritannias uttreden fra EU skal legges sammen. Sammenhengende opphold skal vurderes i tråd med bestemmelser i direktivet. Fravær av lengre varighet kan også godtas, dersom dette skyldes obligatorisk militærtjeneste eller viktige årsaker som graviditet og fødsel, alvorlig sykdom, studier mv. Etter bestemmelsen vil varig oppholdsrett først opphøre ved fravær fra vertsstaten på mer enn fem sammenhengende år. På dette punktet gir bestemmelsen utvidede rettigheter til personer omfattet av avtalen sammenlignet med det som følger av fri bevegelsesdirektivet.

Artikkel 15 – akkumulering av perioder: Bestemmelsen presiserer at perioder med lovlig opphold og arbeid før og etter Storbritannias uttreden fra EU skal slås sammen, slik at en person har rett til varig opphold når kravet til oppholdstid er oppfylt.

Artikkel 16 – status og endringer: Bestemmelsen fastsetter at rettigheter etter avtalen ikke skal påvirkes dersom personen skifter status, for eksempel mellom student og arbeidstaker. Imidlertid kan personer som har opphold som familiemedlemmer, ikke få status som person som omfattes av artikkel 9 bokstav a til d. Familiemedlemmer som er forsørget på tidspunktet for Storbritannias uttreden fra EU, skal opprettholde rettigheter etter avtalens avdeling II også etter at de ikke lengre er forsørget.

Artikkel 17 – utstedelse av oppholdsdokumenter: Bestemmelsen inneholder detaljerte regler om søknadsprosedyrer. Avtalepartene kan selv velge om de vil stille krav om at personer som er omfattet av avtalen, må fremme søknad om opphold og oppholdsdokumenter. Dersom staten ønsker en slik prosedyre, skal det settes en frist for å fremme søknad på minimum seks måneder etter

dagen for Storbritannias uttreden fra EU, eller tre måneder etter ankomst dersom dette er senere i tid. Det skal umiddelbart utstedes bekreftelse på at søknad er levert. Søknadsprosedyrene skal være enkle. Det kan ikke avkreves høyere gebyr for utstedelse av oppholdsdokumenter enn for tilsvarende dokumenter til egne borgere. Personer som allerede har dokumentasjon på varig oppholdsrett, skal kunne bytte inn denne gratis. Videre oppstiller bestemmelsen detaljerte krav til hvilken dokumentasjon som kan kreves, veiledningsplikt, klageadgang og rettigheter under behandling av søknad og klage.

Artikkel 18 – begrensninger i retten til opphold: Bestemmelsen regulerer vertsstatens rett til å avvise, bortvise eller utvise en person, som ellers fyller vilkårene for opphold etter avtalen. Bestemmelsen innebærer at handlinger som kan danne grunnlag for utvisning mv. foretatt før Storbritannias uttreden fra EU skal vurderes etter reglene i fri bevegelsesdirektivet, mens handlinger foretatt etter uttreden vurderes etter nasjonal lovgivning. Videre kan vertsstatene treffe nødvendige tiltak for å nekte, oppheve eller tilbakekalle en rettighet etter avtalens avdeling II ved misbruk av rettigheter eller bedrageri. Søkere kan i tillegg bortvises som følge av misbruk av rettigheter eller bedrageri før endelig dom er avsagt eller klageprosedyren er avsluttet, i henhold til reglene i fri bevegelsesdirektivet.

Artikkel 19 – rettssikkerhetsgarantier og klageadgang: Bestemmelsen gir bestemmelser i fri bevegelsesdirektivets tilsvarende anvendelse for enhver beslutning som begrenser retten til opphold for personer som er omfattet av avtalen, herunder ved tilbakekall.

Artikkel 20 – beslektede rettigheter: Bestemmelsen slår fast at familiemedlemmer til en borger av en EØS/EFTA-stat eller til en britisk borger som har oppholdsrett eller varig oppholdsrett, skal ha rett til å ta arbeid eller være selvstendig næringsdrivende i samsvar med artikkel 23 i fri bevegelsesdirektivet. Retten gjelder uavhengig av familiemedlemmens nasjonalitet.

Artikkel 21 – likebehandling: Bestemmelsen nedfeller en generell rett til likebehandling i samsvar med artikkel 24 i fri bevegelsesdirektivet, slik at EØS/EFTA-borgere og britiske borgere med rett til opphold skal behandles likt som vertsstatens borgere. Retten begrenses av de øvrige bestemmelsene i avtalen. Vertsstaten har ingen plikt til å tildele rett til sosial hjelp ved opphold inn til tre måneder. Før personen innvilges varig oppholdsrett har vertsstaten heller ingen plikt til å tilby studiestøtte til andre enn arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Kapittel 2 Rettigheter for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende

Artikkel 22 – arbeidstakeres rettigheter: Bestemmelsen fastslår at arbeidstakere i vertsstaten og grensearbeidere i arbeidsstaten etter Storbritannias uttreden fra EU skal opprettholde rettigheter etter EØS-avtalen artikkel 28 og forordning (EU) nr. 492/2011 om fri bevegelighet for arbeidstakere. Det omfatter blant annet retten til ikke å bli forskjellsbehandlet på grunnlag av nasjonalitet når det gjelder sysselsetting, lønn og andre arbeids- og ansettelsesvilkår, rett til å ta faktisk tilbudt arbeid og rett til likebehandling når det gjelder arbeids- og ansettelsesvilkår. Det omfatter også rett til utdanningsstøtte på like vilkår som norske borgere. Artikkel 22 viderefører kun eksisterende rettigheter og gir ingen nye rettigheter. I likhet med etter EØS-avtalen artikkel 28 nr. 3 og 4, kan nasjonale tiltak legge restriksjoner på den frie bevegeligheten hvis tiltaket er begrunnet i hensynet til offentlig orden, sikkerhet og folkehelsen. I tillegg er det i rettspraksis fra EU-domstolen og EFTA-domstolen utviklet en lære om at restriksjoner på nærmere vilkår kan begrunnes i tvingende allmenne hensyn. Bestemmelsen gjelder heller ikke for stillinger i den offentlige administrasjon. Det følger av henvisningen til EØS-avtalen artikkel 28 nr. 4.

Det gis videre regler om rett til inn- og utreise fra arbeidsstaten for grensearbeidere i samsvar med reglene for rett til utreise og innreise i avtalen artikkel 13. Grensearbeiderne som er omfattet av bestemmelsen, skal også beholde de rettighetene de hadde som arbeidstakere etter fri bevegelighetsdirektivet artikkel 7 nr. 3.

Artikkel 23 – selvstendig næringsdrivendes rettigheter: Det følger av bestemmelsen at selvstendig næringsdrivende i vertsstaten og grensearbeidere i arbeidsstaten også etter Storbritannias uttreden fra EU skal nyte godt av rettighetene som garanteres i EØS-avtalen artikkel 31 (om etableringsretten) og 124 (om kapitalanbringelse). Rettighetene inkluderer den selvstendige næringsdrivendes rett til å starte og utøve aktiviteter som selvstendig næringsdrivende, og til å starte og drive en virksomhet på tilsvarende vilkår som vertsstaten har satt for sine egne borgere. Rettighetene etter avtalen gjelder kun for fysiske personer.

Artikkel 24 – utstedelse av dokumentasjon for grensearbeidere: Bestemmelsen fastsetter at arbeidsstaten kan kreve at grensearbeidere søker om dokumentasjon som gir dem rettigheter etter avtalen. Hvis arbeidsstaten oppstiller et slikt krav,

skal grensearbeidere ha en rett til å få utstedt et slikt dokument. Inntil søknaden er endelig avgjort skal de fastsatte rettighetene fortsette å gjelde.

Kapittel 3 Yrkeskvalifikasjoner

Artikkel 25 – godkjente yrkeskvalifikasjoner: Bestemmelsen slår fast at EØS/EFTA-borgere og britiske borgere med yrkeskvalifikasjoner som allerede er godkjent, skal beholde godkjenningen og retten til å utøve yrket i vertsstaten også etter at Storbritannia trer ut av EU. Dette gjelder godkjenning etter etableringsreglene i avdeling III i yrkeskvalifikasjonsdirektivet (direktiv 2005/36/EF), etter advokatdirektivet (direktiv 98/5/EF) artikkel 10 nr. 1 og 3, og etter revisjonsdirektivet (direktiv 2006/43/EF) artikkel 14. Videre gjelder det yrkesutøvere som har fått godkjent kvalifikasjoner fra tredjeland etter reglene i yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 3 nr. 3, delvis adgang til yrkesvirksomhet etter yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4f og etter reglene for europeisk profesjonskort for etablering. Retten gjelder også for familiemedlemmer.

Artikkel 26 – pågående prosedyrer: Bestemmelsen regulerer behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner som er innkommet, men ikke ferdigbehandlet, på tidspunktet Storbritannia trer ut av EU. Bestemmelsen gjelder kun søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra personer som ønsker å etablere seg innenfor et lovregulert yrke i vertsstaten. Bestemmelsen angir hvilke regler som fortsatt skal gjelde for behandlingen av slike innkomne søknader. Familiemedlemmer fra tredjeland omfattes ikke av bestemmelsen. Det slås videre fast at Storbritannia og EØS/EFTA-statene skal iverksette nødvendige tiltak som følge av at Storbritannia ved sin uttreden mister tilgang ulike EU-systemer for informasjonsutveksling, slik at søknader omfattet av bestemmelsen kan ferdigbehandles.

Artikkel 27 – administrativt samarbeid: Bestemmelsen fastslår at britiske myndigheter og myndigheter i EØS/EFTA-statene skal samarbeide ved behandlingen av søknader som dekkes av reglene i artikkel 26. Det kan gjelde utveksling av opplysninger, blant annet om ilagte disiplinære eller strafferettslige sanksjoner, eller andre alvorlige omstendigheter som kan ha konsekvenser for utøvelsen av yrket.

Avdeling III – Koordinering av trygdeytelser

Artikkel 28 – personkrets: Bestemmelsen angir personkretsen som er omfattet av avdeling III i

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

avtalen om koordinering av trygdeytelser. For det første omfattes EØS/EFTA-borgere og britiske borgere som har utøvet retten til fri bevegelighet før Storbritannias uttreden fra EU, og som umiddelbart forut for uttreden er trygdedekket i hhv. Storbritannia eller en EØS/EFTA-stat. Det samme gjelder EØS/EFTA-borgere og britiske borgere som er bosatt i hhv. Storbritannia eller en EØS/EFTA-stat og omfattes av lovgivningen i hhv. en EØS/EFTA-stat eller Storbritannia umiddelbart forut for Storbritannias uttreden fra EU. EØS/EFTA-borgere og britiske borgere som ikke omfattes av disse bestemmelsene, men som utøver yrkesaktivitet i hhv. Storbritannia eller en EØS/EFTA-stat ved Storbritannias uttreden, og som er trygdedekket i hhv. en EØS/EFTA-stat eller Storbritannia, er også omfattet. Videre er statsløse og flyktninger som er bosatt i en EØS/EFTA-stat eller Storbritannia i hovedsak omfattet av avtalen hvis de er i en av situasjonene beskrevet over.

Alle disse persongruppene skal være omfattet så lenge de fortsatt, og uten avbrudd, befinner seg i en av de situasjonene som er beskrevet over som involverer både en EØS/EFTA-stat og Storbritannia på samme tid. Videre er personer som ikke (lenger) er omfattet av bestemmelsene nevnt ovenfor, og deres familiemedlemmer og etterlatte, likevel dekket dersom de er omfattet av personkretsen beskrevet i artikkel 9 så lenge de har oppholdsrett eller arbeidstillatelse i vertsstaten etter avtalen artikkel 12, 22 og 23.

Artikkel 29 – regler for koordinering av trygdeytelser: Bestemmelsen fastsetter at bestemmelsene i EØS-avtalen artikkel 29, forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger og forordning (EF) nr. 987/2009 om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger gjelder for personer som er omfattet av avtalen avdeling III. Videre skal avtalepartene ta hensyn til beslutninger og rekommandasjoner fra Den administrative kommisjon for koordinering av trygdeordninger. Bestemmelsen innebærer at trygdeforordningene gjelder fullt ut for den personkretsen som er omfattet av avtalen.

Artikkel 30 – særlige situasjoner: Bestemmelsen gir enkelte rettigheter til personer som ikke dekkes av artikkel 28. Bestemmelsen omfatter personer som tidligere har vært i en grenseoverskridende situasjon, men som ikke lenger er det på tidspunktet for Storbritannias uttreden fra EU. Artikkel 30 skal sikre eksisterende og fremtidige rettigheter basert på tidligere trygdeperioder,

perioder med yrkesaktivitet og botidsperioder. Personer som dekkes av denne bestemmelsen, skal kunne påberope seg sammenlegging av trygdeperioder, arbeidsperioder med mer. Bestemmelsen sikrer også at pasienter som har påbegynt behandling i Storbritannia eller i en EØS/EFTA-stat eller anmodet om tillatelse til å gjennomføre en planlagt helsebehandling før Storbritannias uttreden fra EU, får fullført den aktuelle behandlingen og dekket utgiftene.

Artikkel 31 – tilbakebetaling, innkreving og motregning: Det følger av bestemmelsen at reglene i forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009 om tilbakebetaling, innkreving og motregning fortsatt kommer til anvendelse for personer som ikke er omfattet av artikkel 28, dersom tilfellet oppsto før Storbritannias uttreden fra EU. Videre kommer bestemmelsene fortsatt til anvendelse dersom tilfellet oppsto etter Storbritannias uttreden, og gjelder personer som var omfattet av artikkel 28 eller 30 da tilfellet oppsto.

Artikkel 32 – oppdatering av relevant regelverk: Bestemmelsen fastsetter prosedyrer som sikrer at oppdateringer og endringer av trygdeforordningene blir tatt inn i avtalen. Hovedregelen er at dersom trygdeforordningene blir oppdatert eller endret etter Storbritannias uttreden fra EU, og endringsrettsakten er inntatt i EØS-avtalen, skal Felleskomiteen vurdere hvorvidt det skal treffes en tilsvarende beslutning om å endre del II av vedlegget til avtalen. Det følger av bestemmelsen at trygdeforordningene skal anvendes med de tilpassningene som følger av del III av vedlegget til avtalen. Hvis Storbritannia gjør endringer i sin nasjonale lovgivning av betydning for del III i vedlegget, skal Storbritannia så snart som mulig informere EØS/EFTA-statene. Bestemmelsen fastsetter videre at ved anvendelsen av denne avtalen skal beslutninger og rekommandasjoner fra Den administrative kommisjon anses å omfatte de beslutninger og rekommandasjoner som er listet opp i del I i vedlegget. Felleskomiteen kan endre vedlegget slik at nye beslutninger eller rekommandasjoner fra Den administrative kommisjon som er inntatt i EØS-avtalen, oppføres på listen i del I.

Artikkel 33 – revisjon av avdeling III: Bestemmelsen pålegger partene i fellesskap innenfor rammene av Felleskomiteen å jevnlig gjennomgå bestemmelsene i avtalens avdeling III. Felleskomiteen skal i den forbindelse vurdere hvorvidt avtalens avdeling III fortsatt er det mest egnede måten å sikre trygdekoordinering for det aktuelle personkretsen, eller om denne delen av avtalen bør endres eller erstattes.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Avdeling IV – Øvrige bestemmelser

Artikkel 34 – publisitet: Bestemmelsen pålegger EØS/EFTA-statene og Storbritannia å gi informasjon om rettigheter og plikter til borgere som omfattes av avtalen, blant annet gjennom kampanjer i egnede kanaler.

Artikkel 35 – mer gunstige bestemmelser: Det slås fast at avtalens bestemmelser ikke skal påvirke nasjonal regulering i vertsstaten som er mer gunstig for borgeren enn den som følger av avtalen. Denne artikkelen gjelder ikke for avdeling III om koordinering av trygdeytelser.

Artikkel 36 – livslangt vern: Bestemmelsen slår fast at borgere som har rettigheter etter avtalens annen del, skal beholde disse livet ut, med mindre de ikke lenger oppfyller vilkårene beskrevet i avtalen.

7.2.4 Tredje del – institusjonelle og avsluttende bestemmelser

Avdeling I – Institusjonelle bestemmelser

Artikkel 37 – Felleskomité: Bestemmelsen etablerer en Felleskomité, bestående av representanter fra hver av avtalepartene. Felleskomiteen skal være ansvarlig for å overvåke gjennomføringen av avtalen. Felleskomiteen skal fastsette sine egne saksbehandlingsregler. Komiteen kan opprette de underkomiteer og arbeidsgrupper som den anser nødvendige for å bistå komiteen med å gjennomføre de pålagte oppgaver. Komiteen skal møtes ved forespørsel fra én av avtalepartene, men minst én gang i året. Ved forespørsel fra en av partene, skal komiteen møtes så snart som mulig, men senest 45 dager etter at forespørselen er mottatt. Komiteen skal utarbeide en årlig rapport om hvordan avtalen fungerer.

Artikkel 38 – beslutninger og anbefalinger: Felleskomiteen har kompetanse til å fatte beslutning på alle områder som avtalen fastsetter, og kan gi anbefalinger til partene. Beslutninger fattet av Felleskomiteen skal være bindende for partene når de trer i kraft, og partene skal gjennomføre dem. Dersom en beslutning fra Felleskomiteen kan bli bindende for en part først etter at nasjonale rettslige krav er oppfylt, skal beslutningen tre i kraft for den staten på den første dag i den andre måneden etter den datoen staten meddeler depositaren at de interne kravene er oppfylt, med mindre noe annet er avtalt. Felleskomiteen treffer sine beslutninger og anbefalinger ved enstemmighet.

Avdeling II – Tvisteløsning

Artikkel 39 – samarbeid: Bestemmelsen fastslår at partene til enhver tid skal søke å bli enige om forklaringen og anvendelsen av avtalen, og skal gjennom gjensidig samarbeid og konsultasjon forsøke å komme til en gjensidig akseptabel løsning i enhver sak som kan påvirke avtalens funksjon.

Artikkel 40 – tvisteløsning: Enhver part kan når som helst bringe en tvist om tolkning eller anvendelse av avtalen inn for Felleskomiteen. Felleskomiteen skal forsøke å løse tvisten. All nødvendig informasjon skal forelegges Felleskomiteen slik at den kan foreta grundige undersøkelser, med sikte på å finne en akseptabel løsning. Felleskomiteen skal undersøke alle muligheter for å opprettholde avtalens gode funksjon. Felleskomiteen kan løse tvisten ved en beslutning.

Avdeling IV – Sluttbestemmelser

Artikkel 41 – vedlegg: Avtalens vedlegg utgjør en integrert del av avtalen.

Artikkel 42 – originalspråk og depositar: Bestemmelsen fastslår at avtalen er utarbeidet i én original på engelsk. Norge skal være depositar for avtalen.

Artikkel 43 – ikrafttredelse og midlertidig anvendelse: Bestemmelsen slår fast at avtalen skal godkjennes i overenstemmelse med partenes respektive internrettslige krav. Avtalen skal bare tre i kraft hvis det ikke foreligger noen utmeldingsavtale mellom Storbritannia og EU etter artikkel 50 i traktaten om Den europeiske union som dekker borgernes rettigheter. Avtalen trer i kraft, i relasjon til de partene som har godkjent avtalen, den dagen Storbritannia trer ut av EU, forutsatt at Storbritannia og minst én EØS/EFTA-stat har deponert sine godkjenningssdokumenter. Avtalen åpner for at den kan anvendes midlertidig for de partene som har meddelt at midlertidig anvendelse er mulig.

7.3 Vurdering

Utkastet til avtale sikrer at norske statsborgere som har utøvd retten til fri bevegelighet før Storbritannias uttreden fra EU, og deres familiemedlemmer, skal opprettholde rettigheter i Storbritannia for seg og sin familie. Tilsvarende rettigheter gis til britiske borgere og deres familiemedlemmer i Norge. Inngåelse av avtalen vil medføre at persongruppen beholder rettigheter til blant annet opphold, arbeid og etablering, trygdekoor-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

dinering som i dag følger av EØS-avtalen. Det anses som positivt med en folkerettslig regulering av videreføring av disse borgernes rettigheter gjennom en avtale. Dette gir norske statsborgere og deres familiemedlemmer som omfattes av avtalen en avklart og sikker situasjon i Storbritannia som ikke vil kunne endres gjennom senere nasjonal lovgivning. Det anses videre som positivt at

britiske borgere og deres familiemedlemmer får klarhet og sikkerhet rundt sine rettigheter i Norge.

Da gjennomføringen av avtalen krever lovendringer og den anses som en sak av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til inngåelse av avtalen nødvendig etter Grunnloven § 26 annet ledd.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte forskriftshjemlene medfører i seg selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser. Derimot vil forskriftene som vedtas med hjemmel i disse bestemmelsene kunne medføre økonomiske og administrative konsekvenser. Dette vil avhenge av innholdet i forskriftene og det vil bli nærmere utredet i forbindelse med vedtakelse av forskriftene. Uansett antas det at forskrifter som klargjør rettstilstanden ved Storbritannias uttreden fra EU, vil føre til besparelser sammenlignet med situasjonen uten slik klargjøring.

Planlagte endringer i utlendingsforskriften vil medføre økt ressursbehov til administrative tilpas-

ninger, opplæring, saksbehandling mv. i utlendingsforvaltningen. Utlendingsdirektoratet anslår at det vil påløpe om lag 4 millioner kroner til bl.a. utvikling av tekniske løsninger, saksbehandling og oppholdskort.

På trykdeområdet vil det være nødvendig for Arbeids- og velferdsetaten å gjøre administrative tilpasninger. Kostnadene knyttet til disse tilpasningene vil avhengig av hvilken løsning som velges, og det har derfor ikke vært mulig å foreta konkrete beregninger av de alternative administrative kostnadene for dette.

9 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til loven § 1:

Lovens hovedbestemmelse gir Kongen adgang til å gi forskrifter om forhold som berøres av at Storbritannia trer ut av EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet og andre relevante avtaler de har vært bundet av som medlemsstat i EU. Uttrykket «forhold som berøres av» Storbritannias uttreden skal forstås vidt. Kjerneområdet til bestemmelsen vil være forhold som rettslig sett behandles annerledes når tilknytningen (statsborgerskap, etablering, opprinnelse mv.) til en medlemsstat i EU opphører, og Storbritannia dermed blir et tredjeland under EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet og andre avtaler de har vært bundet av i kraft av sitt EU-medlemskap. Tiltakene vil i all hovedsak være midlertidige.

Bestemmelsen skal ivareta behovet for nødvendige regelendringer hvis Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale og vil kun bli benyttet ved et slikt utfall. Bestemmelsen gir hjemmel til å fastsette nødvendige forskrifter innenfor alle departementers ansvarsområde. I punkt 4 gis det en ikke uttømmende oversikt over ulike tiltak det generelt kan bli aktuelt å iverksette. På enkelte områder vil nødvendige tiltak kunne fastsettes med hjemmel i eksisterende lovgivning. Forslaget skal sikre at det innenfor alle berørte sektorer finnes tilstrekkelig hjemmel for å gjennomføre bilaterale avtaler, EØS og Schengen-relevante beredskapstiltak fra EU samt rent nasjonale tiltak.

Lovteksten er vidt formulert, da det er vanskelig på det nåværende tidspunktet å forutse hvilke tiltak det vil være nødvendig å sette i verk. Hjemmelen vil imidlertid kunne bli brukt til å fastsette bestemmelser som viderefører bestemmelser i lov, stortingsvedtak eller forskrift som gjennomfører Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet eller andre avtaler med EU i en begrenset periode overfor Storbritannia. Videreføring av stortingsvedtak er særlig aktuelt ved behov for videreføring av tollpreferanser overfor Storbritannia, for eksempel hvis en ny fremforhandlet avtale om tollsatser ikke skulle være undertegnet innen Storbritannias uttreden fra EU.

Videreføring av gjeldende regelverk i medhold av bestemmelsen kan også tenkes på områder hvor det er ønskelig å gi markedsaktører eller forvaltningsorganer en begrenset periode til å innrette seg. Det kan imidlertid også være aktuelt med videreføring av eksisterende rettigheter uten tidsbegrensning, f.eks for gjennomføring av reglene om trygdekoordinering i avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia om ordninger for borgernes rettigheter avdeling III. Se nærmere omtale i punkt 7.2.

Bestemmelsen vil også kunne bli brukt til å fastsette andre overgangsregler. Det vil kunne være store variasjoner i behovet for og utformingen av overgangsregler for ulike rettsområder. På enkelte områder kan det være behov for regler som klart angir skjæringstidspunktet for overgangen fra et regelverket til et annet. Det vil i tillegg kunne være behov for å regulere hvordan prosesser som er påbegynt etter EØS-regelverket før Storbritannias uttreden, skal behandles etter dette tidspunktet. Bestemmelsen vil også gi hjemmel til gjennomføring av beredskapstiltak fra EU, se omtale i punkt 4.3.2. Tilsvarende kan gjelde for rent nasjonale beredskapstiltak. Det kan for eksempel være aktuelt å gi regler om import av enkelte legemidler fra Storbritannia, se omtale i punkt 4.2.

Det følger av forslaget *annet ledd* at bestemmelsen gir adgang til å fastsette forskrifter som avviker fra bestemmelser i annen lovgivning, også EØS-loven. Det er fortsatt betydelig usikkerhet rundt når og hvordan Storbritannia trer ut av EU og dermed forsinkes også avklaringen av hvilke lovendringer det kan bli behov for. Særlig ved gjennomføringen av beredskapstiltak fra EU kan derogasjon fra gjeldende lovgivning være aktuelt, herunder fra EØS-loven. Forsinkelser i prosessen med innlemmelse av rettsakter i EØS-avtalen, vil medføre at beredskapstiltakene trer i kraft senere i EØS enn i EU og mest sannsynlig ikke er inntatt i EØS-avtalen ved Storbritannias uttreden. Det må derfor vurderes om rettsaktene skal gjennomføres i norsk rett før de er inntatt i EØS-avtalen, også der en slik gjennomføring ikke er forenlig med Norges eksisterende EØS-forpliktelser. Det

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

vil kun være aktuelt å fravike Norges eksisterende EØS-forpliktelser midlertidig og ved et særlig behov for en slik løsning. Dette kan eksempelvis være tilfelle på områder hvor det er viktig å sikre at norske foretak får like rammebetingelser som foretak i EU.

Dersom det blir fastsatt forskrifter som fraviker annen lovgivning og som ikke kun har midlertidig virkning, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring.

Til utlendingsloven § 125 a:

Det foreslås en ny forskriftshjemmel i utlendingsloven som gir Kongen adgang til å gi forskrifter om retten til opphold for britiske borgere som hadde oppholdsrett eller varig oppholdsrett i Norge på det tidspunktet bestemmelsene i EØS-avtalen ikke lenger kommer til anvendelse overfor Storbritannia. Ordlyden i bestemmelsen er ikke knyttet direkte til tidspunktet Storbritannia trer ut av EU, men i stedet til tidspunktet hvor retten til opphold etter bestemmelsene i EØS-avtalen opphører for britiske borgere og deres familiemedlemmer. Formuleringen skal ta høyde for at skjæringstidspunktet først vil være etter utløpet av overgangsperioden dersom Storbritannia trer ut med en avtale, mens tidspunktet vil fremskyndes til dagen for uttreden hvis Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Bestemmelsen vil gi

hjemmel til å fastsette forskrift om opphold for nevnte persongruppe både dersom Storbritannia trer ut av EU med en utmeldingsavtale og for det tilfellet av Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale. Bestemmelsen vil kunne benyttes både til å gjennomføre deler av avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som speiler utmeldingsavtalen mellom Storbritannia og EU, og til å gjennomføre avtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia om borgernes rettigheter som beskrevet i punkt 7.

Til politiregisterloven § 22:

Endringen innebærer kun en språklig presisering av bestemmelsen. Se nærmere omtale i punkt 6.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og vedtak om samtykke til inngåelse av en avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland som følge av Det forente kongerikes uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen i samsvar med vedlagte forslag.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

A

Forslag

til lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union

§ 1 *Forskriftshjemmel*

Kongen kan gi forskrift om forhold som berøres av at Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland (Storbritannia) trer ut av EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet og andre avtaler mellom Norge og Den europeiske union som Storbritannia har vært bundet av som medlemsstat i unionen.

Forskriften kan avvike fra bestemmelser i annen lovgivning.

§ 2 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft straks.

§ 3 *Endringer i andre lover*

Fra den tiden loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal ny § 125 a lyde:

§ 125 a *Rett til fortsatt opphold for britiske borgere og deres familiemedlemmer*

Kongen kan gi forskrift om rett til opphold for britiske borgere som har oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter §§ 111, 112 eller 115 på det tidspunktet bestemmelsene i EØS-avtalen ikke lenger kommer til anvendelse overfor Storbritannia, og om rett til opphold for deres familiemedlemmer, jf. § 110 tredje ledd. Kongen kan gi forskrift om søknadsfrister, klage, gebyr mv. for personer som nevnt i første punktum. Forskriftene kan avvike fra øvrige bestemmelser i loven.

2. I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten skal § 22 første ledd siste punktum lyde:

For utlevering av opplysninger til land som ikke *er forpliktet etter* direktiv (EU) 2016/680 og til internasjonale organisasjoner, gjelder i tillegg de vilkår som fastsettes i forskrift.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

B

Forslag

til vedtak om samtykke til inngåelse av en avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland som følge av Det forente kongerikes uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Stortinget samtykker til inngåelse av en avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og

Nord-Irland som følge av Det forente kongerikes uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen i samsvar med vedlagte forslag.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avta

Vedlegg 1

**Agreement on
arrangements regarding
citizens' rights between
Iceland, the Principality
of Liechtenstein,
the Kingdom of Norway
and the United Kingdom of
Great Britain and Northern
Ireland following the
withdrawal of the United
Kingdom from the
European Union and
the EEA Agreement**

PREAMBLE

ICELAND,

THE PRINCIPALITY OF LIECHTENSTEIN,
THE KINGDOM OF NORWAY, AND
THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRIT-
AIN AND NORTHERN IRELAND,

hereafter referred to as the Parties;

CONSIDERING that on 29 March 2017 the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland ("United Kingdom"), following the outcome of a referendum held in the United Kingdom and its sovereign decision to leave the European Union ("Union"), notified its intention to withdraw from the Union and the European Atomic Energy Community ("Euratom") in accordance with Article 50 of the Treaty on European Union, which applies to Euratom by virtue of Article 106a of the Treaty establishing the European Atomic Energy Community,

RECOGNISING the historic and deep partnerships between the United Kingdom and Iceland, the Principality of Liechtenstein ("Liechtenstein") and the Kingdom of Norway ("Norway") and the common desire to protect these relationships,

WISHING to set out necessary arrangements consequent upon the withdrawal of the United Kingdom from the Union and the EEA Agreement,

**Avtale om ordninger for
borgernes rettigheter
mellom Island,
Fyrstedømmet
Liechtenstein, Kongeriket
Norge og Det forente
kongerike Storbritannia og
Nord-Irland som følge av
Det forente kongerikes
uttreden fra
Den europeiske union
og EØS-avtalen**

PREAMBEL

ISLAND,

FYRSTEDØMMET LIECHTENSTEIN,
KONGERIKET NORGE OG
DET FORENTE KONGERIKE STORBRI-
TANNIA OG NORD-IRLAND,

heretter kalt partene,

SOM TAR I BETRAKTNING at 29. mars 2017 underrettet Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland («Det forente kongerike»), på grunnlag av utfallet av en folkeavstemning avholdt i Det forente kongerike og dets beslutning om å forlate Den europeiske union («Unionen»), at det har til hensikt å tre ut av Unionen og Det europeiske atomenergifellesskap («Euratom») i samsvar med artikkel 50 i traktaten om Den europeiske union, som får anvendelse på Euratom i henhold til artikkel 106a i traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifellesskap,

SOM ERKJENNER det historiske og nære forholdet mellom Det forente kongerike og Island, Fyrstedømmet Liechtenstein («Liechtenstein») og Kongeriket Norge («Norge»),

SOM ØNSKER å fastsette nødvendige ordninger som følge av at Det forente kongerike trer ut av Unionen og EØS-avtalen,

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

RECOGNISING that it is necessary to provide reciprocal protection for EEA EFTA nationals and for United Kingdom nationals, as well as their respective family members, where they have exercised free movement rights before exit day, and to ensure that their rights under this Agreement are enforceable and based on the principle of non-discrimination, recognising also that certain rights deriving from periods of social security insurance should be protected,

CONFIRMING the Parties' understanding that the provisions of the present agreement are without prejudice to the sectoral adaptations to the EEA Agreement, including those regarding Liechtenstein contained in Annexes V and VIII to the EEA Agreement,

CONSIDERING that in order to guarantee the correct interpretation and application of this Agreement and compliance with the obligations under this Agreement, it is essential to establish provisions ensuring its overall governance and implementation,

UNDERLINING that this Agreement is founded on an overall balance of benefits, rights and obligations for the EEA EFTA States and the United Kingdom,

CONSIDERING that there is a need for both the United Kingdom and the EEA EFTA States to take all necessary steps to begin as soon as possible the formal negotiations of one or several agreements governing their future relationship,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Part One

Common Provisions

Article 1

Objective

This Agreement sets out arrangements, following the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland ("United Kingdom") from the European Union ("Union") and the Agreement on the European Economic Area¹ ("EEA Agreement") for the protection of rights of the nationals of Iceland, the Principality of Liechtenstein ("Liechtenstein"), the Kingdom of Norway ("Norway") and the United Kingdom.

¹ OJ L 1, 3.1.1994, p. 3 and EEA EFTA States' official gazettes.

SOM ERKJENNER at det er nødvendig å yte gjensidig beskyttelse for EØS/EFTA-borgere og Det forente kongerikes borgere, samt for deres respektive familiemedlemmer, dersom de har utøvd sin rett til fri bevegelighet før dagen for uttreden, og for å sikre at deres rettigheter i henhold til denne avtalen kan håndheves og er basert på prinsippet om ikke-diskriminering, og også erkjenner at rettigheter som følger av perioder med trygdeforsikring, bør beskyttes,

SOM BEKREFTER partenes forståelse av at bestemmelsene i denne avtalen ikke berører de sektorvise tilpasningene til EØS-avtalen, herunder de som gjelder for Liechtenstein i vedlegg V og VIII til EØS-avtalen,

SOM TAR I BETRAKTNING at for å sikre korrekt fortolkning og anvendelse av denne avtalen, og overholdelse av forpliktelsene i denne avtalen, er det viktig å fastsette bestemmelser som sikrer samlet håndheving og gjennomføring av den,

SOM UNDERSTREKER at denne avtalen bygger på en samlet avveining av fordeler, rettigheter og plikter for EØS/EFTA-statene og Det forente kongerike,

SOM TAR I BETRAKTNING at det er behov for at både Det forente kongerike og EØS/EFTA-statene treffer alle nødvendige tiltak for så snart som mulig å gå i gang med de formelle forhandlingene om én eller flere avtaler om deres framtidige forhold,

HAR BESLUTTET FØLGENDE:

Første del

Felles bestemmelser

Artikkel 1

Formål

Denne avtalen fastsetter ordninger som følge av Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irlands («Det forente kongerike») uttreden fra Den europeiske union («Unionen») og avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde¹ («EØS-avtalen»), til vern av rettighetene til borgere av Island, Fyrstedømmet Liechtenstein («Liechtenstein»), Kongeriket Norge («Norge») og av Det forente kongerike.

¹ EFT L 1, 3.1.1994, s. 3 og EØS/EFTA-statenes offisielle kunngjøringsblad.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Article 2

Definitions

For the purposes of this Agreement, the following definitions shall apply:

- (a) “EEA Agreement” means the main Agreement on the European Economic Area of 2 May 1992 with later amendments, and its Protocols and Annexes as well as the acts referred to therein;
- (b) “EEA EFTA States” means Iceland, Liechtenstein and Norway;
- (c) “EEA EFTA national” means a national of Iceland, Liechtenstein or Norway;
- (d) “United Kingdom national” means a national of the United Kingdom, as defined in the New Declaration by the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland of 31 December 1982 on the definition of the term ‘nationals’² together with Declaration No 63 annexed to the Final Act of the inter-governmental conference which adopted the Treaty of Lisbon³;
- (e) “exit day” means the point in time at which the United Kingdom ceases to be a Member State of the Union and a Contracting Party to the EEA Agreement;
- (f) “day” means a calendar day, unless otherwise provided in this Agreement or in provisions of the EEA Agreement made applicable by this Agreement.

Article 3

Territorial scope

1. Unless otherwise provided in this Agreement or in provisions of the EEA Agreement, any reference in this Agreement to the United Kingdom or its territory shall be understood as referring to:
 - (a) the United Kingdom;
 - (b) Gibraltar, to the extent that the EEA Agreement was applicable to it immediately prior to exit day.
2. Unless otherwise provided in this Agreement, or in provisions of the EEA Agreement, any reference in this Agreement to EEA EFTA States, or their territory, shall be understood as covering the territories of Iceland, Liechtenstein and Norway to which the EEA Agreement applies.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne avtalen menes med

- a) «EØS-avtalen»: hoveddelen av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde av 2. mai 1992 med senere endringer, og dens protokoller og vedlegg samt rettsakter som er nevnt der,
- b) «EØS/EFTA-statene»: Island, Liechtenstein og Norge,
- c) «EØS/EFTA-borger»: en statsborger av Island, Liechtenstein eller Norge,
- d) «borger av Det forente kongerike»: en borger av Det forente kongerike, som definert i den nye erklæringen fra Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland av 31. desember 1982 om definisjonen av begrepet «borgere»² sammen med erklæring nr. 63 som er vedlagt sluttakten fra regjeringskonferansen som vedtok Lisboa-traktaten³,
- e) «dag for uttreden»: tidspunktet da Det forente kongerike opphører å være en medlemsstat i Unionen og å være part til EØS-avtalen,
- f) «dag»: en kalenderdag, med mindre annet er fastsatt i denne avtalen eller i bestemmelser i EØS-avtalen som får anvendelse i henhold til denne avtalen.

Artikkel 3

Geografisk virkeområde

1. Med mindre annet er fastsatt i denne avtalen eller i bestemmelser i EØS-avtalen, skal enhver henvisning i denne avtalen til Det forente kongerike eller dets territorium forstås som en henvisning til:
 - a) Det forente kongerike,
 - b) Gibraltar, i den utstrekning EØS-avtalen gjaldt for territoriet umiddelbart forut for dagen for uttreden.
2. Med mindre annet er fastsatt i denne avtalen, eller i bestemmelser i EØS-avtalen, skal enhver henvisning i denne avtalen til EØS/EFTA-stater, eller til deres territorium, anses å dekke den delen av territoriet til Island, Liechtenstein og Norge som EØS-avtalen får anvendelse på.

² OJ C 23, 28.1.1983, p. 1.

³ OJ C 306, 17.12.2007, p. 270.

² EFT C 23 av 28.1.1983, s. 1.

³ EUT C 306 av 17.12.2007, s. 270.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Article 4

Methods and principles relating to the implementation and application of this Agreement

1. The Parties undertake to ensure that all necessary measures are taken in order to give effect to the provisions of this Agreement and to implement the rights recognised in the present Agreement into their internal legal order through domestic legislation.
2. In the interpretation and application of any domestic legislation implementing this Agreement, and the rights contained therein, each Party's judicial and administrative authorities shall have due regard to this Agreement.

Article 5

Good faith

The Parties shall, in full mutual respect and good faith, assist each other in carrying out tasks which flow from this Agreement.

They shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising from this Agreement and shall refrain from any measures which could jeopardise the attainment of the objectives of this Agreement.

Article 6

References to the EEA Agreement

1. Unless otherwise provided in this Agreement all references in this Agreement to the EEA Agreement shall be understood as references to the EEA Agreement as applicable immediately prior to exit day.
2. Unless otherwise provided in this Agreement, all references in this Agreement to Union acts or provisions thereof, shall be understood as references to the acts or provisions as incorporated into the EEA Agreement, including as amended or replaced, as applicable immediately prior to exit day.
3. Unless otherwise provided in this Agreement, where in this Agreement reference is made to Union acts or provisions thereof, such reference shall, where relevant, be understood to include a reference to the act as incorporated into the EEA Agreement or provisions thereof that, although replaced or superseded by the act referred to, continue to apply in accordance with that act.

Artikkel 4

Metoder og prinsipper knyttet til gjennomføring og anvendelse av denne avtalen

1. Partene påtar seg å sikre at alle nødvendige tiltak er truffet for å gjennomføre bestemmelsene i denne avtalen og til å gjennomføre rettighetene anerkjent i denne avtalen i sin interne rettsorden gjennom nasjonal rett.
2. Ved fortolkning og anvendelse av nasjonal lovgivning som gjennomfører denne avtalen, og rettighetene i den, skal nasjonale domstoler og forvaltningsmyndigheter ta behørig hensyn til denne avtalen.

Artikkel 5

God tro

Partene skal, med full gjensidig respekt og i god tro, bistå hverandre når de utfører oppgaver som følger av denne avtalen.

De skal treffe alle nødvendige tiltak, enten generelle eller særlige, for å sikre at forpliktelsene som følger av denne avtalen oppfylles, og avholde seg fra alle tiltak som kan sette virkeliggjøringen av denne avtales mål i fare.

Artikkel 6

Henvisninger til EØS-avtalen og andre avtaler

1. Med mindre annet er fastsatt i denne avtalen, skal alle henvisninger i denne avtalen til EØS-avtalen forstås som henvisninger til EØS-avtalen som gjeldende umiddelbart forut for dagen for uttreden.
2. Med mindre annet er fastsatt i denne avtalen, skal alle henvisninger i denne avtalen til unionsrettsakter eller bestemmelser i unionsrettsakter forstås som henvisninger til rettsaktene eller bestemmelsene slik disse er innlemmet i EØS-avtalen, herunder som endret eller erstattet, som gjeldende umiddelbart forut for dagen for uttreden.
3. Med mindre annet er fastsatt i denne avtalen, når det i denne avtalen vises til unionsrettsakter eller bestemmelser i unionsrettsakter, skal en slik henvisning, dersom det er relevant, forstås som en henvisning til rettsakten eller bestemmelsen slik disse er innlemmet i EØS-avtalen, som til tross for at de er erstattet av den rettsakten det vises til, fortsetter å få anvendelse i samsvar med denne rettsakten.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

4. For the purposes of this Agreement, references to provisions of Union acts made applicable by this Agreement shall be understood to include references to the relevant Union acts supplementing or implementing those provisions, to the extent these acts are applicable pursuant to the EEA Agreement immediately prior to exit day.

Article 7

References to Member States

For the purposes of this Agreement, all references to Member States and competent authorities of Member States in provisions of the EEA Agreement shall be read as including the United Kingdom and its competent authorities.

Part Two

Citizens' Rights

Title I

General Provisions

Article 8

Definitions

For the purposes of this Part, and without prejudice to Title III, the following definitions shall apply:

- (a) "family members" means family members of EEA EFTA nationals or family members of United Kingdom nationals as defined in point (2) of Article 2 of Directive 2004/38/EC of the European Parliament and of the Council⁴, irrespective of their nationality, and who fall within the personal scope provided for in Article 9 of this Agreement;
- (b) "frontier workers" means EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals who pursue an economic activity in accordance with Article 28 or 31 of the EEA Agreement in one or more States in which they do not reside;
- (c) "host State" means:
 - (i) in respect of EEA EFTA nationals and their family members, the United Kingdom, if they exercised their right of residence

⁴ Directive 2004/38/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68 and repealing Directives 64/221/EEC, 68/360/EEC, 72/194/EEC, 73/148/EEC, 75/34/EEC, 75/35/EEC, 90/364/EEC, 90/365/EEC and 93/96/EEC (OJ L 158, 30.4.2004, p. 77).

4. I denne avtalen skal henvisninger til bestemmelser i unionsrettsakter som får anvendelse i henhold til denne avtalen, anses å inkludere henvisninger til de relevante unionsrettsaktene som utfyller eller gjennomfører disse bestemmelsene, i den utstrekning disse rettsaktene får anvendelse i henhold til EØS-avtalen umiddelbart forut for dagen for uttreden.

Artikkel 7

Henvisninger til medlemsstatene

I denne avtalen skal alle henvisninger til medlemsstatene og ansvarlige myndigheter i medlemsstatene i bestemmelser i EØS-avtalen, anses å inkludere Det forente kongerike og dets ansvarlige myndigheter.

Annen del

Borgernes rettigheter

Avdeling I

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 8

Definisjoner

I denne delen, og uten at det berører avdeling III, gjelder følgende definisjoner:

- a) «familiemedlemmer» betyr familiemedlemmer til EØS/EFTA-borgere eller familiemedlemmer til borgere av Det forente kongerike som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/38/EF⁴ artikkel 2 nr. 2, uavhengig av statsborgerskap, og som faller innenfor personkretsen fastsatt i artikkel 9 i denne avtalen,
- b) «grensearbeidere» betyr EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike som utøver en økonomisk virksomhet i samsvar med artikkel 28 eller 31 i EØS-avtalen i én eller flere medlemsstater som de ikke er bosatt i,
- c) «vertsstat» betyr
 - (i) med hensyn til EØS/EFTA-borgere og deres familiemedlemmer, Det forente kongerike, dersom de har utøvd sin oppholds-

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/38/EF av 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium, om endring av forordning (EØF) nr. 1612/68 og om oppheving av direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT L 158 av 30.4.2004, s. 77).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- there in accordance with the EEA Agreement before exit day and continue to reside there thereafter;
- (ii) in respect of United Kingdom nationals and their family members, the EEA EFTA State in which they exercised their right of residence in accordance with the EEA Agreement before exit day and in which they continue to reside thereafter;
- (d) “State of work” means:
- (i) in respect of EEA EFTA nationals, the United Kingdom, if they pursued an economic activity as frontier workers there before exit day and continue to do so thereafter;
- (ii) in respect of United Kingdom nationals, an EEA EFTA State in which they pursued an economic activity as frontier workers before exit day and in which they continue to do so thereafter;
- (e) “rights of custody” means rights and duties relating to the care of a child, and in particular the right to determine the child's place of residence, including rights of custody acquired by judgment, by operation of law or by an agreement having legal effect.
- rett der i samsvar med EØS-avtalen før dagen for uttreden og fortsetter å være bosatt der etterpå,
- (ii) med hensyn til borgere av Det forente kongerike og deres familiemedlemmer, den EØS/EFTA-staten der de har utøvd sin oppholdsrett i samsvar med EØS-avtalen før dagen for uttreden og fortsetter å være bosatt i etterpå,
- d) «arbeidsstat» betyr
- (i) med hensyn til EØS/EFTA-borgere, Det forente kongerike, dersom de har utøvd en økonomisk virksomhet som grensearbeidere før dagen for uttreden og fortsetter å gjøre dette etterpå,
- (ii) med hensyn til borgere av Det forente kongerike, en EØS/EFTA-stat der de har utøvd en økonomisk virksomhet som grensearbeidere før dagen for uttreden og fortsetter å gjøre dette etterpå,
- e) «foreldreansvar» betyr rettigheter og plikter knyttet til omsorgen for et barn, og særlig retten til å bestemme barnets bosted, herunder foreldreansvar tilkjent ved en rettsavgjørelse, som følger av lovgivningen eller av en rettskraftig avtale.

Article 9

Personal scope

1. Without prejudice to Title III, this Part shall apply to the following persons:
 - (a) EEA EFTA nationals who exercised their right to reside in the United Kingdom in accordance with the EEA Agreement before exit day and continue to reside there thereafter;
 - (b) United Kingdom nationals who exercised their right to reside in an EEA EFTA State in accordance with the EEA Agreement before exit day and continue to reside there thereafter;
 - (c) EEA EFTA nationals who exercised their right as frontier workers in the United Kingdom in accordance with the EEA Agreement before exit day and continue to do so thereafter;
 - (d) United Kingdom nationals who exercised their right as frontier workers in one or more EEA EFTA States in accordance with the EEA Agreement before exit day and continue to do so thereafter;
 - (e) family members of the persons referred to in points (a) and (b), provided that they fulfil one of the following conditions:

Artikkel 9

Personer som er omfattet

1. Uten at det berører avdeling III får denne delen anvendelse på følgende personer:
 - a) EØS/EFTA-borgere som har utøvd sin oppholdsrett i Det forente kongerike i samsvar med EØS-avtalen før dagen for uttreden, og fortsetter å bo der etterpå.
 - b) Borgere av Det forente kongerike som har utøvd sin oppholdsrett i en EØS/EFTA-stat i samsvar med EØS-avtalen før dagen for uttreden, og fortsetter å bo der etterpå.
 - c) EØS/EFTA-borgere som har utøvd sin rett som grensearbeidere i Det forente kongerike i samsvar med EØS-avtalen før dagen for uttreden, og fortsetter å gjøre dette etterpå.
 - d) Borgere av Det forente kongerike som har utøvd sin rett som grensearbeidere i én eller flere EØS/EFTA-stater i samsvar med EØS-avtalen før datoen for uttreden, og fortsetter å gjøre dette etterpå.
 - e) Familiemedlemmer til personer nevnt i bokstav a) og b) dersom de oppfyller ett av følgende vilkår:

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- (i) they resided in the host State in accordance with the EEA Agreement before exit day and continue to reside there thereafter;
- (ii) they were directly related to a person referred to in points (a) or (b) and resided outside the host State before exit day, provided that they fulfil the conditions set out in point (2) of Article 2 of Directive 2004/38/EC at the time they seek residence under this Part in order to join the person referred to in points (a) or (b) of this paragraph;
- (iii) they were born to, or legally adopted by, persons referred to in points (a) or (b) after exit day, whether inside or outside the host State, and fulfil the conditions set out in point (2)(c) of Article 2 of Directive 2004/38/EC at the time they seek residence under this Part in order to join the person referred to in points (a) or (b) of this paragraph and fulfil one of the following conditions:
- both parents are persons referred to in points (a) or (b);
 - one parent is a person referred to in points (a) or (b) and the other is a national of the host State; or
 - one parent is a person referred to in points (a) or (b) and has sole or joint rights of custody of the child, in accordance with the applicable rules of family law of an EEA EFTA State or of the United Kingdom, including applicable rules of private international law under which rights of custody established under the law of a third State are recognised in the EEA EFTA State or in the United Kingdom, in particular as regards the best interests of the child and without prejudice to the normal operation of such applicable rules of private international law;
- (f) family members who resided in the host State in accordance with Articles 12 and 13, Article 16(2) and Articles 17 and 18 of Directive 2004/38/EC before exit day and continue to reside there thereafter.
2. Persons falling under points (a) and (b) of Article 3(2) of Directive 2004/38/EC whose residence was facilitated by the host State in accordance with its national legislation before exit day in accordance with Article 3(2) of that Directive shall retain their right of residence in
- (i) De var bosatt i vertsstaten i samsvar med EØS-avtalen før dagen for uttreden og fortsetter å bo der etterpå,
- (ii) De var rettlinjet slektning til en person nevnt i bokstav a) eller b) og bosatt utenfor vertsstaten før dagen for uttreden, forutsatt at de oppfyller vilkårene fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 2 nr. 2 på det tidspunktet de søker om opphold i henhold til denne delen for å slutte seg til den personen som er nevnt i bokstav a) eller b) i dette nummer,
- (iii) De ble født eller lovlig adoptert av personer nevnt i bokstav a) eller b) etter dagen for uttreden, enten i eller utenfor vertsstaten, og oppfyller vilkårene fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 2 nr. 2 bokstav c), på det tidspunktet de søker om opphold i henhold til denne del for å slutte seg til den personen som er nevnt i bokstav a) eller b) i dette nummer, og oppfyller ett av følgende vilkår:
- begge foreldrene er personer som nevnt i bokstav a) eller b),
 - en forelder er en person som nevnt i bokstav a) eller b) og den andre er borger av vertsstaten, eller
 - en forelder er en person som nevnt i bokstav a) eller b) og har foreldreansvar alene eller i fellesskap for barnet i samsvar med gjeldende bestemmelser innen familierett i en EØS/EFTA-stat eller i Det forente kongerike, herunder gjeldende bestemmelser i internasjonal privatrett der foreldreansvar fastsatt i samsvar med lovgivningen i en tredjestat er anerkjent i EØS/EFTA-standen eller i Det forente kongerike, særlig med hensyn til barnets beste og uten at det berører vanlig anvendelse av slike relevante bestemmelser i internasjonal privatrett,
- f) Familiemedlemmer med oppholdsrett i vertsstaten i samsvar med direktiv 2004/38/EF artikkel 12, 13, artikkel 16 nr. 2, artikkel 17 og 18 før dagen for uttreden, og fortsetter å bo der etterpå.
2. Personer som omfattes av direktiv 2004/38/EF artikkel 3 nr. 2 bokstav a) og b) hvis oppholdsrett ble gitt av vertsstaten i henhold til nasjonal rett før dagen for uttreden i samsvar med artikkel 3 nr. 2 i nevnte direktiv, skal beholde sin oppholdsrett i vertsstaten i sam-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

the host State in accordance with this Part, provided that they continue to reside in the host State thereafter.

3. Paragraph 2 shall also apply to persons falling under points (a) and (b) of Article 3(2) of Directive 2004/38/EC who have applied for facilitation of entry and residence before exit day, and whose residence is being facilitated by the host State in accordance with its national legislation thereafter.
4. Without prejudice to any right to residence which the persons concerned may have in their own right, the host State shall, in accordance with its national legislation and in accordance with point (b) of Article 3(2) of Directive 2004/38/EC, facilitate entry and residence for the partner with whom the person referred to in points (a) or (b) of paragraph 1 of this Article has a durable relationship, duly attested, where that partner resided outside the host State before exit day, provided that the relationship was durable before exit day and continues at the time the partner seeks residence under this Part.
5. In the cases referred to in paragraphs 3 and 4, the host State shall undertake an extensive examination of the personal circumstances of the persons concerned and shall justify any denial of entry or residence to such persons.

Article 10

Continuity of residence

Continuity of residence for the purposes of Articles 8 and 9 shall not be affected by absences as referred to in Article 14(2) of this Agreement.

The right of permanent residence acquired under Directive 2004/38/EC before exit day shall not be treated as lost through absence from the host State for a period specified in Article 14(3).

Article 11

Non-discrimination

Within the scope of this Part, and without prejudice to any special provisions contained therein, any discrimination on grounds of nationality within the meaning of Article 4 of the EEA Agreement shall be prohibited in the host State and the State of work in respect of the persons referred to in Article 9 of this Agreement.

svar med denne delen, forutsatt at de deretter fortsetter å være bosatt i vertsstaten.

3. Nr. 2 gjelder også personer som omfattes av bokstav a) og b) i direktiv 2004/38/EF artikkel 3 nr. 2, og har søkt om lettet innreise og opphold før dagen for uttreden, og hvis oppholdsrett er lettet av vertsstaten i samsvar med dens nasjonale rett.
4. Uten at det berører oppholdsrett som de berørte personene kan ha i kraft av egne rettigheter, skal vertsstaten, i samsvar med sin nasjonale rett og direktiv 2004/38/EF artikkel 3 nr. 2 bokstav b), legge til rette for innreise og opphold for partneren som personen nevnt i nr. 1 bokstav a) eller b) i denne artikkel har et dokumentert varig forhold til, og at denne partneren har vært bosatt utenfor vertsstaten før dagen for uttreden, forutsatt at forholdet var varig før dagen for uttreden og fortsatt eksisterer på det tidspunktet partneren søker om opphold i henhold til denne delen.
5. I tilfellene nevnt i nr. 3 og 4 skal vertsstaten foreta en grundig undersøkelse av de personlige omstendighetene til de berørte personene og begrunne enhver beslutning om å nekte disse personene innreise eller opphold.

Artikkel 10

Sammenhengende opphold

Rett til opphold i henhold til artikkel 8 og 9 skal ikke påvirkes av fravær som nevnt i artikkel 14 nr. 2 i denne avtalen.

Retten til varig opphold i henhold til direktiv 2004/38/EF før dagen for uttreden skal ikke anses som tapt ved fravær fra vertsstaten for et tidsrom fastsatt i artikkel 14 nr. 3.

Artikkel 11

Likebehandling

Innenfor virkeområdet for denne delen og uten at det berører eventuelle særlige bestemmelser angitt der, skal enhver forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet i henhold til artikkel 4 i EØS-avtalen være forbudt i vertsstaten og arbeidsstaten med hensyn til personene nevnt i artikkel 9 i denne avtalen.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Title II

Rights and Obligations

Chapter 1

Rights related to residence, residence documents

Article 12

Residence rights

1. EEA EFTA nationals and United Kingdom nationals shall have the right to reside in the host State under the limitations and conditions as set out in Articles 28 and 31 of the EEA Agreement and in Article 6(1), points (a), (b) or (c) of Article 7(1), Article 7(3), Article 14, Article 16(1) or Article 17(1) of Directive 2004/38/EC.
2. Family members who are either EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals shall have the right to reside in the host State as set out in Article 6(1), point (d) of Article 7(1), Article 12(1) or (3), Article 13(1), Article 14, Article 16(1) or Article 17(3) and (4) of Directive 2004/38/EC, subject to the limitations and conditions set out in those provisions.
3. Family members who are neither EEA EFTA nationals nor United Kingdom nationals shall have the right to reside in the host State as set out in Article 6(2), Article 7(2), Article 12(2) or (3), Article 13(2), Article 14, Article 16(2), Article 17(3) or (4) or Article 18 of Directive 2004/38/EC, subject to the limitations and conditions set out in those provisions.
4. The host State may not impose any limitations or conditions for obtaining, retaining or losing residence rights on the persons referred to in paragraphs 1, 2 and 3, other than those provided for in this Title. There shall be no discretion in applying the limitations and conditions provided for in this Title, other than in favour of the person concerned.

Article 13

Right of exit and of entry

1. EEA EFTA nationals and United Kingdom nationals, their respective family members and other persons, who reside in the territory of the host State in accordance with the conditions set out in this Title shall have the right to leave the host State and the right to enter it, as set out in Article 4(1) and the first subpara-

Avdeling II

Rettigheter og plikter

Kapittel 1

Rettigheter i forbindelse med opphold, oppholdskort

Artikkel 12

Oppholdsrett

1. EØS/EFTA-borgere og borgere av Det forente kongerike skal ha rett til opphold i vertsstaten med de begrensninger og vilkår som er fastsatt i artikkel 28 og 31 i EØS-avtalen, og i direktiv 2004/38/EF artikkel 6 nr. 1, artikkel 7 nr. 1 bokstav a), b) eller c), artikkel 7 nr. 3, artikkel 14, artikkel 16 nr. 1 eller artikkel 17 nr. 1.
2. Familiemedlemmer som enten er EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, skal ha rett til å oppholde seg i vertsstaten som fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 6 nr. 1, artikkel 7 nr. 1 bokstav d), artikkel 12 nr. 1 eller 3, artikkel 13 nr. 1, artikkel 14, artikkel 16 nr. 1 eller artikkel 17 nr. 3 og 4 i, med de begrensninger og vilkår fastsatt i disse bestemmelsene.
3. Familiemedlemmer som verken er EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike skal ha rett til å oppholde seg i vertsstaten som fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 6 nr. 2, artikkel 7 nr. 2, artikkel 12 nr. 2 eller 3, artikkel 13 nr. 2, artikkel 14, artikkel 16 nr. 2, artikkel 17 nr. 3 eller 4 eller artikkel 18, med de begrensninger og på vilkår fastsatt i disse bestemmelsene.
4. Vertsstaten kan ikke pålegge andre begrensninger og vilkår for å oppnå, beholde eller miste oppholdsretten enn dem som er fastsatt i denne avdelingen når det gjelder personene nevnt i nr. 1, 2 og 3. Det skal ikke utøves skjønn ved anvendelse av begrensninger og vilkår i denne avdelingen, unntatt til fordel for den berørte personen.

Artikkel 13

Rett til utreise og innreise

1. EØS/EFTA-borgere og borgere av Det forente kongerike, deres respektive familiemedlemmer og andre personer som er bosatt på vertsstatens territorium i samsvar med vilkårene fastsatt i denne avdelingen, skal ha rett til å reise ut av vertsstaten og inn i den som fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 4 nr. 1

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

graph of Article 5(1) of Directive 2004/38/EC, with a valid passport.

2. No exit visa, entry visa or equivalent formality shall be required of holders of a valid document issued in accordance with Article 17 or 24 of this Agreement.
3. Where the host State requires family members who join the EEA EFTA national or United Kingdom national after exit day to have an entry visa, the host State shall grant such persons every facility to obtain the necessary visas. Such visas shall be issued free of charge as soon as possible, and on the basis of an accelerated procedure.

Article 14

Right of permanent residence

1. EEA EFTA nationals and United Kingdom nationals, and their respective family members, who have resided legally in the host State in accordance with the EEA Agreement for a continuous period of 5 years or for the period specified in Article 17 of Directive 2004/38/EC, shall have the right to reside permanently in the host State under the conditions set out in Articles 16, 17 and 18 of Directive 2004/38/EC. Periods of legal residence or work in accordance with provisions of the EEA Agreement before and after exit day shall be included in the calculation of the qualifying period necessary for acquisition of the right of permanent residence.
2. Continuity of residence for the purposes of acquisition of the right of permanent residence shall be determined in accordance with Article 16(3) and Article 21 of Directive 2004/38/EC.
3. Once acquired, the right of permanent residence shall be lost only through absence from the host State for a period exceeding 5 consecutive years.

Article 15

Accumulation of periods

EEA EFTA nationals and United Kingdom nationals, and their respective family members, who before exit day resided legally in the host State in accordance with the conditions of Article 7 of Directive 2004/38/EC for a period of less than 5 years, shall have the right to acquire the right to reside permanently under the conditions set out in Article 14 of this Agreement once they have completed the necessary periods of residence. Periods of legal residence or work in accordance

og artikkel 5 nr. 1 første ledd med gyldig pass.

2. Det skal ikke kreves utreise- eller innreisevisum eller lignende formalitet for innehavere av et gyldig dokument utstedt i samsvar med artikkel 17 eller 24 i denne avtalen.
3. Dersom vertsstaten krever at familiemedlemmer som slutter seg til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike etter dagen for uttreden skal ha et innreisevisum, skal vertsstaten gi disse personene all den hjelpen de trenger for å oppnå de nødvendige visaene. Visaene skal utstedes kostnadsfritt, så snart som mulig og de skal hurtigbehandles.

Artikkel 14

Rett til varig opphold

1. EØS/EFTA-borgere, borgere av Det forente kongerike og deres respektive familiemedlemmer, som har oppholdt seg lovlig i vertsstaten i samsvar med EØS-avtalen i en sammenhengende periode på 5 år, eller i en periode som nevnt i direktiv 2004/38/EF artikkel 17 i, skal ha rett til varig opphold i vertsstaten på de vilkårene som er fastsatt i direktiv 2004/38/EF, artikkel 16 til 18. Perioder med lovlig opphold eller arbeid i samsvar med EØS-avtalen før og etter dagen for uttreden skal inngå i beregningen av den perioden som kreves for å oppnå rett til varig opphold.
2. Den sammenhengende perioden for å oppnå rett til varig opphold skal bestemmes i samsvar med direktiv 2004/38/EF artikkel 16 nr. 3 og artikkel 21.
3. Når rett til varig opphold er ervervet skal den gå tapt bare ved fravær fra vertsstaten som overstiger en periode på 5 sammenhengende år.

Artikkel 15

Akkumulering av tid

EØS/EFTA-borgere, borgere av Det forente kongerike og deres respektive familiemedlemmer, som før dagen for uttreden har oppholdt seg lovlig i vertsstaten i henhold til vilkårene fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 7 i en periode på under 5 år, skal ha rett til varig opphold i henhold til vilkårene fastsatt i artikkel 14 i denne avtalen når de nødvendige periodene for opphold er fullført. Perioder med lovlig opphold eller arbeid i samsvar med bestemmelsene i EØS-avtalen før og

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

with provisions of the EEA Agreement before and after exit day shall be included in the calculation of the qualifying period necessary for acquisition of the right of permanent residence.

Article 16

Status and changes

1. The right of EEA EFTA nationals and United Kingdom nationals, and their respective family members, to avail themselves of the rights set out in this Part shall not be affected when they change status, for example between student, worker, self-employed person and economically inactive person. Persons who, immediately prior to exit day, enjoy a right of residence in their capacity as family members of EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, cannot become persons referred to in points (a) to (d) of Article 9(1) of this Agreement.
2. The rights provided for in this Title for the family members who are dependants of EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals before exit day, shall be maintained even after they cease to be dependants.

Article 17

Issuance of residence documents

1. The host State may require EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, their respective family members and other persons, who reside in its territory in accordance with the conditions set out in this Title, to apply for a new residence status which confers the rights under this Title and a document evidencing such status which may be in a digital form.

Applying for such a residence status shall be subject to the following conditions:

- (a) the purpose of the application procedure shall be to verify whether the applicant is entitled to the residence rights set out in this Title. Where that is the case, the applicant shall have a right to be granted the residence status and the document evidencing that status;
- (b) the deadline for submitting the application shall not be less than 6 months from exit day, for persons residing in the host State before exit day.

For persons who have the right to commence residence after exit day in the host State in accordance with this Title, the

etter dagen for uttreden skal inngå i beregningen av den perioden som kreves for å oppnå rett til varig opphold.

Artikkel 16

Status og endringer

1. Den retten EØS/EFTA-borgere, borgere av Det forente kongerike og deres respektive familiemedlemmer har til å benytte seg av rettighetene fastsatt i denne delen, skal ikke påvirkes når de endrer status, for eksempel mellom student, arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og ikke-yrkesaktiv. Personer som umiddelbart forut for dagen for uttreden har oppholdsrett i egenskap av familiemedlem til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, kan ikke anses som personer nevnt i bokstav a) til d) i artikkel 9 nr. 1 i denne avtalen.
2. Rettighetene fastsatt i denne avdeling for familiemedlemmer som forsørges av EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike før dagen for uttreden, skal opprettholdes også etter at de ikke lenger forsørges.

Artikkel 17

Utstedelse av oppholdskort

1. Vertsstaten kan kreve at EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, deres respektive familiemedlemmer og andre personer som er bosatt på dens territorium i samsvar med vilkårene fastsatt i denne avdelingen, skal søke om ny oppholdsstatus som gir rettigheter i henhold til denne avdelingen, og et dokument som bekrefter en slik status, og som kan være i elektronisk format.

En søknad om en slik oppholdsstatus skal være underlagt følgende vilkår:

- a) Formålet med søknadsprosessen skal være å kontrollere om søkeren oppfyller kravene til oppholdsrett fastsatt i denne avdelingen. Dersom dette er tilfellet, har søkeren rett til å få innvilget oppholdsstatus og å få utstedt dokumentet som beviser dette.
- b) Fristen for å inngi søknaden skal være minst seks måneder fra dagen for uttreden for personer som er bosatt i vertsstaten før dagen for uttreden.

For personer som har rett til opphold i vertsstaten etter dagen for uttreden i samsvar med denne avdelingen, skal fristen for

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

deadline for submitting the application shall be 3 months after their arrival or the expiry of the deadline referred to in the first subparagraph, whichever is later.

A certificate of application for the residence status shall be issued immediately;

- (c) the deadline for submitting the application referred to in point (b) shall be extended automatically by 1 year where an EEA EFTA State has notified the United Kingdom, or the United Kingdom has notified the EEA EFTA States, that technical problems prevent the host State either from registering the application or from issuing the certificate of application referred to in point (b). The host State shall publish that notification and shall provide appropriate public information for the persons concerned in good time;
- (d) where the deadline for submitting the application referred to in point (b) is not respected by the persons concerned, the competent authorities shall assess all the circumstances and reasons for not respecting the deadline and shall allow those persons to submit an application within a reasonable further period of time if there are reasonable grounds for the failure to respect the deadline;
- (e) the host State shall ensure that any administrative procedures for applications are smooth, transparent and simple, and that any unnecessary administrative burdens are avoided;
- (f) application forms shall be short, simple, user friendly and adapted to the context of this Agreement; applications made by families at the same time shall be considered together;
- (g) the document evidencing the status shall be issued free of charge or for a charge not exceeding that imposed on nationals of the host State for the issuing of similar documents;
- (h) persons who, before exit day, hold a valid permanent residence document issued under Article 19 or 20 of Directive 2004/38/EC or hold a valid domestic immigration document conferring a permanent right to reside in the host State, shall have the right to exchange that document within the period referred to in point (b) of this paragraph for a new residence document upon application after a verification of their identity, a criminality and security check in

å inngi søknaden være tre måneder etter ankomst eller utløp av fristen nevnt i første ledd, avhengig av hva som inntreffer sist.

Det skal umiddelbart utstedes en bekreftelse på at søknaden om oppholdsstatus er inngitt.

- c) Fristen for å inngi søknaden nevnt i bokstav b) skal forlenges automatisk med ett år når EØS/EFTA-staten har underrettet Det forente kongerike, eller Det forente kongerike har underrettet EØS/EFTA-statene om at tekniske problemer hindrer vertsstaten enten i å registrere søknaden eller i å utstede bekreftelse på inngitt søknad som nevnt i bokstav b). Vertsstaten skal offentliggjøre denne underretningen og gi berørte personer hensiktsmessig offentlig informasjon i god tid.
- d) Dersom fristen for å inngi søknaden nevnt i bokstav b) ikke blir overholdt av de berørte personene, skal ansvarlig myndighet vurdere alle omstendigheter og årsakene til at fristen ikke er overholdt, og gi tillatelse til at disse personene skal kunne inngi en søknad innen en rimelig forlenget frist dersom det foreligger rimelige grunner til at fristen ikke ble overholdt.
- e) Vertsstaten skal sikre at administrative søknadsprosedyrer er smidige, åpne og enkle, og at alle unødige administrative byrder unngås.
- f) Søknadsskjemaene skal være korte, enkle, brukervennlige og tilpasset innholdet i denne avtalen. Søknader som er inngitt samtidig fra familier, skal behandles samlet.
- g) Dokumentet som bekrefter statusen, skal utstedes kostnadsfritt eller mot betaling av et beløp som ikke overstiger det som borgerne i vertsstaten må betale for utstedelse av lignende dokumenter.
- h) Personer som før dagen for uttreden er innehavere av et gyldig varig oppholdskort utstedt i henhold til direktiv 2004/38/EF artikkel 19 eller 20, eller et gyldig nasjonalt immigrasjonsdokument som gir en varig rett til å oppholde seg i vertsstaten, skal ha rett til å erstatte dette dokumentet innen fristen nevnt i bokstav b) i dette nummer med et nytt oppholdskort på grunnlag av søknad, etter verifisering av deres identitet, en kriminalitets- og sikkerhetskontroll i

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- accordance with point (p) of this paragraph and confirmation of their ongoing residence; such new residence documents shall be issued free of charge;
- (i) the identity of the applicants shall be verified through the presentation of a valid passport; the acceptance of such passport shall not be made conditional upon any criteria other than that of validity. Where the passport is retained by the competent authorities of the host State while the application is pending, the host State shall return the passport upon application without delay, before the decision on the application has been taken;
- (j) supporting documents other than a valid passport, such as civil status documents, may be submitted in copy. Originals of supporting documents may be required only in specific cases where there is a reasonable doubt as to the authenticity of the supporting documents submitted;
- (k) the host State may only require EEA EFTA nationals and United Kingdom nationals to present, in addition to a valid passport, the following supporting documents as referred to in Article 8(3) of Directive 2004/38/EC:
- (i) where they reside in the host State in accordance with point (a) of Article 7(1) of Directive 2004/38/EC as workers or self-employed, a confirmation of engagement from the employer or a certificate of employment, or proof that they are self-employed;
- (ii) where they reside in the host State in accordance with point (b) of Article 7(1) of Directive 2004/38/EC as economically inactive persons, evidence that they have sufficient resources for themselves and their family members not to become a burden on the social assistance system of the host State during their period of residence and that they have comprehensive sickness insurance cover in the host State; or
- (iii) where they reside in the host State in accordance with point (c) of Article 7(1) of Directive 2004/38/EC as students, proof of enrolment at an establishment accredited or financed by the host State on the basis of its legislation or administrative practice, proof of comprehensive sickness insurance cover, and a declaration of responsibility for their maintenance and those of their family members in the host State;
- samsvar med bokstav p) i dette nummer og bekreftelse av aktuelt bosted. Slike dokumenter skal utstedes vederlagsfritt.
- i) Identiteten til søkerne skal verifiseres gjennom presentasjon av et gyldig pass. Godkjenningen av slike pass skal ikke være betinget av andre kriterier enn gyldighet. Dersom passet holdes tilbake av vedkommende myndigheter i vertsstaten mens søknaden er under behandling, skal vertsstaten på anmodning umiddelbart returnere passet før det er truffet noen beslutning om søknaden.
- j) Kopi av andre underlagsdokumenter enn et gyldig pass, for eksempel dokumenter som bekrefter sivil status, kan legges ved. Det kan kreves originale underlagsdokumenter bare i særlige tilfeller dersom det foreligger rimelig tvil om gyldigheten til de underlagsdokumentene som er framlagt.
- k) Vertsstaten kan bare kreve at EØS/EFTA-borgere og borgere av Det forente kongerike framlegger, i tillegg til et gyldig pass, følgende underlagsdokumenter som nevnt i direktiv 2004/38/EF artikkel 8 nr. 3:
- (i) Dersom de er bosatt i vertsstaten i samsvar med artikkel 7 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2004/38/EF som arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende, en bekreftelse fra arbeidsgiver på ansettelsen eller et ansettelsesbrev eller et bevis på at de er selvstendig næringsdrivende.
- (ii) Dersom de er bosatt i vertsstaten i samsvar med artikkel 7 nr. 1 bokstav b) i direktiv 2004/38/EF som ikke yrkesaktive personer, et bevis på at de har tilstrekkelige midler til å forsørge seg selv og sine familiemedlemmer slik at de ikke blir en byrde for vertsstatens velferdssystem under oppholdet, samt at de har en sykeforsikring med full dekning i vertsstaten.
- (iii) Dersom de er bosatt i vertsstaten i samsvar med artikkel 7 nr. 1 bokstav c) i direktiv 2004/38/EF som studenter, et bevis på at de er tatt opp ved en institusjon som er godkjent eller finansiert av vertsstaten på grunnlag av dens lovgivning eller administrative praksis, et bevis på sykeforsikring med full dekning i vertsstaten.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

tion or equivalent means of proof, that they have sufficient resources for themselves and their family members not to become a burden on the social assistance system of the host State during their period of residence. The host State may not require such declarations to refer to any specific amount of resources.

With regard to the condition of sufficient resources, Article 8(4) of Directive 2004/38/EC shall apply;

- (l) the host State may only require family members who fall under point (e) (i) of Article 9(1) or Article 9(2) or (3) of this Agreement and who reside in the host State in accordance with point (d) of Article 7(1) or (2) of Directive 2004/38/EC to present, in addition to a valid passport, the following supporting documents as referred to in Article 8(5) or 10(2) of Directive 2004/38/EC:

- (i) a document attesting to the existence of a family relationship or a registered partnership;
- (ii) the registration certificate or, in the absence of a registration system, any other proof that the EEA EFTA national or the United Kingdom national with whom they reside actually resides in the host State;
- (iii) for direct descendants who are under the age of 21 or who are dependants and dependent direct relatives in the ascending line, and for those of the spouse or registered partner, documentary evidence that the conditions set out in point (c) or (d) of Article 2(2) of Directive 2004/38/EC are fulfilled;
- (iv) for the persons referred to in Article 9(2) or (3) of this Agreement, a document issued by the relevant authority in the host State in accordance with Article 3(2) of Directive 2004/38/EC.

With regard to the condition of sufficient resources as concerns family members who are themselves EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, Article 8(4) of Directive 2004/38/EC shall apply;

- (m) the host State may only require family members who fall under point (e) (ii) of Article 9(1) or Article 9(4) of this Agreement to present, in addition to a valid passport, the following supporting documents

ning samt en erklæring eller tilsvarende bevis på at de har tilstrekkelige midler til å forsørge seg selv og sine familiemedlemmer slik at de ikke blir en byrde for vertsstatens velferdssystem under sitt opphold. Vertsstaten kan ikke kreve at det i slike erklæringer oppgis et bestemt beløp.

Med hensyn til vilkåret om tilstrekkelige midler får direktiv 2004/38/EF artikkel 8 nr. 4 anvendelse.

- l) Vertsstaten kan bare kreve at familiemedlemmer som omfattes av artikkel 9 nr. 1 bokstav e) (i), artikkel 9 nr. 2 eller 3 i denne avtalen, og som er bosatt i vertsstaten i samsvar med direktiv 2004/38/EF artikkel 7 nr. 1 bokstav d) eller artikkel 7 nr. 2, i tillegg til et gyldig pass, skal framlegge følgende underlagsdokumenter som nevnt i direktiv 2004/38/EF artikkel 8 nr. 5 eller artikkel 10 nr. 2:

- (i) Et dokument som bekrefter familietilknytning eller registrert partnerskap.
- (ii) Registreringsbeviset eller, i mangel av en registreringsordning, et annet bevis på opphold i vertsstaten for den EØS/EFTA-borgeren eller den borgeren i Det forente kongerike som de nå bor sammen med i vertsstaten.
- (iii) For slektninger i rett nedstigende linje som er under 21 år eller forsørages, og forsørgede slektninger i rett oppstigende linje, og tilsvarende for ektefelle eller registrert partner, dokumentasjon som viser at vilkårene fastsatt i artikkel 2 nr. 2 bokstav c) eller d) i direktiv 2004/38/EF er oppfylt.
- (iv) For personer nevnt i artikkel 9 nr. 2 eller 3 i denne avtalen, et dokument utstedt av vedkommende myndighet i vertsstaten i samsvar med artikkel 3 nr. 2 i direktiv 2004/38/EF.

Med hensyn til vilkåret om tilstrekkelige midler når det gjelder familiemedlemmer som selv er EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, får artikkel 8 nr. 4 i direktiv 2004/38/EF anvendelse.

- m) Vertsstaten kan bare kreve at familiemedlemmer som omfattes av artikkel 9 nr. 1 bokstav e) (ii) eller artikkel 9 nr. 4 i denne avtalen, i tillegg til et gyldig pass, skal framlegge følgende underlagsdokumenter som

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- as referred to in Articles 8(5) and 10(2) of Directive 2004/38/EC:
- (i) a document attesting to the existence of a family relationship or of a registered partnership;
 - (ii) the registration certificate or, in the absence of a registration system, any other proof of residence in the host State of the EEA EFTA national or of the United Kingdom national whom they are joining in the host State;
 - (iii) for spouses or registered partners, a document attesting to the existence of a family relationship or a registered partnership before exit day;
 - (iv) for direct descendants who are under the age of 21 or who are dependants and dependent direct relatives in the ascending line and those of the spouse or registered partner, documentary evidence that they were related to EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals before exit day and fulfil the conditions set out in point (c) or (d) of Article 2(2) of Directive 2004/38/EC relating to age or dependence;
 - (v) for the persons referred to in Article 9(4) of this Agreement, proof that a durable relationship with EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals existed before exit day and continues to exist thereafter;
 - (n) for cases other than those set out in points (k), (l) and (m), the host State shall not require applicants to present supporting documents that go beyond what is strictly necessary and proportionate to provide evidence that the conditions relating to the right of residence under this Title have been fulfilled;
 - (o) the competent authorities of the host State shall help the applicants to prove their eligibility and to avoid any errors or omissions in their applications; they shall give the applicants the opportunity to furnish supplementary evidence and to correct any deficiencies, errors or omissions;
 - (p) criminality and security checks may be carried out systematically on applicants, with the exclusive aim of verifying whether the restrictions set out in Article 18 of this Agreement may be applicable. For that purpose, applicants may be required to declare past criminal convictions which appear in
- nevnt i artikkel 8 nr. 5 og artikkel 10 nr. 2 i direktiv 2004/38/EF:
- (i) Et dokument som bekrefter familietilknytning eller registrert partnerskap.
 - (ii) Registreringsbeviset eller, i mangel av en registreringsordning, et annet bevis på opphold i vertsstaten for den EØS/EFTA-borgeren eller den borgeren i Det forente kongerike som de slutter seg til i vertsstaten.
 - (iii) For ektefeller eller registrerte partnere, et dokument som bekrefter familietilknytning eller registrert partnerskap forut for dagen for uttreden.
 - (iv) For slektninger i rett nedstigende linje som er under 21 år eller forsørges, og forsørgede slektninger i rett oppstigende linje, og tilsvarende for ektefelle eller registrert partner, dokumentasjon som viser at de var knyttet til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike før dagen for uttreden, og at de oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 2 nr. 2 bokstav c) eller d) i direktiv 2004/38/EF med hensyn til alder eller avhengighet av andre.
 - (v) For personer nevnt i artikkel 9 nr. 4 i denne avtalen, et bevis på at et varig forhold til EØS/EFTA-borgere eller borger av Det forente kongerike eksisterer før dagen for uttreden og deretter fortsetter å eksistere.
 - n) I andre tilfeller enn dem som er fastsatt i bokstav k), l) og m), skal ikke vertsstaten kreve at søkerne må framlegge underlagsdokumenter som går ut over det som er strengt nødvendig og rimelig, for å dokumentere at vilkårene knyttet til oppholdsrett i henhold til denne avdeling er oppfylt.
 - o) Vedkommende myndigheter i vertsstaten skal hjelpe søkerne å bevise sin berettigelse og unngå enhver feil eller utelatelse i søknaden. De skal gi søkerne mulighet til å framlegge utfyllende dokumentasjon og å rette opp eventuelle mangler, feil eller utelatelser.
 - p) Kriminalitets- og sikkerhetskontroller kan utføres systematisk av søkerne utelukkende for å verifisere om begrensningene fastsatt i artikkel 19 i denne avtalen kan få anvendelse. For dette formål kan søkerne pålegges å opplyse om tidligere straffedommer som står oppført i strafferegisteret i

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- their criminal record in accordance with the law of the State of conviction at the time of the application. The host State may, if it considers this essential, apply the procedure set out in Article 27(3) of Directive 2004/38/EC with respect to enquiries to other States regarding previous criminal records;
- (q) the new residence document shall include a statement that it has been issued in accordance with this Agreement;
- (r) the applicant shall have access to judicial and, where available, administrative redress procedures in the host State against any decision refusing to grant the residence status. The redress procedures shall together allow for an examination of the legality of the decision, as well as of the facts and circumstances on which the proposed decision is based. Such redress procedures shall ensure that the decision is not disproportionate.
2. During the period referred to in point (b) of paragraph 1 of this Article and its possible one-year extension under point (c) of that paragraph, all rights provided for in this Part shall be deemed to apply to EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, their respective family members, and other persons residing in the host State, in accordance with the conditions and subject to the restrictions set out in Article 18.
 3. Pending a final decision by the competent authorities on any application referred to in paragraph 1, and pending a final judgment handed down in case of judicial redress sought against any rejection of such application by the competent administrative authorities, all rights provided for in this Part shall be deemed to apply to the applicant, including Article 19 on safeguards and right of appeal, subject to the conditions set out in Article 18(4).
 4. Where a host State has chosen not to require EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, their family members, and other persons, residing in its territory in accordance with the conditions set out in this Title, to apply for the new residence status referred to in paragraph 1 as a condition for legal residence, those eligible for residence rights under this Title shall have the right to receive, in accordance with the conditions set out in Directive 2004/38/EC, a residence document, which may be in a digital form, that includes a statement that it has been issued in accordance with this Agreement.
- samsvar med lovgivningen i den staten der lovbruddet ble begått, på søknadstidspunktet. Dersom vertsstaten finner det nødvendig, kan den anvende framgangsmåten fastsatt i artikkel 27 nr. 3 i direktiv 2004/38/EF når det gjelder henvendelser til andre stater om tidligere oppføringer i strafferegisteret.
- q) Det nye oppholdskortet skal inneholde en erklæring om at det er utstedt i samsvar med denne avtalen.
- r) Søkeren skal ha adgang til domstolsbehandling og tilgjengelig administrativ klagebehandling i vertsstaten av enhver beslutning som nekter å gi oppholdsstatus. Klagebehandlingen skal samlet sett gjøre det mulig å granske beslutningens lovlighet samt de faktiske omstendighetene som ligger til grunn for den foreslåtte beslutningen. Slik klagebehandling skal sikre at beslutningen ikke er uforholdsmessig.
2. I perioden nevnt i nr. 1 bokstav b) i denne artikkel og dets mulige forlengelse på ett år i henhold til bokstav c) i dette nummer, skal alle rettigheter fastsatt i denne del anses å gjelde for EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, deres respektive familiemedlemmer og andre personer som er bosatt i vertsstaten, i samsvar med vilkårene og med forbehold for begrensningene fastsatt i artikkel 19.
 3. I påvente av en endelig avgjørelse fra ansvarlig myndighet av enhver søknad nevnt i nr. 1, og i påvente av endelige avgjørelse fra ansvarlig myndighet ved rettslig prøving av avslag på slik søknad, skal alle rettigheter fastsatt i denne del anses å gjelde for søkeren, herunder artikkel 19 om garantier og klageadgang, herunder vilkårene fastsatt i artikkel 18 nr. 4.
 4. Dersom en vertsstat har valgt ikke å pålegge EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, deres familiemedlemmer og andre personer som er bosatt på dens territorium i samsvar med vilkårene fastsatt i denne avdeling, å søke om ny oppholdsstatus nevnt i nr. 1 som et vilkår for lovlig opphold, skal de som omfattes av oppholdsretten i henhold til denne avdelingen, ha rett til å motta, i samsvar med vilkårene fastsatt i direktiv 2004/38/EF, et oppholdskort som kan være i elektronisk format, og som inneholder en erklæring om at det er blitt utstedt i samsvar med denne avtalen.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Article 18

Restrictions of the rights of residence and entry

1. The conduct of EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, their family members, and other persons, who exercise rights under this Title, where that conduct occurred before exit day, shall be considered in accordance with Chapter VI of Directive 2004/38/EC.⁵
2. The conduct of EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, their family members, and other persons, who exercise rights under this Title, where that conduct occurred after exit day, may constitute grounds for restricting the right of residence by the host State or the right of entry in the State of work in accordance with national legislation.
3. The host State or the State of work may adopt the necessary measures to refuse, terminate or withdraw any right conferred by this Title in the case of the abuse of those rights or fraud, as set out in Article 35 of Directive 2004/38/EC. Such measures shall be subject to the procedural safeguards provided for in Article 19 of this Agreement.
4. The host State or the State of work may remove applicants who submitted fraudulent or abusive applications from its territory under the conditions set out in Directive 2004/38/EC, in particular Articles 31 and 35 thereof, even before a final judgment has been handed down in the case of judicial redress sought against any rejection of such an application.

Article 19

Safeguards and right of appeal

The safeguards set out in Article 15 and Chapter VI of Directive 2004/38/EC shall apply in respect of any decision by the host State that restricts residence rights of the persons referred to in Article 9 of this Agreement.⁶

Artikkel 18

Begrensninger i retten til opphold og innreise

1. Adferden til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, deres familiemedlemmer og andre personer som utøver rettigheter i henhold til denne avdeling som fant sted før dagen for uttreden, skal vurderes i samsvar med kapittel VI i direktiv 2004/38/EF.⁵
2. Adferd til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike, deres familiemedlemmer og andre personer som utøver rettigheter i henhold til denne avdelingen som fant sted etter dagen for uttreden, kan gi vertsstaten grunnlag for å begrense retten til opphold eller retten til innreise i arbeidsstaten i samsvar med nasjonal rett.
3. Vertsstaten eller arbeidsstaten kan treffe nødvendige tiltak for å nekte, oppheve eller tilbakekalle alle rettigheter i henhold til denne avdeling ved misbruk av disse rettighetene eller bedrageri, som fastsatt i artikkel 35 i direktiv 2004/38/EF. Slike tiltak skal være underlagt prosessuelle garantier fastsatt i artikkel 19 i denne avtalen.
4. Vertsstaten eller arbeidsstaten kan bortvise søkere som har lagt frem falske eller urettmessige søknader fra sitt territorium, på de vilkårene som er fastsatt i direktiv 2004/38/EF, særlig artikkel 31 og 35, selv før en endelig avgjørelse i tilfelle av prøving av ethvert avslag på en slik søknad.

Artikkel 19

Garantier og klageadgang

De garantiene som er fastsatt i artikkel 15 og kapittel VI i direktiv 2004/38/EF, får anvendelse på enhver beslutning truffet av vertsstaten som begrenser retten til opphold for de personene som er nevnt i artikkel 9 i denne avtalen.⁶

⁵ For the purpose of this provision, Article 31(3) of Directive 2004/38/EC shall be interpreted in accordance with point (r) of Article 17(1) of this Agreement.

⁶ For the purpose of this provision, Article 31(3) of Directive 2004/38/EC shall be interpreted in accordance with point (r) of Article 17(1) of this Agreement.

⁵ Ved anvendelsen av denne bestemmelsen skal Artikkel 31 nr. 3 i direktiv 2004/38/EF leses i samsvar med artikkel 17 nr. 1 bokstav r i denne avtalen.

⁶ Ved anvendelsen av denne bestemmelsen skal Artikkel 31 nr. 3 i direktiv 2004/38/EF leses i samsvar med artikkel 17 nr. 1 bokstav r i denne avtalen.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Article 20

Related rights

In accordance with Article 23 of Directive 2004/38/EC, irrespective of nationality, the family members of an EEA EFTA national or United Kingdom national who have the right of residence or the right of permanent residence in the host State or the State of work shall be entitled to take up employment or self-employment there.

Article 21

Equal treatment

1. In accordance with Article 24 of Directive 2004/38/EC, subject to the specific provisions provided for in this Title and Titles I and IV of this Part, all EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals residing on the basis of this Agreement in the territory of the host State shall enjoy equal treatment with the nationals of that State within the scope of this Part. The benefit of this right shall be extended to those family members of EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals who have the right of residence or permanent residence.
2. By way of derogation from paragraph 1, the host State shall not be obliged to confer entitlement to social assistance during periods of residence on the basis of Article 6 or point (b) of Article 14(4) of Directive 2004/38/EC, nor shall it be obliged, prior to a person's acquisition of the right of permanent residence in accordance with Article 14 of this Agreement, to grant maintenance aid for studies, including vocational training, consisting in student grants or student loans to persons other than workers, self-employed persons, persons who retain such status or to members of their families.

Chapter 2

Rights of workers and self-employed persons

Article 22

Rights of workers

1. Subject to the limitations set out in Article 28(3) and (4) of the EEA Agreement, workers in the host State and frontier workers in the State or States of work shall enjoy the rights guaranteed by Article 28 of the EEA Agreement and the rights granted by Regulation

Artikkel 20

Beslektede rettigheter

I samsvar med direktiv 2004/38/EF artikkel 23 skal familiemedlemmene til en EØS/EFTA-borger eller en borger i Det forente kongerike som har oppholdsrett eller rett til varig opphold i vertsstaten eller arbeidsstaten, uavhengig av sin nasjonalitet, ha rett til å ta lønnet arbeid eller drive selvstendig næringsvirksomhet der.

Artikkel 21

Likebehandling

1. I samsvar med direktiv 2004/38/EF artikkel 24, med forbehold for de særlige bestemmelsene fastsatt i denne avdelingen og avdeling I og IV i denne delen, skal alle EØS/EFTA-borgere eller alle borgere av Det forente kongerike som på grunnlag av denne avtalen er bosatt på vertsstatens territorium, ha rett til å bli behandlet på samme måte som denne statens egne borgere innenfor denne dels virkeområde. Denne retten skal utvides til å omfatte familiemedlemmer til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike som har oppholdsrett eller rett til varig opphold.
2. Som unntak fra nr. 1 skal vertsstaten ikke være forpliktet til å gi rett til sosialhjelp under oppholdet i samsvar med direktiv 2004/38/EF, artikkel 6 eller artikkel 14 nr. 4 bokstav b) og den skal heller ikke, før en persons rett til varig opphold er oppnådd i samsvar med artikkel 14 i denne avtalen, være forpliktet til å gi støtte til utdanning, herunder yrkesrettet opplæring, i form av stipender eller studielån, til andre personer enn arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende, personer som har beholdt denne statusen, eller deres familiemedlemmer.

Kapittel 2

Rettigheter for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende

Artikkel 22

Arbeidstakernes rettigheter

1. Med forbehold for begrensningene fastsatt i artikkel 28 nr. 3 og 4 i EØS-avtalen skal arbeidstakere i vertsstaten og grensearbeidere i arbeidsstaten(e) ha de rettighetene som er sikret i henhold til artikkel 28 i EØS-avtalen, og de rettighetene som er gitt ved europaparla-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

(EU) No 492/2011 of the European Parliament and of the Council⁷. These rights include:

- (a) the right not to be discriminated against on grounds of nationality as regards employment, remuneration and other conditions of work and employment;
 - (b) the right to take up and pursue an activity in accordance with the rules applicable to the nationals of the host State or the State of work;
 - (c) the right to assistance afforded by the employment offices of the host State or the State of work as offered to own nationals;
 - (d) the right to equal treatment in respect of conditions of employment and work, in particular as regards remuneration, dismissal and in case of unemployment, reinstatement or re-employment;
 - (e) the right to social and tax advantages;
 - (f) collective rights;
 - (g) the rights and benefits accorded to national workers in matters of housing;
 - (h) the right for their children to be admitted to the general educational, apprenticeship and vocational training courses under the same conditions as the nationals of the host State or the State of work, if such children are residing in the territory where the worker works.
2. Where a direct descendant of a worker who has ceased to reside in the host State is in education in that State, the primary carer for that descendant shall have the right to reside in that State until the descendant reaches the age of majority, and after the age of majority if that descendant continues to need the presence and care of the primary carer in order to pursue and complete his or her education.
 3. Employed frontier workers shall enjoy the right to enter and exit the State of work in accordance with Article 13 of this Agreement and shall retain the rights they enjoyed as workers there, provided they are in one of the circumstances set out in points (a), (b), (c) and (d) of Article 7(3) of Directive 2004/38/EC, even where they do not move their residence to the State of work.

ments- og rådsforordning (EU) nr. 492/2011⁷. Rettighetene omfatter følgende:

- a) Retten til ikke å bli forskjellsbehandlet på grunnlag av nasjonalitet når det gjelder selskapssetting, lønn og andre arbeids- og ansettelsesvilkår.
 - b) Retten til å starte opp og utøve en virksomhet i samsvar med bestemmelsene som gjelder for vertsstatens eller arbeidsstatens egne borgere.
 - c) Retten til samme hjelp som den som gis av arbeidsformidlinger i vertsstaten eller arbeidsstaten til deres egne borgere.
 - d) Retten til likebehandling med hensyn til arbeids- og ansettelsesvilkår, særlig når det gjelder lønn, oppsigelse og i tilfelle arbeidsløshet, gjeninnsettelse eller ansettelse på ny.
 - e) Retten til sosiale og skattemessige fordeler.
 - f) Kollektive rettigheter.
 - g) De rettighetene og ytelsene som tilstås nasjonale arbeidstakere i forbindelse med boligforhold.
 - h) Deres barns rett til generell utdanning, lærlingordninger og yrkesrettet opplæring på samme vilkår som for borgere av vertsstaten eller arbeidsstaten dersom disse barna er bosatt på det territoriet der arbeidstakeren arbeider.
2. Dersom en slektning i rett nedstigende linje til en arbeidstaker som ikke lenger oppholder seg i vertsstaten, er under utdanning i denne staten, skal den primære omsorgspersonen for denne slektningen ha rett til å oppholde seg i denne staten til slektningen når myndighetsalderen, og etter å ha nådd myndighetsalderen dersom denne slektningen fortsatt har behov for den primære omsorgspersonens tilstedeværelse og omsorg for å opprettholde og fullføre sin utdanning.
 3. Grensearbeidere som er arbeidstakere, skal ha rett til å reise inn i og forlate arbeidsstaten i samsvar med artikkel 13 i denne avtalen, og skal beholde de rettighetene de hadde som arbeidstakere der, forutsatt at de hører innunder ett av tilfellene fastsatt i direktiv 2004/38/EF artikkel 7 nr. 3 bokstav a), b), c) og d), også når de ikke flytter til arbeidsstaten.

⁷ Regulation (EU) No 492/2011 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on freedom of movement for workers within the Union (OJ L 141, 27.5.2011, p. 1).

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 492/2011 av 5. april 2011 om fri rørsle for arbeidstakarar innanfor Unionen (EUT L 141 av 27.5.2011, s. 1).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Article 23

Rights of self-employed persons

1. Subject to the limitations set out in Articles 32 and 33 of the EEA Agreement, self-employed persons in the host State and self-employed frontier workers in the State or States of work shall enjoy the rights guaranteed by Articles 31 and 124 of the EEA Agreement. These rights include:
 - (a) the right to take up and pursue activities as self-employed persons and to set up and manage undertakings under the conditions laid down by the host State for its own nationals, as set out in Article 31 of the EEA Agreement;
 - (b) the rights as set out in points (c) to (h) of Article 22(1) of this Agreement.
2. Article 22(2) shall apply to direct descendants of self-employed workers.
3. Article 22(3) shall apply to self-employed frontier workers.

Article 24

Issuance of a document identifying frontier workers' rights

1. The State of work may require EEA EFTA nationals and UK nationals who are entitled to rights as frontier workers under this Title to apply for a document conferring their rights under this Title. Such EEA EFTA nationals and UK nationals shall have the right to be issued with such a document
2. Where the State of work requires such a document, the deadline for submitting the application shall not be less than 6 months from exit day. Until the end of that period, and pending a final decision on any application made during that period, all rights provided for in this Part shall be deemed to apply to EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals.
3. Point (a), (d) to (g), (i) to (j), (n) to (p) and (r) of Article 17 (1) shall apply *mutatis mutandis*.

Artikkel 23

Rettighetene til selvstendig næringsdrivende

1. Med forbehold for begrensningene fastsatt i artikkel 32 og 33 i EØS-avtalen skal selvstendig næringsdrivende i vertsstaten og grensearbeidere som er selvstendig næringsdrivende i arbeidsstaten(e), ha de rettighetene som er sikret ved artikkel 31 og 124 i EØS-avtalen. Rettighetene omfatter følgende:
 - a) Retten til å starte opp og utøve selvstendig næringsvirksomhet og til å opprette og lede foretak på de vilkårene som er fastsatt av vertsstaten for egne borgere, som fastsatt i artikkel 31 i EØS-avtalen.
 - b) Rettighetene fastsatt i artikkel 23 nr. 1 bokstav c) til h) i denne avtalen.
2. Artikkel 23 nr. 2 får anvendelse på slektninger i rett nedstigende linje til selvstendig næringsdrivende.
3. Artikkel 23 nr. 3 får anvendelse på grensearbeidere som er selvstendig næringsdrivende.

Artikkel 24

Utstedelse av et dokument som identifiserer grensearbeideres rettigheter

1. Arbeidsstaten kan pålegge EØS/EFTA-borgere og borgere av Det forente kongerike som har rettigheter som grensearbeidere i henhold til denne avdelingen, å søke om et dokument som gir dem disse rettighetene i henhold til denne avdelingen. Slike EØS/EFTA-borgere og borgere av Det forente kongerike har rett til å få utstedt et slikt dokument.
2. Dersom arbeidsstaten krever et slikt dokument, skal fristen for inngivelse av søknaden være minst 6 måneder fra dagen for uttreden. Fram til slutten av denne perioden og i påvente av at det treffes en endelig beslutning om enhver søknad som er inngitt i løpet av denne perioden, skal alle rettigheter fastsatt i denne delen anses å gjelde for EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike.
3. Artikkel 17 nr. 1 bokstav a), d) til g), i) til j), n) til p) og r) får tilsvarende anvendelse.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Chapter 3

Professional qualifications

Article 25

Recognised professional qualifications⁸

1. The recognition, before exit day, of professional qualifications, as defined in point (b) of Article 3(1) of Directive 2005/36/EC of the European Parliament and of the Council⁹, of EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals, and their family members, by their host State or their State of work shall maintain its effects in the respective State, including the right to pursue their profession under the same conditions as its nationals, where such recognition was made in accordance with any of the following provisions:
 - (a) Title III of Directive 2005/36/EC in respect of the recognition of professional qualifications in the context of the exercise of the freedom of establishment, whether such recognition fell under the general system for the recognition of evidence of training, the system for the recognition of professional experience or the system for the recognition on the basis of coordination of minimum training conditions;
 - (b) Article 10(1) and (3) of Directive 98/5/EC of the European Parliament and of the Council¹⁰ in respect of gaining admission to the profession of lawyer in the host State or State of work;
 - (c) Article 14 of Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council¹¹ in respect of the approval of statutory auditors;
 - (d) Council Directive 74/556/EEC¹² in respect of the acceptance of evidence of the knowl-

⁸ This Article is without prejudice to the Declaration annexed to EEA Council Decision No 1/95 concerning nationals of the Principality of Liechtenstein who hold higher-education diplomas awarded on completion of professional education and training of at least three years' duration conferred in a third country (OJ L 86, 20.4.1995, p.58).

⁹ Directive 2005/36/EC of the European Parliament and of the Council of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications (OJ L 255, 30.9.2005, p. 22).

¹⁰ Directive 98/5/EC of the European Parliament and of the Council of 16 February 1998 to facilitate practice of the profession of lawyer on a permanent basis in a Member State other than that in which the qualification was obtained (OJ L 77, 14.3.1998, p. 36).

¹¹ Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts, amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC and repealing Council Directive 84/253/EEC (OJ L 157, 9.6.2006, p. 87).

Kapittel 3

Yrkeskvalifikasjoner

Artikkel 25

Godkjente yrkeskvalifikasjoner⁸

1. Godkjenningen av yrkeskvalifikasjoner som definert i artikkel 3 nr. 1 bokstav b) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF⁹ før dagen for uttreden til EØS/EFTA-borgere eller borgere av Det forente kongerike og deres familiemedlemmer fra deres vertsstat eller arbeidsstat skal fortsatt gjelde i den aktuelle staten, herunder retten til å utøve yrket på samme vilkår som statens borgere, dersom en slik godkjenning ble gitt i samsvar med én av følgende bestemmelser:
 - a) Avdeling III i direktiv 2005/36/EF med hensyn til godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i forbindelse med utøvelsen av etableringsadgangen, enten denne godkjenningen hører inn under den generelle ordningen for godkjenning av kvalifikasjonsbevis, systemet for godkjenning av yrkeserfaring eller systemet for godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav til utdanning.
 - b) Artikkel 10 nr. 1 og 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 98/5/EF¹⁰ med hensyn til å få adgang til å utøve advokatyrket i vertsstaten eller arbeidsstaten.
 - c) Artikkel 14 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF¹¹ med hensyn til godkjenning av autoriserte revisorer.
 - d) Rådsdirektiv 74/556/EØF¹² med hensyn til godkjenning av kvalifikasjonsbevis vedrø-

⁸ Denne artikkel berører ikke den erklæringen som er vedlagt EØS-rådets beslutning nr. 1/95 om borgere i Fyrstedømmet Liechtenstein, som innehar diplom fra høyere utdanning for fullført yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet gitt i en tredjestat (EFT L 86 av 20.4.1995, s.58).

⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (EUT L 255 av 30.9.2005, s. 22).

¹⁰ Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/5/EF av 16. februar 1998 om lettelse av adgangen til å utøve advokatyrket på permanent grunnlag i en annen medlemsstat enn staten der den faglige kvalifikasjonen er ervervet (EFT L 77 av 14.3.1998, s. 36).

¹¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF av 17. mai 2006 om lovfestet revisjon av årsregnskap og konsernregnskap, om endring av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om oppheving av rådsdirektiv 84/253/EØF (EUT L 157 av 9.6.2006, s. 87).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

edge and ability necessary to take up or pursue the activities of self-employed persons and of intermediaries engaging in the trade and distribution of toxic products or activities involving the professional use of toxic products.

2. Recognitions of professional qualifications for the purposes of point (a) of paragraph 1 of this Article shall include:
 - (a) recognitions of professional qualifications which have benefited from Article 3(3) of Directive 2005/36/EC;
 - (b) decisions granting partial access to a professional activity in accordance with Article 4f of Directive 2005/36/EC;
 - (c) recognitions of professional qualifications for establishment purposes made under Article 4d of Directive 2005/36/EC.

Article 26

Ongoing procedures on the recognition of professional qualifications

Article 4, Article 4d in respect of recognitions of professional qualifications for establishment purposes, Article 4f and Title III of Directive 2005/36/EC, Article 10(1), (3) and (4) of Directive 98/5/EC, Article 14 of Directive 2006/43/EC and Directive 74/556/EEC shall apply in respect of the examination by a competent authority of the host State or State of work of any application for the recognition of professional qualifications introduced before exit day by EEA EFTA nationals or United Kingdom nationals and in respect of the decision on any such application.

Articles 4a, 4b and 4e of Directive 2005/36/EC shall also apply to the extent relevant for the completion of the procedures for the recognitions of professional qualifications for establishment purposes under Article 4d of that Directive.

The United Kingdom and the EEA EFTA States shall put in place any necessary arrangements required as a consequence of the United Kingdom ceasing to be entitled to access networks, information systems and databases established on the basis of Union law to ensure that procedures under this Article may be completed.

¹² Council Directive 74/556/EEC of 4 June 1974 laying down detailed provisions concerning transitional measures relating to activities, trade in and distribution of toxic products and activities entailing the professional use of such products including activities of intermediaries (OJ L 307, 18.11.1974, p. 1).

rende den kunnskapen og evnen som er nødvendig for å starte opp eller utøve virksomhet som selvstendig næringsdrivende og formidlervirksomhet innen handel med og distribusjon av giftige stoffer, eller som omfatter yrkesmessig bruk av giftige stoffer.

2. Godkjenninger av yrkeskvalifikasjoner i henhold til nr. 1 bokstav a) i denne artikkel skal inneholde følgende:
 - a) Godkjenninger av yrkeskvalifikasjoner som er omfattet av artikkel 3 nr. 3 i direktiv 2005/36/EF.
 - b) Beslutninger om delvis adgang til yrkesvirksomhet i samsvar med artikkel 4f i direktiv 2005/36/EF.
 - c) Godkjenninger av yrkeskvalifikasjoner for etableringsformål i henhold til artikkel 4d i direktiv 2005/36/EF.

Artikkel 26

Pågående saksbehandling for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Artikkel 4, artikkel 4d med hensyn til godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for etableringsformål, artikkel 4f og avdeling III i direktiv 2005/36/EF, artikkel 10 nr. 1, 3 og 4 i direktiv 98/5/EF, artikkel 14 i direktiv 2006/43/EF og direktiv 74/556/EØF får anvendelse på undersøkelser foretatt av en vedkommende myndighet i vertsstaten eller arbeidsstaten av enhver søknad om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner framlagt før datoen for uttreden for EFTA-EØS-borgere eller borgere av Det forente kongerike og med hensyn til beslutningen om alle slike søknader.

Artikkel 4a, 4b og 4e i direktiv 2005/36/EF får også anvendelse i den utstrekning det er relevant for fullføringen av framgangsmåtene for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for etableringsformål i henhold til artikkel 4d i nevnte direktiv.

Det forente kongerike og EØS/EFTA-statene skal innføre nødvendige ordninger som følge av at Det forente kongerike opphører å ha rett til tilgang til nettverk, informasjonssystemer og databaser etablert med hjemmel i EU-retten for å sikre at framgangsmåtene nevnt i denne artikkel kan gjennomføres.

¹² Rådsdirektiv 74/556/EØF av 4. juni 1974 om nærmere regler for overgangstiltak for virksomhet innen handel med og distribusjon av giftige stoffer samt virksomhet som medfører yrkesmessig bruk av slike stoffer, herunder formidlervirksomhet (EFT L 307 av 18.11.1974, s. 1).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Article 27

Administrative cooperation on recognition of professional qualifications

With regard to the pending applications referred to in Article 26, the United Kingdom and the EEA EFTA States shall cooperate in order to facilitate the application of Article 26. Cooperation may include the exchange of information, including information on disciplinary action or criminal sanctions taken or any other serious and specific circumstances which are likely to have consequences for the pursuit of the activities falling under the Directives referred to in Article 26.

Title III

Coordination of social security systems

Article 28

Persons covered

1. This Title shall apply to the following persons:
 - (a) EEA EFTA nationals who are subject to the legislation of the United Kingdom immediately prior to exit day, as well as their family members and survivors;
 - (b) United Kingdom nationals who are subject to the legislation of an EEA EFTA State immediately prior to exit day, as well as their family members and survivors;
 - (c) EEA EFTA nationals who reside in the United Kingdom and are subject to the legislation of an EEA EFTA State immediately prior to exit day, as well as their family members and survivors;
 - (d) United Kingdom nationals who reside in an EEA EFTA State, and are subject to the legislation of the United Kingdom immediately prior to exit day, as well as their family members and survivors;
 - (e) persons who do not fall within points (a) to (d) but are:
 - (i) EEA EFTA nationals who pursue an activity as an employed or self-employed person in the United Kingdom immediately prior to exit day, and who, based on Title II of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council¹³, are subject

¹³ Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the coordination of social security systems (OJ L 166, 30.4.2004, p. 1).

Artikkel 27

Administrativt samarbeid om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

I forbindelse med søknadene nevnt i artikkel 26 som er under behandling, skal Det forente kongerike og EØS/EFTA-statene samarbeide for å lette anvendelsen av artikkel 26. Samarbeidet kan omfatte utveksling av opplysninger, herunder opplysninger om disiplinære eller strafferettslige sanksjoner som vedtas, eller om andre alvorlige og særskilte omstendigheter som kan få konsekvenser for utøvelsen av virksomhet som omfattes av direktivene nevnt i artikkel 26.

Avdeling III

Koordinering av trygdeordninger

Artikkel 28

Personer som omfattes

1. Denne avdelingen får anvendelse på følgende personer:
 - a) EØS/EFTA-borgere som er underlagt lovgivningen i Det forente kongerike umiddelbart forut for dagen for uttreden, samt deres familiemedlemmer og etterlatte.
 - b) Borgere av Det forente kongerike som er underlagt lovgivningen i en EØS/EFTA-stat umiddelbart forut for dagen for uttreden, samt deres familiemedlemmer og etterlatte.
 - c) EØS/EFTA-borgere som er bosatt i Det forente kongerike og er underlagt lovgivningen i en EØS/EFTA-stat umiddelbart forut for dagen for uttreden, samt deres familiemedlemmer og etterlatte.
 - d) Borgere av Det forente kongerike som er bosatt i en EØS/EFTA-stat og er underlagt lovgivningen i Det forente kongerike umiddelbart forut for dagen for uttreden, samt deres familiemedlemmer og etterlatte.
 - e) Personer som ikke omfattes av bokstav a) til d), men som er
 - (i) EØS/EFTA-borgere som utøver aktivitet som arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende i Det forente kongerike umiddelbart forut for dagen for uttreden, og som på grunnlag av avdeling II i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 er underlagt lovgivningen i en EØS/EFTA-stat¹³,

¹³ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger (EUT L 166, 30.4.2004 s. 1).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

to the legislation of an EEA EFTA State, as well as their family members and survivors; or

(ii) United Kingdom nationals who pursue an activity as an employed or self-employed person in one or more EEA EFTA States immediately prior to exit day, and who, based on Title II of Regulation (EC) No 883/2004, are subject to the legislation of the United Kingdom, as well as their family members and survivors;

(f) stateless persons and refugees, residing in an EEA EFTA State or in the United Kingdom, who are in one of the situations described in points (a) to (e), as well as their family members and survivors.

2. The persons referred to in paragraph 1 shall be covered for as long as they continue without interruption to be in one of the situations set out in that paragraph involving both an EEA EFTA State and the United Kingdom at the same time.
3. This Title shall also apply to persons who do not, or who no longer, fall within points (a) to (e) of paragraph 1 of this Article but who fall within Article 9 of this Agreement, as well as their family members and survivors.
4. The persons referred to in paragraph 3 shall be covered for as long as they continue to have a right to reside in the host State under Article 12 of this Agreement, or a right to work in their State of work under Article 22 or 23 of this Agreement.
5. Where this Article refers to family members and survivors, those persons shall be covered by this Title only to the extent that they derive rights and obligations in that capacity under Regulation (EC) No 883/2004.

Article 29

Social security coordination rules

1. The rules and objectives set out in Article 29 of the EEA Agreement, Regulation (EC) No 883/2004 and Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council¹⁴,

¹⁴ Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security systems (OJ L 284, 30.10.2009, p. 1).

samt deres familiemedlemmer og etterlatte, eller

(ii) borgere av Det forente kongerike som utøver aktivitet som en arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende i én eller flere EØS/EFTA-stater umiddelbart forut for dagen for uttreden, og som på grunnlag av avdeling II i forordning (EF) nr. 883/2004 er underlagt lovgivningen i Det forente kongerike, samt deres familiemedlemmer og etterlatte,

f) statsløse og flyktninger som er bosatt i en EØS/EFTA-stat eller i Det forente kongerike, og som befinner seg i én av situasjonene nevnt i bokstav a) til e), samt deres familiemedlemmer og etterlatte.

2. Personene nevnt i nummer 1 skal være omfattet så lenge de uten avbrudd fortsetter å befinne seg i én av situasjonene fastsatt i nevnte nummer, og som samtidig involverer både en EØS/EFTA-stat og Det forente kongerike.
3. Denne avdelingen får også anvendelse på personer som ikke, eller ikke lenger, omfattes av bokstav a) til e) i nr. 1 i denne artikkel, men som faller inn under virkeområdet for artikkel 9 i denne avtalen, samt deres familiemedlemmer og etterlatte.
4. Personene nevnt i nr. 3 skal omfattes så lenge de fortsatt har rett til å oppholde seg i vertsstaten i henhold til artikkel 12 i denne avtalen, eller en rett til å arbeide i sin arbeidsstat i henhold til artikkel 23 eller 24 i denne avtalen.
5. Når denne artikkel viser til familiemedlemmer og etterlatte, skal disse personene være omfattet av denne avdelingen bare i den utstrekning de har rettigheter og plikter som slike personer i henhold til forordning (EF) nr. 883/2004.

Artikkel 29

Bestemmelser om koordinering av trygdeordninger

1. Bestemmelsene og målene fastsatt i artikkel 29 i EØS-avtalen, forordning (EF) nr. 883/2004 og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009¹⁴ får anvendelse på personer som

¹⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 av 16. september 2009 om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger (EUT L 284 av 30.10.2009, s. 1).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

shall apply to the persons covered by this Title.

The EEA EFTA States and the United Kingdom shall take due account of Decisions and take note of Recommendations of the Administrative Commission for the Coordination of Social Security Systems attached to the European Commission, set up under Regulation (EC) No 883/2004 (“Administrative Commission”) listed in Part I of the Annex to this Agreement.

2. By way of derogation from Article 8 of this Agreement, for the purposes of this Title, the definitions in Article 1 of Regulation (EC) No 883/2004 shall apply.

Article 30

Special situations covered

1. The following rules shall apply in the following situations to the extent set out in this Article, insofar as they relate to persons not or no longer covered by Article 28:

(a) the following persons shall be covered by this Title for the purposes of reliance on and aggregation of periods of insurance, employment, self-employment or residence, including rights and obligations deriving from such periods in accordance with Regulation (EC) No 883/2004:

(i) EEA EFTA nationals, as well as stateless persons and refugees residing in an EEA EFTA State, who have been subject to the legislation of the United Kingdom before exit day, as well as their family members and survivors;

(ii) United Kingdom nationals, as well as stateless persons and refugees residing in the United Kingdom, who have been subject to the legislation of an EEA EFTA State before exit day, as well as their family members and survivors;

for the purposes of the aggregation of periods, periods completed both before and after exit day shall be taken into account in accordance with Regulation (EC) No 883/2004;

(b) the rules set out in Articles 20 and 27 of Regulation (EC) No 883/2004 shall continue to apply to persons who, before exit day, had requested authorisation to receive a course of planned health care treatment pursuant to Regulation (EC) No 883/2004, until the end of the treatment. The corre-

er omfattet av denne avdeling.

EØS/EFTA-statene og Det forente kongerike skal ta tilbørlig hensyn til beslutninger og ta i betraktning rekommandasjoner fra Den administrative kommisjon for koordinering av trygdeordninger knyttet til Europakommisjonen, nedsatt ved forordning (EF) nr. 883/2004 («administrativ kommisjon») oppført i del I i vedlegget til denne avtalen.

2. Som unntak fra artikkel 8 i denne avtalen får definisjonene fastsatt i artikkel 1 i forordning (EF) nr. 883/2004 anvendelse på denne avdelingen.

Artikkel 30

Særlige situasjoner som omfattes

1. Følgende bestemmelser får anvendelse i følgende situasjoner i den utstrekning som er fastsatt i denne artikkel, i den grad de gjelder personer som ikke eller ikke lenger er omfattet av artikkel 29:

a) Følgende personer skal være omfattet av denne avdelingen med hensyn til sammenlegging av trygdetid, tid med lønnet arbeid, tid med selvstendig næringsvirksomhet eller botid, herunder rettigheter og plikter som følger av slik tid i samsvar med forordning (EF) nr. 883/2004:

(i) EØS/EFTA-borgere, samt statsløse og flyktninger som er bosatt i en EØS/EFTA-stat, som har vært omfattet av lovgivningen i Det forente kongerike før dagen for uttreden, samt deres familiedlemmer og etterlatte.

(ii) Borgere av Det forente kongerike, samt statsløse og flyktninger som er bosatt i Det forente kongerike, som er underlagt lovgivningen i en EØS/EFTA-stat før dagen for uttreden, samt deres familiemedlemmer og etterlatte.

Ved sammenlegging av tid skal tid både før og etter dagen for uttreden tas i betraktning i samsvar med forordning (EF) nr. 883/2004.

b) Bestemmelsene fastsatt i artikkel 20 og 27 i forordning (EF) nr. 883/2004 får fortsatt anvendelse på personer som før dagen for uttreden, hadde anmodet om tillatelse til å gjennomføre en planlagt helsebehandling i henhold til forordning (EF) nr. 883/2004, fram til behandlingen avsluttes. De tilsva-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- sponding reimbursement procedures shall also apply even after the treatment ends. Such persons and the accompanying persons shall enjoy the right to enter and exit the State of treatment in accordance with Article 13, *mutatis mutandis*;
- (c) the rules set out in Articles 19 and 27 of Regulation (EC) No 883/2004 shall continue to apply to persons who are covered by Regulation (EC) No 883/2004 and who are on a stay immediately prior to exit day in an EEA EFTA State or the United Kingdom, until the end of their stay. The corresponding reimbursement procedures shall also apply even after the stay or treatment ends;
- (d) the rules set out in Articles 67, 68 and 69 of Regulation (EC) No 883/2004 shall continue to apply, for as long as the conditions are fulfilled, to awards of family benefits to which there is entitlement immediately prior to exit day for the following persons:
- (i) EEA EFTA nationals, stateless persons and refugees residing in an EEA EFTA State, who are subject to the legislation of an EEA EFTA State and have family members residing in the United Kingdom immediately prior to exit day;
- (ii) United Kingdom nationals, as well as stateless persons and refugees residing in the United Kingdom, who are subject to the legislation of the United Kingdom and have family members residing in an EEA EFTA State immediately prior to exit day;
- (e) in the situations set out in point (d) (i) and (ii) of this paragraph, for any persons who have rights as family members immediately prior to exit day under Regulation (EC) No 883/2004, such as derived rights for sickness benefits in kind, that Regulation and the corresponding provisions of Regulation (EC) No 987/2009 shall continue to apply for as long as the conditions provided therein are fulfilled.
2. The provisions of Chapter I of Title III of Regulation (EC) No 883/2004 as regards sickness benefits shall apply to persons receiving benefits under point (a) of paragraph 1 of this Article.
- This paragraph shall apply *mutatis mutandis* as regards family benefits based on Articles
- rende framgangsmåtene for refusjon får også anvendelse selv etter at behandlingen er avsluttet. Disse personene og deres ledsagere har tilsvarende rett til å reise inn i og forlate behandlingsmedlemsstaten i samsvar med artikkel 13.
- c) Bestemmelsene fastsatt i artikkel 19 og 27 i forordning (EF) nr. 883/2004 får fortsatt anvendelse på personer som er omfattet av forordning (EF) nr. 883/2004, og som umiddelbart forut for dagen for uttreden oppholder seg i en EØS/EFTA-stat eller i Det forente kongerike fram til oppholdet avsluttes. De tilsvarende framgangsmåtene for refusjon får også anvendelse selv etter at oppholdet eller behandlingen er avsluttet.
- d) Bestemmelsene fastsatt i artikkel 67 til 69 i forordning (EF) nr. 883/2004 får fortsatt anvendelse, så lenge vilkårene er oppfylt, på tilståelser av familieytelser som det foreligger en rett til umiddelbart forut for dagen for uttreden for følgende personer:
- (i) EØS/EFTA-borgere, statsløse og flyktninger bosatt i en EØS/EFTA-stat, som er underlagt lovgivningen i en EØS/EFTA-stat og har familiemedlemmer som er bosatt i Det forente kongerike umiddelbart forut for dagen for uttreden,
- (ii) Borgere av Det forente kongerike, samt statsløse og flyktninger som er bosatt i Det forente kongerike, som er underlagt lovgivningen i Det forente kongerike og har familiemedlemmer som er bosatt i en EØS/EFTA-stat umiddelbart forut for dagen for uttreden.
- e) I situasjonene fastsatt i bokstav d) (i) eller (ii) i dette nummer, for alle personer som har rettigheter som familiemedlemmer umiddelbart forut for dagen for uttreden i henhold til forordning (EF) nr. 883/2004, som for eksempel en avledet rettighet til naturalytelser ved sykdom, får forordningen og de tilsvarende bestemmelsene i forordning (EF) nr. 987/2009 fortsatt anvendelse så lenge vilkårene som er fastsatt der, er oppfylt.
2. Bestemmelsene i kapittel I avdeling III i forordning (EF) nr. 883/2004 når det gjelder ytelser ved sykdom, får anvendelse på personer som mottar ytelser i henhold til nr. 1 bokstav a) i denne artikkel.
- Dette nummer får tilsvarende anvendelse med hensyn til familieytelser på grunnlag av

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

67, 68 and 69 of Regulation (EC) No 883/2004.

artikkel 67, 68 og 69 i forordning (EF) nr. 883/2004.

Article 31

Reimbursement, recovery and offsetting

The provisions of Regulations (EC) No 883/2004 and (EC) No 987/2009 on reimbursement, recovery and offsetting shall continue to apply in relation to events, in so far as they relate to persons not covered by Article 28 that:

- (a) occurred before exit day; or
- (b) occur after exit day and relate to persons who were covered by Articles 28 or 30 when the event occurred.

Article 32

Development of law and adaptations of acts incorporated into and in force under the EEA Agreement

1. Where Regulations (EC) No 883/2004 and (EC) No 987/2009 are amended or replaced after exit day and where amendments or replacements to those Regulations are incorporated into and in force under the EEA Agreement, references to those Regulations in this Agreement shall be read as referring to those Regulations as amended or replaced under the EEA Agreement, in accordance with the acts listed in Part II of the Annex to this Agreement.

Where an act amending or replacing Regulations (EC) No 883/2004 and (EC) No 987/2009 has been incorporated into and is in force under the EEA Agreement, the Joint Committee established by Article 37 ("Joint Committee") shall assess the effects of the act and shall consider whether it is appropriate to revise Part II of the Annex to this Agreement in order to align it to that act. To that end, the EEA EFTA States shall, as soon as possible after the process of incorporating an act amending or replacing such regulations has been initiated, inform the United Kingdom.

If the Joint Committee does not take a decision to align Part II of the Annex to this Agreement to the act referred to, Part II of the Annex to this Agreement shall not be aligned to that act.

2. Regulations (EC) No 883/2004 and (EC) No 987/2009 shall, for the purposes of this Agreement, be understood as comprising the adaptations listed in Part III of the Annex to this

Artikkel 31

Refusjon, innkreving og motregning

Bestemmelsene i forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 om refusjon, innkreving og motregning får fortsatt anvendelse i forbindelse med hendelser, i den grad de er knyttet til personer som ikke omfattes av artikkel 28, og som

- a) skjedde før dagn for uttreden, eller
- b) skjer etter dagen for uttreden og gjelder personer som var omfattet av artikkel 28 eller 30 da hendelsen inntraff.

Artikkel 32

Utvikling av lovgivning og tilpasninger av rettsakter som er innlemmet og trådt i kraft i henhold til EØS-avtalen

1. Dersom forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 er endret eller erstattet etter dagen for uttreden, og dersom endringer eller erstatninger i disse forordningene er innlemmet og trådt i kraft i henhold til EØS-avtalen, skal henvisninger til disse forordningene i denne avtalen forstås som henvisninger til disse forordningene som endret eller erstattet i henhold til EØS-avtalen, i samsvar med rettsaktene oppført i del II i vedlegget til denne avtalen.

Når en rettsakt som endrer eller erstatter forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 har blitt innlemmet i og har trådt i kraft i EØS-avtalen, skal Felleskomiteen, som er opprettet ved artikkel 37 («Felleskomite»), evaluere virkninger av rettsakten og vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å revidere del II i vedlegget til denne avtalen for å tilpasse den til denne rettsakten. Med det som formål skal EØS/EFTA-statene, så snart som mulig etter at prosessen for å innarbeide en rettsakt som endrer eller erstatter slike forordninger har blitt iverksatt, informere Det forente kongerike.

Dersom Felleskomiteen ikke beslutter å oppdatere del II i vedlegget til denne avtalen med den aktuelle rettsakten, skal ikke del II i vedlegget til denne avtalen oppdateres med denne rettsakten.

2. Forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 skal i henhold til denne avtalen forstås slik at de omfatter de tilpasningene som er oppført i del III i vedlegget til denne avtalen. Så

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Agreement. As soon as possible after the adoption of any changes in domestic provisions of relevance to Part III of the Annex to this Agreement, the United Kingdom shall inform the EEA EFTA States thereof within the Joint Committee.

3. The Decisions and Recommendations of the Administrative Commission shall, for the purposes of this Agreement, be understood as comprising the decisions and recommendations listed in Part I of the Annex. The Joint Committee may amend Part I of the Annex to reflect any new Decision or Recommendation adopted by the Administrative Commission and incorporated into and in force under the EEA Agreement as the Joint Committee considers appropriate. To that end, as soon as possible after the adoption of any such decision of the EEA Joint Committee, the EEA EFTA States shall inform the United Kingdom thereof within the Joint Committee. Such amendments shall be made by the Joint Committee on a proposal of the EEA EFTA States or the United Kingdom.

Article 33

Review of Title III

The Parties shall jointly review the provisions of Title III in the Joint Committee on a regular basis. In carrying out the review, the Joint Committee shall consider whether this Title remains the most appropriate means of securing social security coordination for the persons covered or whether this Title should be amended or replaced.

Title IV

Other provisions

Article 34

Publicity

The EEA EFTA States and the United Kingdom shall disseminate information concerning the rights and obligations of persons covered by this Part, in particular by means of awareness-raising campaigns conducted, as appropriate, through national and local media and other means of communication.

Article 35

More favourable provisions

This Part shall not affect any laws, regulations or administrative provisions applicable in a host State

snart som mulig etter vedtakelsen av eventuelle endringer i nasjonale bestemmelser som er relevante for del III i vedlegget til denne avtalen, skal Det forente kongerike underrette EØS/EFTA-statene om dette i Felleskomiteen.

3. Beslutningene og rekommandasjonene fra Den administrative kommisjon skal i denne avtalen forstås slik at de omfatter de beslutningene og rekommandasjonene som er oppført i del 1 i vedlegget. Felleskomiteen kan endre del I i vedlegget for å gjenspeile enhver ny beslutning eller rekommandasjon som er vedtatt av Den administrative kommisjon, og innlemmet i og trådt i kraft i henhold til EØS-avtalen slik Felleskomiteen finner det hensiktsmessig. For dette formål skal EØS/EFTA-statene så snart som mulig etter vedtakelsen av enhver slik beslutning i EØS-komiteen, underrette Det forente kongerike om dette i Felleskomiteen. Slike endringer skal gjøres av Felleskomiteen etter forslag fra EØS/EFTA-statene eller fra Det forente kongerike.

Artikkel 33

Evaluering av avdeling III

Partene skal i Felleskomiteen jevnlig evaluere bestemmelsene i avdeling III. Under arbeidet med evalueringen skal Felleskomiteen vurdere hvorvidt denne avdelingen fortsatt er den mest hensiktsmessige måten å sikre trygdekoordinering for personene som er omfattet, eller om denne avdelingen skal endres eller erstattes.

Avdeling IV

Andre bestemmelser

Artikkel 34

Offentliggjøring

EØS/EFTA-statene og Det forente kongerike skal formidle opplysninger om rettigheter og plikter for personer som er omfattet av denne delen, særlig gjennom eventuelle holdningskampanjer i nasjonale og lokale medier og ved hjelp av andre kommunikasjonsmidler.

Artikkel 35

Gunstigere bestemmelser

Denne delen skal ikke berøre eventuelle lover eller forskrifter i en vertsstat eller arbeidsstat som

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

or a State of work which would be more favourable to the persons concerned. This Article shall not apply to Title III.

Article 36

Life-long protection

The persons covered by this Part shall enjoy the rights provided for in the relevant Titles of this Part for their lifetime, unless they cease to meet the conditions set out in those Titles.

Part Three

Institutional and Final Provisions

Title I

Institutional Provisions

Article 37

Joint Committee

1. A Joint Committee, comprising representatives of each of the Parties, is hereby established. The Joint Committee shall be chaired on a rotating basis by one of the Parties.
2. The Joint Committee shall meet at the request of one of the Parties; and, in any event shall meet at least once a year. The Joint Committee shall set its meeting schedule and its agenda by consensus. If a Party requests a meeting of the Joint Committee, such a meeting shall take place at the earliest possible date, but not later than 45 days from the date of receipt of the request, unless otherwise agreed.
3. The Joint Committee shall be responsible for the implementation and application of this Agreement. A Party may refer to the Joint Committee any issue relating to the implementation, application and interpretation of this Agreement.
4. The Joint Committee shall:
 - (a) supervise and facilitate the implementation and application of this Agreement;
 - (b) decide on the tasks of any specialised committees and supervise their work;
 - (c) seek appropriate ways and methods of preventing problems that might arise in areas covered by this Agreement or of resolving disputes that may arise regarding the interpretation and application of this Agreement, including in accordance with Article 40;
 - (d) adopt its own rules of procedure, as well as rules of procedure of any specialised committees;

er gunstigere for de berørte personene. Denne artikkelen får ikke anvendelse på avdeling III.

Artikkel 36

Livslangt vern

Personer som er omfattet av denne delen skal ha de rettighetene som er fastsatt i relevante avdelinger i denne delen i hele sin levetid, med mindre de ikke lenger oppfyller vilkårene fastsatt i nevnte avdeling.

Del tre

Institusjonelle og avsluttende bestemmelser

Avdeling I

Institusjonelle bestemmelser

Artikkel 37

Felleskomité

1. En felleskomité bestående av representanter for hver av partene er herved opprettet. Ledervervet i Felleskomiteen skal gå på omgang mellom partene.
2. Felleskomiteen skal avholde møter på anmodning fra én av partene, og under enhver omstendighet minst én gang i året. Felleskomiteen skal fastsette sin møteplan og dagsorden ved enighet. Dersom en part ber om et møte i Felleskomiteen, skal et slikt møte finne sted så snart som mulig, men ikke senere enn 45 dager etter datoen anmodningen ble mottatt, med mindre annet er avtalt.
3. Felleskomiteen skal være ansvarlig for gjennomføringen og anvendelsen av denne avtalen. En part kan henvise ethvert spørsmål som gjelder gjennomføringen, anvendelsen og fortolkningen av denne avtalen til Felleskomiteen.
4. Felleskomiteen skal
 - a) overvåke og forenkle gjennomføringen og anvendelsen av denne avtalen,
 - b) treffe beslutning om de spesialiserte komiteenes oppgaver og overvåke deres arbeid,
 - c) søke egnede måter og framgangsmåter for å forebygge problemer som måtte oppstå på områder omfattet av denne avtalen, eller for å løse tvister om fortolkningen og anvendelsen av denne avtalen, herunder i samsvar med artikkel 40,
 - d) vedta sine egne saksbehandlingsregler, samt saksbehandlingsregler for de spesialiserte komiteene,

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- (e) consider any matter of interest relating to an area covered by this Agreement;
- (f) adopt decisions and make recommendations as set out in Article 38.
5. The Joint Committee may:
- (a) establish and dissolve one or more specialised committees in order to assist it in the performance of its tasks;
- (b) delegate responsibilities to the specialised committees, except those referred to in points (b), (d) and (f) of paragraph 4;
- (c) change the tasks assigned to the specialised committees;
- (d) in relation to Part Two, until the end of the fourth year following the entry into force of this Agreement, adopt decisions amending this Agreement, where such amendments are necessary to correct errors, to address omissions or other deficiencies, or to address situations unforeseen when this Agreement was signed, and provided that such decisions may not amend the essential elements of this Agreement;
- (e) take such other action in the exercise of its functions as decided by the Parties.
6. The Joint Committee shall issue an annual report on the functioning of this Agreement.
- e) vurdere ethvert spørsmål av interesse knyttet til et område som er omfattet av denne avtalen,
- f) treffe beslutninger og gi rekommandasjoner som fastsatt i artikkel 38.
5. Felleskomiteen kan
- a) opprette og oppløse én eller flere spesialiserte komiteer for å bistå i utførelsen av dens oppgaver,
- b) delegere ansvarsområder til de spesialiserte komiteene, unntatt de som er nevnt i nr. 4 bokstav b, d og f,
- c) endre oppgavene til de spesialiserte komiteene,
- d) fram til slutten av det fjerde året etter ikrafttredelsen av avtalen, treffe beslutninger om endring av del II i denne avtalen, dersom slike endringer er nødvendige for å korrigere feil, for å håndtere utelatelser eller andre mangler, eller for å behandle situasjoner som var uforutsette da denne avtalen ble undertegnet, og forutsatt at slike beslutninger ikke kan endre de grunnleggende elementene i denne avtalen,
- e) treffe alle andre tiltak i forbindelse med utøvelsen av sine oppgaver som fastsatt av partene.
6. Felleskomiteen skal utarbeide en årlig rapport om hvordan denne avtalen virker.

Article 38

Decisions and recommendations

1. The Joint Committee shall, for the purposes of this Agreement, have the power to adopt decisions in respect of all matters for which this Agreement so provides and make appropriate recommendations to the Parties.
2. Subject to paragraph 3, the decisions adopted by the Joint Committee shall, upon their entry into force, be binding on the Parties, and the Parties shall implement them.
3. If a decision of the Joint Committee can be binding on a Party only after the fulfilment of domestic legal requirements, the decision shall enter into force for that Party on the first day of the second month following the date that the Party notifies the Depository that its internal requirements have been fulfilled, unless otherwise agreed by the Joint Committee.
4. The Joint Committee shall adopt its decisions and make its recommendations by consensus.

Artikkel 38

Beslutninger og rekommandasjoner

1. Felleskomiteen skal i henhold til denne avtalen ha myndighet til å treffe beslutninger i tråd med avtalens bestemmelser, og gi passende rekommandasjoner til partene.
2. Med forbehold for nr. 3 skal beslutninger truffet av Felleskomiteen være bindende for partene fra de trer i kraft, og partene skal gjennomføre dem.
3. Dersom en beslutning truffet av Felleskomiteen først kan bli bindende for en part etter at nasjonale lovfestede krav er oppfylt, skal beslutningen tre i kraft for nevnte part på den første dagen i annen måned etter den datoen parten underretter depositaren om at dens interne krav er oppfylt, med mindre annet er avtalt i Felleskomiteen.
4. Felleskomiteen skal treffe sine beslutninger og gi sine rekommandasjoner ved enighet.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Title II

Dispute Settlement

Article 39

Cooperation

The Parties shall at all times endeavour to agree on the interpretation and application of this Agreement, and shall make every attempt, through cooperation and consultations, to arrive at a satisfactory resolution of any matter that might affect its operation.

Article 40

Settlement of disputes

1. Any Party may bring any dispute which concerns the interpretation or application of this Agreement before the Joint Committee.
2. The Joint Committee shall endeavour to resolve disputes. It shall be provided with all information which might be of use in making possible an in-depth examination of the situation, with a view to finding an acceptable solution. To this end, the Joint Committee shall examine all possibilities to maintain the good functioning of the Agreement. The Joint Committee may settle the dispute through a decision.

Title III

Final Provisions

Article 41

Annex

The Annex shall form an integral part of this Agreement.

Article 42

Authentic text and depositary

This Agreement is drawn up in a single original in the English language.

The Government of Norway shall be the Depositary of this Agreement.

Article 43

Entry into force and provisional application

- 1 This Agreement is subject to approval in accordance with the respective legal requirements of the Parties. The instruments of approval shall be deposited with the Depositary.

Avdeling II

Tvisteløsning

Artikkel 39

Samarbeid

Partene skal til enhver tid gjøre sitt ytterste for å komme til enighet om fortolkningen og anvendelsen av denne avtalen, og skal gjennom samarbeid og samråd gjøre alt for å komme fram til en tilfredsstillende løsning på ethvert forhold som kan påvirke dens virkemåte.

Artikkel 40

Tvisteløsning

1. Alle parter kan bringe enhver tvist som gjelder fortolkningen eller anvendelsen av denne avtalen, inn for Felleskomiteen.
2. Felleskomiteen skal tilstrebe å løse tvister. Den skal motta alle opplysninger som er nødvendige for å kunne undersøke situasjonen grundig med sikte på å finne en akseptabel løsning. Med henblikk på dette skal Felleskomiteen undersøke alle muligheter for å sikre at avtalen fortsatt virker tilfredsstillende. Felleskomiteen kan løse tvisten gjennom en beslutning.

Avdeling III

Sluttbestemmelser

Artikkel 41

Vedlegg

Vedlegget skal utgjøre en integrert del av denne avtalen.

Artikkel 42

Orginalspråk og depositar

Denne avtalen er utarbeidet på engelsk og foreligger i ett eksemplar.

Den norske regjeringen er depositar for denne avtalen.

Artikkel 43

Ikrafttredelse og midlertidig anvendelse

1. Denne avtalen er underlagt godkjenning i samsvar med partenes lovfestede krav. Godkjenningsdokumentene skal deponeres hos depositaren.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

2. This Agreement shall only enter into force in the event that there is no agreement covering citizens' rights between the Union and the United Kingdom under Article 50 of the Treaty on European Union.
 3. Subject to paragraph 2, this Agreement shall enter into force in relation to those Parties which have deposited their instruments of approval, on the later of:
 - (i) exit day; or
 - (ii) the date on which at least one EEA EFTA State and the United Kingdom have deposited their instruments of approval with the Depositary.
 4. In relation to an EEA EFTA State depositing its instrument of approval after this Agreement has entered into force according to paragraph 3, the Agreement shall enter into force on the day following the deposit of its instrument.
 5. Any Party may agree to provisionally apply this Agreement, pending entry into force of this Agreement for that Party, by notifying the Depositary. Such provisional application shall take effect on the later of:
 - (i) exit day, provided that the United Kingdom and at least one EEA EFTA State have deposited such notification; or
 - (ii) the date on which the United Kingdom and at least one EEA EFTA State have deposited their notifications.
 6. A Party may terminate the provisional application of this Agreement by written notification to the Depositary, which shall notify all other Parties. Such termination shall take effect on the first day of the second month following that notification.
2. Denne avtalen skal tre i kraft bare dersom det ikke foreligger noen avtale som dekker borgernes rettigheter mellom Unionen og Det forente kongerike i henhold til artikkel 50 i traktaten om Den europeiske union.
 3. Med forbehold for nr. 2 trer denne avtalen i kraft for de parter som har deponert sine godkjenningssdokumenter den datoen som inntreffer sist av
 - (i) dagen for uttreden eller
 - (ii) den dagen da minst én EØS/EFTA-stat og Det forente kongerike har deponert sine godkjenningssdokumenter hos depositaren.
 4. Dersom en EØS/EFTA-stat deponerer sitt godkjenningssdokument etter at denne avtalen har trådt i kraft i henhold til nr. 3, trer avtalen i kraft dagen etter at dokumentet er deponert.
 5. Enhver part kan avtale å anvende denne avtalen midlertidig, i påvente av ikrafttredelsen av avtalen for nevnte part, ved å underrette depositaren. Slik midlertidig anvendelse får virkning på den datoen som inntreffer sist av
 - (i) dagen for uttreden, forutsatt at Det forente kongerike og minst én EØS/EFTA-stat har deponert en slik underretning eller
 - (ii) den dagen da Det forente kongerike og minst én EØS/EFTA-stat har deponert sine underretninger.
 6. En part kan avslutte den midlertidige anvendelsen av denne avtalen ved skriftlig underretning til depositaren, som skal underrette alle de andre partene. Slik avslutning får virkning den første dagen i den andre måneden etter at underretningen ble gitt.

Done on [dd/mm/yyyy].

Utferdiget [dd/mm/åååå].

Annex

Social security coordination

Part I

Decisions and Recommendations of the Administrative Commission

Applicable legislation (A series):

- Decision A1 of 12 June 2009 concerning the establishment of a dialogue and conciliation procedure concerning the validity of documents, the determination of the applicable legislation and the provisions of benefits under Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council (OJ C 106, 24.4.2010, p.1);

Vedlegg

Koordinering av trygdeordninger

Del I

Beslutninger og rekommandasjoner fra Den administrative kommisjon

Gjeldende lovgivning (A-serier):

- Beslutning A1 av 12. juni 2009 om innføring av en framgangsmåte for dialog og meglings med hensyn til dokumenters gyldighet, fastsettelse av hvilken lovgivning som skal gjelde, og tilståelse av ytelser i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 (EUT C 106 av 24.4.2010, s.1).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- Decision A2 of 12 June 2009 concerning the interpretation of Article 12 of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council on the legislation applicable to posted workers and self-employed workers temporarily working outside the competent State (OJ C 106, 24.4.2010, p. 5);
- Beslutning A2 av 12. juni 2009 om fortolkningen av artikkel 12 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 om den lovgivning som får anvendelse på utsendte arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende i midlertidig arbeid utenfor den kompetente stat (EUT C 106 av 24.4.2010, s.5).
- Decision A3 of 17 December 2009 concerning the aggregation of uninterrupted posting periods completed under the Council Regulation (EEC) No 1408/71 and Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council (OJ C 149, 08.6.2010, p. 3).
- Beslutning A3 av 17. desember 2009 om sammenlegging av uavbrutte perioder med fullført utsending i henhold til rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 (EUT C 149 av 8.6.2010, s. 3).

Electronic Data Exchange (E series):

- Decision E1 of 12 June 2009 concerning the practical arrangements for the transitional period for the data exchange via electronic means referred to in Article 4 of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council (OJ C 106, 24.4.2010, p. 9);
- Decision E2 of 3 March 2010 concerning the establishment of a change management procedure applying to details of the bodies defined in Article 1 of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council which are listed in the electronic directory which is an inherent part of EESSI (OJ C 187, 10.7.2010, p. 5);
- Decision E4 of 13 March 2014 concerning the transitional period as defined in Article 95 of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council (OJ C 152, 20.5.2014, p. 21);

Family benefits (F series):

- Decision F1 of 12 June 2009 concerning the interpretation of Article 68 of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council relating to priority rules in the event of overlapping of family benefits (OJ C 106, 24.4.2010, p. 11);
- Decision F2 of 23 June 2015 concerning the exchange of data between institutions for the purpose of granting family benefits (OJ C 52, 11.2.2016, p. 11).

Horizontal issues (H series):

- Decision H1 of 12 June 2009 concerning the framework for the transition from Council Regulations (EEC) No 1408/71 and (EEC) No 574/72 to Regulations (EC) No 883/2004 and (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council and the application of Decisions and Recommendations of the Administrative

Elektronisk datautveksling (E-serier):

- Beslutning E1 av 12. juni 2009 om praktiske ordninger for overgangsperioden for elektronisk utveksling av opplysninger nevnt i artikkel 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 9).
- Beslutning E2 av 3. mars 2010 om opprettelse av en forvaltningsmessig framgangsmåte for endringer som får anvendelse på opplysninger om organer definert i artikkel 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004, og er oppført i den elektroniske katalogen som er en egen del av EESSI (EUT C 187 av 10.7.2010, s. 5).
- Beslutning E4 av 13. mars 2014 om den overgangsperioden som er fastsatt i artikkel 95 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 152 av 20.5.2014, s. 21).

Familieytelser (F-serien):

- Beslutning F1 av 12. juni 2009 om fortolkningen av artikkel 68 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 med hensyn til prioriteringsregler ved samtidig rett til familieytelser (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 11).
- Beslutning F2 av 23. juni 2015 om utveksling av opplysninger mellom institusjoner med henblikk på tilståelse av familieytelser (EUT C 52 av 11.2.2016, s. 11).

Horisontale temaer (H-serien):

- Beslutning H1 av 12. juni 2009 om overgangen fra rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009 og om anvendelse av beslutninger og rekommandasjoner fra Den administrative kommisjon for koordinering av trygdeordnin-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- Commission for the coordination of social security systems (OJ C 106, 24.4.2010, p. 13);
- Decision H2 of 12 June 2009 concerning the methods of operation and the composition of the Technical Commission for data processing of the Administrative Commission for the coordination of social security systems (OJ C 106, 24.4.2010, p. 17);
 - Decision H3 of 15 October 2009 concerning the date to be taken into consideration for determining the rates of conversion referred to in Article 90 of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council (OJ C 106, 24.4.2010, p. 56);
 - Decision H4 of 22 December 2009 concerning the composition and working methods of the Audit Board of the Administrative Commission for the Coordination of Social Security Systems (OJ C 107, 27.4.2010, p. 3);
 - Decision H5 of 18 March 2010 concerning cooperation on combating fraud and error within the framework of Council Regulation (EC) No 883/2004 and Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council on the coordination of social security systems (OJ C 149, 8.4.2010, p. 5);
 - Decision H6 of 16 December 2010 concerning the application of certain principles regarding the aggregation of periods under Article 6 of Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security systems (OJ C 45, 12.2.2011, p. 5);
 - Decision H7 of 25 June 2015 on the revision of Decision H3 concerning the date to be taken into consideration for determining the rates of conversion referred to in Article 90 of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council on the coordination of social security systems (OJ C 52, 11.2.2016, p. 13).

Pensions (P series):

- Decision P1 of 12 June 2009 on the interpretation of Articles 50(4), 58 and 87(5) of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council for the award of invalidity, old-age and survivors' benefits (OJ C 106, 24.4.2010, p. 21);
- Recommendation P1 of 12 June 2009 concerning the Gottardo judgment, according to which the advantages enjoyed by a State's own nationals under a bilateral convention on social security with a non-member country must also be granted to workers who are nationals of other Member States (OJ C 106, 24.4.2010, p. 47).

ger (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 13).

- Beslutning H2 av 12. juni 2009 om forretningsorden for og sammensetning av Den tekniske komité for databehandling under Den administrative kommisjon for koordinering av trygdeordninger (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 17).
- Beslutning H3 av 15. oktober 2009 om datoen som skal tas i betraktning for bestemmelse av vekslingskurser nevnt i artikkel 90 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 56).
- Beslutning H4 av 22. desember 2009 om sammensetning og arbeidsmetoder for revisjonsutvalget i Den administrative kommisjon for koordinering av trygdeordninger (EUT C 107 av 27.4.2010, s. 3).
- Beslutning H5 av 18. mars 2010 om samarbeid om bekjempelse av bedrageri og feil innenfor rammen av rådsforordning (EF) nr. 883/2004 og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 om koordinering av trygdeordninger (EUT C 149 av 8.4.2010, s. 5).
- Beslutning H6 av 16. desember 2010 om anvendelse av visse prinsipper for sammenlegging av tid i henhold til artikkel 6 i forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger (EUT C 45 av 12.2.2011, s. 5).
- Beslutning H7 av 25. juni 2015 om revisjon av beslutning H3 om datoen som skal tas i betraktning for bestemmelse av vekslingskurser nevnt i artikkel 90 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 om koordinering av trygdeordninger (EUT C 52 av 11.2.2016, s. 13).

Pensjoner (P-serien):

- Beslutning P1 av 12. juni 2009 om fortolkningen av artikkel 50 nr. 4, artikkel 58 og artikkel 87 nr. 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 når det gjelder tildeling av uføre-, alders- og etterlattepensjon (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 21).
- Rekommandasjon P1 av 12. juni 2009 om Gottardo-dommen, der det er fastsatt at de fordelene som en medlemsstats egne borgere får i henhold til en bilateral trygdeavtale med en tredjestat, også må tildeles arbeidstakere som er borgere i andre medlemsstater (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 47).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Recovery (R series):

- Decision R1 of 20 June 2013 concerning the interpretation of Article 85 of Regulation (EC) No 987/2009 (OJ C 279, 27.9.2013, p. 11).

Sickness (S series):

- Decision S1 of 12 June 2009 concerning the European Health Insurance Card (OJ C 106, 24.4.2010, p. 23);
- Decision S2 of 12 June 2009 concerning the technical specifications of the European Health Insurance Card (OJ C 106, 24.4.2010, p. 26);
- Decision S3 of 12 June 2009 defining the benefits covered by Articles 19(1) and 27(1) of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council and Article 25(A) (3) of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council (OJ C 106, 24.4.2010, p. 40);
- Decision S5 of 2 October 2009 on interpretation of the concept of ‘benefits in kind’ as defined in Article 1(va) of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council in the event of sickness or maternity pursuant to Articles 17, 19, 20, 22, 24(1), 25, 26, 27(1, 3, 4 and 5), 28, 34 and 36(1 and 2) of Regulation (EC) No 883/2004 and on calculation of the amounts to be refunded under Articles 62, 63 and 64 of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council (OJ C 106, 24.4.2010, p. 54);
- Decision S6 of 22 December 2009 concerning the registration in the Member State of residence under Article 24 of Regulation (EC) No 987/2009 and the compilation of the inventories provided for in Article 64(4) of Regulation (EC) No 987/2009 (OJ C 107, 27.4.2010, p. 6);
- Decision S8 of 15 June 2011 concerning the granting of prostheses, major appliances and other substantial benefits in kind provided for in Article 33 of Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security systems (OJ C 262, 06.9.2011, p. 6);
- Decision S9 of 20 June 2013 concerning refund procedures for the implementation of Articles 35 and 41 of Regulation (EC) No 883/2004 (OJ C 279, 27.9.2013, p. 8);
- Decision S10 of 19 December 2013 concerning the transition from Regulations (EEC) Nos 1408/71 and 574/72 to Regulations (EC) Nos 883/2004 and 987/2009 and the application of reimbursement procedures (OJ C 152, 20.5.2014, p. 16);

Innkreving (R-serien):

- Beslutning R1 av 20. juni 2013 om fortolkningen av artikkel 85 i forordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 279 av 27.9.2013, s. 11).

Sykdom (S-serien):

- Beslutning S1 av 12. juni 2009 om det europeiske helsetrygdkort (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 23).
- Beslutning S2 av 12. juni 2009 om tekniske spesifikasjoner for det europeiske helsetrygdkort (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 26).
- Beslutning S3 av 12. juni 2009 som definerer de ytelsene som omfattes av artikkel 19 nr. 1 og artikkel 27 nr. 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 og artikkel 25 A nr. 3 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 40).
- Beslutning S5 av 2. oktober 2009 om fortolkningen av begrepet «naturalytelser» som definert i artikkel 1 bokstav va) i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 ved sykdom eller svangerskap og fødsel i henhold til artikkel 17, 19, 20, 22, 24 nr. 1, artikkel 25–26, 27 (nr. 1, 3, 4 og 5), artikkel 28, 34 og 36 (nr. 1 og 2) i forordning (EF) nr. 883/2004 og om beregning av beløpene som skal tilbakebetales i henhold til artikkel 62–64 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 54).
- Beslutning S6 av 22. desember 2009 om registrering i bostedsstaten i henhold til artikkel 24 i forordning (EF) nr. 987/2009 og om utarbeiding av oversiktene fastsatt i artikkel 64 nr. 4 i forordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 107 av 27.4.2010, s. 6).
- Beslutning S8 av 15. juni 2011 om tildeling av proteser, større hjelpemidler og andre større naturalytelser fastsatt i artikkel 33 i forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger (EUT C 262 av 6.9.2011, s. 6).
- Beslutning S9 av 20. juni 2013 om framgangsmåter for refusjon ved gjennomføring av artikkel 35 og 41 i forordning (EF) nr. 883/2004 (EUT C 279 av 27.9.2013, s. 8).
- Beslutning S10 av 19. desember 2013 om overgangen fra forordning (EØF) nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72 til forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009, og om anvendelsen av framgangsmåter for refusjon (EUT C 152 av 20.5.2014, s. 16).

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- Recommendation S1 of 15 March 2012 concerning financial aspects of cross-border living organ donations (OJ, C 240, 10.8.2012, p. 3).

Unemployment (U series):

- Decision U1 of 12 June 2009 concerning Article 54(3) of Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council relating to increases in unemployment benefit for dependent members of the family (OJ C 106, 24.4.2010, p. 42);
- Decision U2 of 12 June 2009 concerning the scope of Article 65(2) of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council on the right to unemployment benefits of wholly unemployed persons other than frontier workers who were resident in the territory of a Member State other than the competent Member State during their last period of employment or self-employment (OJ C 106, 24.4.2010, p. 43);
- Decision U3 of 12 June 2009 concerning the scope of the concept of ‘partial unemployment’ applicable to the unemployed persons referred to in Article 65(1) of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council (OJ C 106, 24.4.2010, p. 45);
- Decision U4 of 13 December 2011 concerning the reimbursement procedures under Article 65(6) and (7) of Regulation (EC) No 883/2004 and Article 70 of Regulation (EC) No 987/2009 (OJ C 57, 25.2.2012, p. 4);
- Recommendation U1 of 12 June 2009 concerning the legislation applicable to unemployed persons engaging in part-time professional or trade activity in a Member State other than the State of residence (OJ C 106, 24.4.2010, p. 49);
- Recommendation U2 of 12 June 2009 concerning the application of Article 64(1)(a) of Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council to unemployed persons accompanying their spouses or partners pursuing a professional or trade activity in a Member State other than the competent State (OJ C 106, 24.4.2010, p. 51).

Part II

Acts referred to

Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on

Arbeidsløshet (U-serien):

- Beslutning U1 av 12. juni 2009 om artikkel 54 nr. 3 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 med hensyn til familietillegg til ytelser ved arbeidsløshet (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 42).
- Beslutning U2 av 12. juni 2009 om virkeområdet for artikkel 65 nr. 2 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 med hensyn til rett til ytelser ved arbeidsløshet for helt arbeidsløse personer som ikke er grensarbeidere, og som da de sist utførte lønnet arbeid eller drev selvstendig virksomhet, var bosatt på territoriet til en annen medlemsstat enn den kompetente medlemsstat (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 43).
- Beslutning U3 av 12. juni 2009 om virkeområdet for begrepet «delvis arbeidsløshet» når det gjelder arbeidsløse omhandlet i artikkel 65 nr. 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 45).
- Beslutning U4 av 13. desember 2011 om framgangsmåter for refusjon i henhold til artikkel 65 nr. 6 og 7 i forordning (EF) nr. 883/2004 og artikkel 70 i forordning (EF) nr. 987/2009 (EUT C 57 av 25.2.2012, s. 4).
- Rekommandasjon U1 av 12. juni 2009 om den lovgivningen som får anvendelse på arbeidsløse som utfører inntektsgivende deltidsarbeid i en annen medlemsstat enn bostedsstaten (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 49).
- Rekommandasjon U2 av 12. juni 2009 om anvendelse av artikkel 64 nr. 1 bokstav a) i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 på arbeidsløse som følger med sin ektefelle eller partner som utfører inntektsgivende arbeid i en annen medlemsstat enn den kompetente stat (EUT C 106 av 24.4.2010, s. 51).

Del II

Rettsakter som er nevnt

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

the coordination of social security systems¹⁵, as amended by:

- Regulation (EC) No 988/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009¹⁶;
- Commission Regulation (EU) No 1244/2010 of 9 December 2010¹⁷;
- Regulation (EU) No 465/2012 of the European Parliament and of the Council of 22 May 2012¹⁸;
- Commission Regulation (EU) No 1224/2012 of 18 December 2012¹⁹;
- Council Regulation (EU) No 517/2013 of 13 May 2013²⁰;
- Commission Regulation (EU) No 1372/2013 of 19 December 2013²¹, as amended by Commission Regulation (EU) No 1368/2014 of 17 December 2014²²;
- Commission Regulation (EU) 2017/492 of 21 March 2017²³.

Regulation (EC) No 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security systems²⁴, as amended by:

- Commission Regulation (EU) No 1244/2010 of 9 December 2010²⁵;
- Regulation (EU) No 465/2012 of the European Parliament and of the Council of 22 May 2012²⁶;
- Commission Regulation (EU) No 1224/2012 of 18 December 2012²⁷;
- Commission Regulation (EU) No 1372/2013 of 19 December 2013²⁸;
- Commission Regulation (EU) No 1368/2014 of 17 December 2014²⁹;
- Commission Regulation (EU) 2017/492 of 21 March 2017³⁰.

trygdeordninger¹⁵, som endret ved

- europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 988/2009 av 16. september 2009¹⁶,
- kommisjonsforordning (EU) nr. 1244/2010 av 9. desember 2010¹⁷,
- europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 465/2012 av 22. mai 2012¹⁸,
- kommisjonsforordning (EU) nr. 1224/2012 av 18. desember 2012¹⁹,
- rådsforordning (EU) nr. 517/2013 av 13. mai 2013²⁰,
- kommisjonsforordning (EU) nr. 1372/2013 av 19. desember 2013²¹, som endret ved kommisjonsforordning (EU) nr. 1368/2014 av 17. desember 2014²²,
- kommisjonsforordning (EU) 2017/492 av 21. mars 2017²³.

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 av 16. september 2009 om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger²⁴, som endret ved

- kommisjonsforordning (EU) nr. 1244/2010 av 9. desember 2010²⁵,
- europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 465/2012 av 22. mai 2012²⁶,
- kommisjonsforordning (EU) nr. 1224/2012 av 18. desember 2012²⁷,
- kommisjonsforordning (EU) nr. 1372/2013 av 19. desember 2013²⁸,
- kommisjonsforordning (EU) nr. 1368/2014 av 17. desember 2014²⁹,
- kommisjonsforordning (EU) 2017/492 av 21. mars 2017³⁰.

¹⁵ OJ L 166, 30.4.2004, p. 1.

¹⁶ OJ L 284, 30.10.2009, p. 43.

¹⁷ OJ L 338, 22.12.2010, p. 35.

¹⁸ OJ L 149, 8.6.2012, p. 4.

¹⁹ OJ L 349, 19.12.2012, p. 45.

²⁰ OJ L 158, 10.6.2013, p. 1.

²¹ OJ L 346, 20.12.2013, p. 27.

²² OJ L 366, 20.12.2014, p. 15.

²³ OJ L 76, 22.3.2017, p. 13.

²⁴ OJ L 284, 30.10.2009, p. 1.

²⁵ OJ L 338, 22.12.2010, p. 35.

²⁶ OJ L 149, 8.6.2012, p. 4.

²⁷ OJ L 349, 19.12.2012, p. 45.

²⁸ OJ L 346, 20.12.2013, p. 27.

²⁹ OJ L 366, 20.12.2014, p. 15.

³⁰ OJ L 76, 22.3.2017, p. 13.

¹⁵ EUT L 166 av 30.4.2004, p. 1.

¹⁶ EUT L 284 av 30.10.2009, s. 43.

¹⁷ EUT L 338 av 22.12.2010, s. 35.

¹⁸ EUT L 149 av 8.6.2012, s. 4.

¹⁹ EUT L 349 av 19.12.2012, s. 45.

²⁰ EUT L 158 av 10.6.2013, s. 1.

²¹ EUT L 346 av 20.12.2013, s. 27.

²² EUT L 366 av 20.12.2014, s. 15.

²³ EUT L 76 av 22.3.2017, s. 13.

²⁴ EUT L 284 av 30.10.2009, s. 1.

²⁵ EUT L 338 av 22.12.2010, s. 35.

²⁶ EUT L 149 av 8.6.2012, s. 4.

²⁷ EUT L 349 av 19.12.2012, s. 45.

²⁸ EUT L 346 av 20.12.2013, s. 27.

²⁹ EUT L 366 av 20.12.2014, s. 15.

³⁰ EUT L 76 av 22.3.2017, s. 13.

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Part III

Adaptations to Regulation (EC) No 883/2004 and Regulation (EC) No 987/2009

The provisions of Regulation (EC) No 883/2004 shall, for the purposes of this Agreement, be adapted as follows:

- (a) the following shall be added to Annex III:

“UNITED KINGDOM”;
- (b) the following shall be added to Annex VI:

“**UNITED KINGDOM**
Employment and Support Allowance (ESA)

 - (a) For awards granted before 1 April 2016 ESA is a cash sickness benefit for the initial 91 days (Assessment Phase). From the 92nd day ESA (Main Phase) becomes an invalidity benefit.
 - (b) For awards granted on or after 1 April 2016 ESA is a cash sickness benefit for the initial 365 days (Assessment Phase). From the 366th day ESA (Support Group) becomes an invalidity benefit.

Great Britain legislation: Part 1 of the Welfare Reform Act 2007.

Northern Ireland legislation: Part 1 of the Welfare Reform Act (Northern Ireland) 2007.”;

- (d) the following shall be added to Annex VIII, Part 1:

“*UNITED KINGDOM*

All applications for retirement pension, state pension pursuant to Part 1 of the Pensions Act 2014, widows' and bereavement benefits, with the exception of those for which during a tax year beginning on or after 6 April 1975:

- (i) the party concerned had completed periods of insurance, employment or residence under the legislation of the United Kingdom and another Member State; and one (or more) of the tax years was not considered a qualifying year within the meaning of the legislation of the United Kingdom;
- (ii) the periods of insurance completed under the legislation in force in the United Kingdom for the periods prior to 5 July 1948 would be taken into account for the purposes of Article 52(1)(b) of the Regulation by application of the periods of insurance, employment or residence under the legislation of another Member State.

All applications for additional pension pursuant to the Social Security Contributions and Benefits Act 1992, section 44, and the Social

Del III

Tilpasninger i forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009

Bestemmelsene i forordning (EF) nr. 883/2004 skal for formålene i denne Avtale, tilpasses som følger:

- a) I vedlegg III skal følgende tilføyes:

«DET FORENTE KONGERIKE»,
- b) I vedlegg VI skal følgende tilføyes:

«**DET FORENTE KONGERIKE**
Sysselsetningsbidrag og støttebidrag (Employment and Support Allowance – ESA)

 - a) For ytelser som er innvilget før 1. april 2016, er ESA en kontantytelse ved sykdom de første 91 dagene (vurderingsfasen). Fra den 92. dagen (hovedfasen) gjøres ESA om til en ytelse ved uførhet.
 - b) For ytelser som er innvilget 1. april 2016 eller senere, er ESA en kontantytelse ved sykdom de første 365 dagene (vurderingsfasen). Fra den 366. dagen gjøres ESA (støttegruppen) om til en ytelse ved uførhet.

Storbritannias lovgivning: Del 1 av lov om velferdsreform av 2007.

Nord-Irlands lovgivning: Del 1 av lov om velferdsreform (Nord-Irland) av 2007.»

- d) I vedlegg VIII del 1 skal følgende tilføyes:

«*DET FORENTE KONGERIKE*

Alle søknader om alderspensjon, statspensjon i henhold til del 1 i pensjonsloven av 2014, enkepensjon og ytelser ved dødsfall, unntatt der følgende er tilfelle i løpet av et skatteår som begynner 6. april 1975 eller senere:

- (i) den berørte parten hadde tilbakelagt trygdetid, tid med lønnet arbeid eller botid i henhold til lovgivningen i Det forente kongerike og en annen medlemsstat; og ett (eller flere) av skatteårene ikke ble ansett som et kvalifiserende år i henhold til Det forente kongerikes lovgivning,
- (ii) det vil bli tatt hensyn til trygdetid tilbakelagt etter gjeldende lovgivning i Det forente kongerike før 5. juli 1948 ved anvendelse av forordningens artikkel 52 nr. 1 bokstav b) ved å anvende trygdetid, tid med lønnet arbeid eller botid etter en annen medlemsstats lovgivning.

Alle søknader om tilleggspensjon i henhold til lov om trygdeavgifter og -tilskudd av 1992, avsnitt 44, og lov om trygdeavgifter og -tilskudd

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992, section 44.”;

(e) the following shall be added to Annex VIII, Part 2:

“UNITED KINGDOM

Graduated retirement benefits paid pursuant to the National Insurance Act 1965, sections 36 and 37, and the National Insurance Act (Northern Ireland) 1966, sections 35 and 36.”;

(f) the following shall be added to Annex X:

“UNITED KINGDOM

(a) State Pension Credit (State Pension Credit Act 2002 and State Pension Credit Act (Northern Ireland) 2002);

(b) Income-based allowances for jobseekers (Jobseekers Act 1995 and Jobseekers (Northern Ireland) Order 1995);

(d) Disability Living Allowance mobility component (Social Security Contributions and Benefits Act 1992 and Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992);

(e) Employment and Support Allowance Income-related (Welfare Reform Act 2007 and Welfare Reform Act (Northern Ireland) 2007).”;

(g) the following shall be added to Annex XI:

“UNITED KINGDOM

1. Where, in accordance with United Kingdom legislation, a person may be entitled to a retirement pension if:

(a) the contributions of a former spouse are taken into account as if they were that person’s own contributions; or

(b) the relevant contribution conditions are satisfied by that person’s spouse or former spouse, then provided, in each case, that the spouse or former spouse is or had been exercising an activity as an employed or self-employed person, and had been subject to the legislation of two or more Member States, the provisions of Chapter 5 of Title III of this Regulation shall apply in order to determine entitlement under United Kingdom legislation. In this case, references in the said Chapter 5 to ‘periods of insurance’ shall be construed as references to periods of insurance completed by:

- (i) a spouse or former spouse where a claim is made by:
- a married woman, or
 - a person whose marriage has terminated otherwise than by the death of the spouse; or

(Nord-Irland) av 1992, avsnitt 44.».

e) I vedlegg VIII del 2 skal følgende tilføyes:

«DET FORENTE KONGERIKE

Gradert alderspensjon utbetalt i henhold til lov om nasjonal forsikring av 1965, avsnitt 36 og 37, og lov om nasjonal forsikring (Nord-Irland) av 1966, avsnitt 35 og 36.».

f) I vedlegg X skal følgende tilføyes:

«DET FORENTE KONGERIKE

a) Statlig pensjonstillegg (lov om statlig pensjonstillegg av 2002 og lov om statlig pensjonstillegg (Nord-Irland) av 2002).

b) Inntektsbasert støtte til arbeidssøkere (lov om arbeidssøkere av 1995 og forordning om arbeidssøkere (Nord-Irland) av 1995).

d) Stønad til livsopphold for uføre, transportstøtte (lov om trygdeavgifter og -ytelser av 1992 og lov om trygdeavgifter og -ytelser (Nord-Irland) av 1992).

e) Inntektsbasert sysselsettingsbidrag og støt-tebidrag (lov om velferdsreform av 2007 og lov om velferdsreform (Nord-Irland) av 2007).».

g) I vedlegg XI skal følgende tilføyes:

«DET FORENTE KONGERIKE

1. Når en person i henhold til Det forente kongerikes lovgivning kan ha rett til pensjon ved arbeidsopphør dersom

a) tidligere ektefelles avgifter medregnes som om de var personens egne avgifter, eller

b) de relevante avgiftsvilkårene oppfylles av personens ektefelle eller tidligere ektefelle, i begge tilfeller forutsatt at ektefellen eller den tidligere ektefellen er eller har vært arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende og har vært omfattet av to eller flere medlemsstaters lovgivning, får bestemmelsene i avdeling III kapittel 5 i denne forordning anvendelse ved fastsettelse av rett til pensjon i henhold til Det forente kongerikes lovgivning. I dette tilfellet skal henvisningene i nevnte kapittel 5 til «trygdetid» forstås som henvisninger til trygdetid tilbakelagt av

- (i) en ektefelle eller en tidligere ektefelle, når et krav er fremmet av
- en gift kvinne eller
 - en person hvis ekteskap har opphørt på en annen måte enn ved ektefellens død, eller

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

- (ii) a former spouse, where a claim is made by:
- a widower who immediately before pensionable age is not entitled to widowed parent's allowance, or
 - a widow who immediately before pensionable age is not entitled to widowed mother's allowance, widowed parent's allowance or widow's pension, or who is only entitled to an age-related widow's pension calculated pursuant to Article 52(1)(b) of this Regulation, and for this purpose 'age-related widow's pension' means a widow's pension payable at a reduced rate in accordance with section 39(4) of the Social Security Contributions and Benefits Act 1992.
- (ii) en tidligere ektefelle, når et krav er fremmet av
- en enkemann som umiddelbart før oppnådd pensjonsalder ikke har rett til tilskudd til etterlatt ektefelle med barn, eller
 - en enke som umiddelbart før oppnådd pensjonsalder ikke har rett til bidrag for enker med barn, tilskudd til etterlatt ektefelle med barn eller etterlattepensjon, og som bare har krav på en aldersrelatert etterlattepensjon beregnet i henhold til artikkel 52 nr. 1 bokstav b) i denne forordning, og i den forbindelse forstås «aldersrelatert etterlattepensjon» som en etterlattepensjon som utbetales proporsjonalt redusert i samsvar med avsnitt 39 nr. 4 i loven om trygdeavgifter og -tilskudd (Social Security Contributions and Benefits Act 1992).
2. For the purposes of applying Article 6 of this Regulation to the provisions governing entitlement to attendance allowance, carer's allowance and disability living allowance, a period of employment, self-employment or residence completed in the territory of a Member State other than the United Kingdom shall be taken into account in so far as is necessary to satisfy conditions as to required periods of presence in the United Kingdom, prior to the day on which entitlement to the benefit in question first arises.
 2. Ved anvendelse av artikkel 6 i denne forordning på bestemmelsene om rett til hjelpestønad, pleiestønad og stønad til livsopphold for uføre, skal et tidsrom som arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende eller med botid tilbakelagt i en annen medlemsstat enn Det forente kongerike medregnes i den utstrekning det er nødvendig for å oppfylle kravene til oppholdstid i Det forente kongerike, før det tidspunktet da retten til den aktuelle ytelsen oppstod.
 3. For the purposes of Article 7 of this Regulation, in the case of invalidity, old-age or survivors' cash benefits, pensions for accidents at work or occupational diseases and death grants, any beneficiary under United Kingdom legislation who is staying in the territory of another Member State shall, during that stay, be considered as if he resided in the territory of that other Member State.
 3. Ved anvendelse av artikkel 7 i denne forordning skal enhver som i henhold til Det forente kongerikes lovgivning har rett til kontantytelser ved uførhet eller alderdom eller til etterlatte, pensjoner i forbindelse med yrkesskade eller yrkessykdom og gravferdshjelp, og som oppholder seg på en annen medlemsstats territorium, under dette oppholdet anses som bosatt på den andre medlemsstatens territorium.
 4. Where Article 46 of this Regulation applies, if the person concerned suffers incapacity for work leading to invalidity while subject to the legislation of another Member State, the United Kingdom shall, for the purposes of Section 30A (5) of the Social Security Contributions and Benefits Act 1992, take account of any periods during which the
 4. Når artikkel 46 i denne forordning får anvendelse, skal Det forente kongerike, dersom den berørte personen blir arbeidsudyktig med påfølgende uførhet mens han/hun er omfattet av en annen medlemsstats lovgivning, ved anvendelse av avsnitt 30A nr. 5 i lov om trygdeavgifter og -tilskudd av 1992 medregne alle tidsrom der han/hun i

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

person concerned has received, in respect of that incapacity for work:

- (i) cash sickness benefits or wages or salary in lieu thereof; or
- (ii) benefits within the meaning of Chapters 4 and 5 of Title III of this Regulation granted in respect of the invalidity which followed that incapacity for work, under the legislation of the other Member State, as though they were periods of short-term incapacity benefit paid in accordance with Sections 30A (1)-(4) of the Social Security Contributions and Benefits Act 1992.

In applying this provision, account shall only be taken of periods during which the person would have been incapable of work within the meaning of United Kingdom legislation.

- 5. (1) For the purpose of calculating an earnings factor in order to determine entitlement to benefits under United Kingdom legislation, for each week of activity as an employed person under the legislation of another Member State, and which commenced during the relevant income tax year within the meaning of United Kingdom legislation, the person concerned shall be deemed to have paid contributions as an employed earner, or have earnings on which contributions have been paid, on the basis of earnings equivalent to two-thirds of that year's upper earnings limit.
- (2) For the purposes of Article 52(1)(b)(ii) of this Regulation, where:
 - (a) in any income tax year starting on or after 6 April 1975, a person carrying out activity as an employed person has completed periods of insurance, employment or residence exclusively in a Member State other than the United Kingdom, and the application of point 5(1) above results in that year being counted as a qualifying year within the meaning of United Kingdom legislation for the purposes of Article 52(1)(b)(i) of this Regulation, he shall be deemed to have been insured for 52 weeks in that year in that other Member State;
 - (b) any income tax year starting on or after 6 April 1975 does not count as a qualifying year within the meaning of United Kingdom legislation for the purposes of Article 52(1)(b)(i) of this Regulation,

forbindelse med arbeidsudyktigheten har mottatt

- (i) kontantytelser ved sykdom eller eventuelt lønn, eller
- (ii) ytelser i henhold til kapittel 4 og 5 i avdeling III i denne forordning tildelt i forbindelse med uførheten som etterfulgte arbeidsudyktigheten, i henhold til den andre medlemsstats lovgivning, som om de var tid med kortvarig ytelse ved arbeidsudyktighet utbetalt i samsvar med avsnitt 30A nr. 1–4 i lov om trygdeavgifter og -tilskudd av 1992.

Ved anvendelse av denne bestemmelse skal det tas hensyn bare til tidsrom der personen ville vært arbeidsdyktig i henhold til Det forente kongerikes lovgivning.

- 5. 1) Med sikte på beregning av en inntektsfaktor for å fastsette retten til ytelser i henhold til Det forente kongerikes lovgivning, skal den berørte personen for hver uke med virksomhet som arbeidstaker i henhold til en annen medlemsstats lovgivning, i det relevante inntektskatteåret i henhold til Det forente kongerikes lovgivning, anses å ha betalt avgifter som arbeidstaker eller å ha hatt inntekter som det er betalt avgifter av, på grunnlag av inntekter som tilsvarer to tredeler av den øvre inntektsgrensen for dette året.
- 2) Ved anvendelse av artikkel 52 nr. 1 bokstav b) (ii) i denne forordning gjelder følgende:
 - a) Når en arbeidstaker i et inntektsskatteår som begynner 6. april 1975 eller senere, utelukkende har tilbakelagt trygdetid, tid med lønnet arbeid eller botid i en annen medlemsstat enn Det forente kongerike, og anvendelse av nr. 5.1) ovenfor medfører at dette året anses som et kvalifiserende år i henhold til Det forente kongerikes lovgivning ved anvendelse av artikkel 52 nr. 1 bokstav b) (i) i denne forordning, skal vedkommende anses å ha vært trygdet for 52 uker i dette året i den andre medlemsstaten.
 - b) Dersom et inntektsskatteår som begynner 6. april 1975 eller senere, ikke anses som et kvalifiserende år i henhold til Det forente kongerikes lovgivning ved anvendelse av artik-

Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen

any periods of insurance, employment or residence completed in that year shall be disregarded.

- (3) For the purpose of converting an earnings factor into periods of insurance, the earnings factor achieved in the relevant income tax year within the meaning of United Kingdom legislation shall be divided by that year's lower earnings limit. The result shall be expressed as a whole number, any remaining fraction being ignored. The figure so calculated shall be treated as representing the number of weeks of insurance completed under United Kingdom legislation during that year, provided that such figure shall not exceed the number of weeks during which in that year the person was subject to that legislation.”

The provisions of Regulation (EC) No 987/2009 shall, for the purposes of this Agreement, be adapted as follows:

- (a) the following shall be added to Annex 1:

“UNITED KINGDOM-NORWAY

(a) The Exchange of Letters of 20 March 1997 and 3 April 1997 concerning Articles 36(3) and 63(3) of Regulation (EEC) No 1408/71 (reimbursement or waiving of reimbursement of the costs of benefits in kind), and Article 105 of Regulation (EEC) No 574/72 (waiving of the costs of administrative checks and medical examinations).”

- (b) the following shall be added to Annex 3:
“UNITED KINGDOM”.

kel 52 nr. 1 bokstav b) (i) i denne forordning, skal ingen trygdetid, tid med lønnet arbeid eller botid tilbakelagt i dette året medregnes.

- 3) Når en inntektsfaktor skal omregnes til trygdetid, skal inntektsfaktoren som er oppnådd i det relevante inntektsskateåret i henhold til Det forente kongerikes lovgivning, divideres med dette årets nedre inntektsgrense. Resultatet skal uttrykkes som et heltall uten desimaler. Tallet som beregnes på denne måten, skal anses å tilsvare antall trygdeuker tilbakelagt i henhold til Det forente kongerikes lovgivning i løpet av dette året, forutsatt at dette tallet ikke overstiger antall uker som personen var omfattet av nevnte lovgivning i det året.».

Bestemmelsene i forordning (EF) nr. 987/2009 skal for formålene i denne Avtale, tilpasses som følger:

- a) I vedlegg I skal følgende tilføyes:

«DET FORENTE KONGERIKE-NORGE

Brevveksling av 20. mars 1997 og 3. april 1997 om artikkel 36 nr. 3 og artikkel 63 nr. 3 i forordning (EØF) nr. 1408/71 (refusjon eller avkall på refusjon av utgifter til naturalytelser) og artikkel 105 i forordning (EØF) nr. 574/72 (avkall på refusjon av utgifter til administrative kontroller og medisinske undersøkelser).»

- b) I vedlegg 3 skal følgende tilføyes:

«DET FORENTE KONGERIKE».

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: 07 Media AS – 02/2019

